

OVL-MONITOR 2021

getallen, trends en ontwikkelingen
met dit jaar extra aandacht voor inkopen en aanbesteden

OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND

VOORWOORD

Beste lezer,

Tijdens het OVL-symposium in september 2021 hebben we met trots de lustrumversie van de OVL- monitor gelanceerd. Hoe gaaf is het, dat we vijf jaar OVL-branche op een zo toegankelijke manier in beeld hebben gebracht. Dat doen we met elkaar en voor elkaar, doordat overheden en marktpartijen ieder jaar weer de moeite te nemen de enquête serieus in te vullen.

De OVL-monitor die nu voor u ligt, heeft als thema Inkopen en Aanbesteden OVL. Een veelbesproken onderwerp waar vrijwel iedereen in de OVL-branche mee te maken heeft. In de steeds drukker OVL-markt is het belang van een goede aanbesteding steeds groter. Tijdens de bijeenkomsten van IGOV en Installateurs werd dit nog eens benadrukt. Een werkgroep is van start gegaan om het inkopen van OVL onder de loep te nemen. Ook ging een studenten-team aan de slag met een onderzoek naar het inkopen van OVL. De resultaten van dit alles komen in de loop van 2022 naar buiten.

In deze OVL-monitor komen vakspecialisten vanuit diverse gelederen aan het woord en delen zij met ons hun visie op het inkopen van OVL. Het is een gevoelig onderwerp en ik wil dan ook mijn dank uitspreken aan hen die hebben meegewerkt aan de interviews, in het bijzonder aan de marktpartijen. Deze interviews, samen met de resultaten van de OVL-monitor, schetsen een goed beeld van hoe de inkoop van OVL ervoor staat in Nederland. Wij hopen met deze aandacht voor het onderwerp onze bijdrage te leveren aan nieuwe creatieve manieren van inkoop, die leiden tot goede samenwerkingsovereenkomsten tussen opdrachtnemers en opdrachtgevers.

Ook dit jaar bedank ik iedereen die een steentje heeft bijgedragen door zijn of haar ervaringen te delen. En wens u veel leesplezier toe in de hoop en verwachting dat ook deze monitor zal bijdragen in het bepalen van uw koers en succes.

Arthur Klink,

voorzitter stichting Openbare Verlichting Nederland (OVLNL)

Inhoudsopgave OVL-monitor

INLEIDING

LEESWIJZER 5

DEEL A – ANALYSES 6

1. Wie deden er mee 8
2. Overheden versus marktpartijen 11
3. Inkopen & Aanbesteden – Overheden versus marktpartijen 15
4. Inkopen & Aanbesteden – Kleinere versus grotere overheden 19

DEEL B – ENQUETE OVERHEDEN 23

1. Wie hebben de enquête voor overheden ingevuld (vraag 1 t/m 4) 26
Interview René Oomkes, gemeente Den Haag 30
2. Organisatie van het werk en kennisniveau (vraag 5 t/m 9) 32
Interview Frank Boertje, Van Gelder Verkeerstechniek 38
3. Aantallen, onderhoud, net, installatieverantwoordelijkheid (vraag 10 t/m 16) 40
Interview Herold Tinnemeier, Orange Lighting 48
4. Maatschappelijke thema's (vraag 17 t/m 20) 50
Interview Jos Bergh, Valmont Nederland BV 55
5. Ledverlichting (vraag 21 t/m 24) 57
Interview Jan Ottens, gemeente Eindhoven 62
6. Technische ontwikkelingen (vraag 25 t/m 29) 64
Interview Mieke Slingerland, Modernista 70
7. Storingen, klachten, calamiteiten (vraag 30 t/m 35) 72
Interview André ter Velde, CLAFIS Ingenieurs 79
8. Inkopen en aanbesteden (vraag 36 t/m 47) 81
Interview Erik Neuteboom, gemeente Zwolle 94
9. OVLNL (vraag 48, 49) 96
Interview Sjors Meulendijks, Heijmans Infra B.V. 99

DEEL C – ENQUÊTE MARKTPARTIJEN 101

COLOFON 133

Inleiding

Doel

De OVL-monitor biedt inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van openbare verlichting (OVL). Door jaarlijks te monitoren, worden trends en de factoren die daarbij een rol spelen zichtbaar. Zo krijgen we meer kennis en leren we van ervaringen.

De OVL-monitor is een initiatief van OVLNL/IGOV en startte in 2016. In deze zesde monitor besteden we extra aandacht aan Inkopen & Aanbesteden. Over dit onderwerp zijn in de enquêtes extra vragen gesteld en ook de interviews zijn hieraan gewijd.

Werkwijze

De OVL-monitor 2021 heeft als basis de enquête voor overheden (49 vragen), met daarnaast de enquête voor marktpartijen (26 vragen). De enquêtes stonden open van half mei tot half oktober 2021 en zijn dit jaar door 142 respondenten ingevuld.

De resultaten zijn geanalyseerd en anoniem verwerkt in dit rapport. Het gaat daarbij nadrukkelijk over de 142 respondenten en niet over 'het gehele werkveld OVL'.

Mensenwerk

Het zorgen voor goede openbare verlichting is mensenwerk. We vinden het daarom belangrijk dat dit rapport niet alleen grafieken en getallen bevat, we willen het ook een gezicht geven. Om die reden hebben we vakgenoten gevraagd naar hun persoonlijke visie. Het thema van de interviews is dit jaar, zoals eerder aangegeven, Inkopen & Aanbesteden. De interviews zijn in willekeurige volgorde in deel B bij de verschillende hoofdstukken geplaatst en tonen een kleurrijk pallet aan ervaringen en inzichten.

Tot slot

De OVL-monitor is geen wetenschappelijk rapport en heeft niet de pretentie representatief te zijn voor het hele werkveld OVL. Wel geeft het een boeiend beeld van de belangrijkste ontwikkelingen op dit moment en de verschillende ideeën die er nu leven.

Door vragen in volgende OVL-monitoren terug te laten komen (en nieuwe vragen toe te voegen) krijgen we inzicht in hoe technieken en ideeën zich ontwikkelen. Zo krijgen we een uniek inkijkje in de wereld van de openbare verlichting!

Leeswijzer

Deel A – analyses

Dit deel begint met een korte schets van de respondenten die dit jaar de enquêtes invulden. Daarna volgen er drie hoofdstukken met verdiepende analyse. Hoofdstuk A2 gaat over de belangrijkste verschillen tussen overheden en marktpartijen.

Inkopen & Aanbesteden staan centraal in de hoofdstukken A3 en A4. Drie belangrijke verschillen tussen overheden en marktpartijen komen aan bod in A3. In hoofdstuk A4 gaan we in op de belangrijkste verschillen tussen kleinere en grotere overheden.

Deel B – enquête overheden

Dit deel bevat negen hoofdstukken met elk een eigen thema. Ieder hoofdstuk begint met een 'infographic' met daarin de belangrijkste uitkomsten. Vervolgens worden de enquêtevragen horende bij het thema besproken. De antwoorden zijn weergegeven in een grafiek en voorzien van een korte toelichting. Onderaan de pagina staat een tabel met de antwoorden van de diverse jaren naast elkaar.

Deel C – enquête marktpartijen

Dit deel bevat de 26 vragen die gesteld zijn aan de marktpartijen, inclusief bijbehorende antwoordgrafieken, aantallen en percentages.

Interviews

Om de OVL-monitor het menselijke, kleurrijke gezicht te geven dat past bij dit werkveld, zijn diverse personen geïnterviewd. Zij geven hun persoonlijke mening over het onderwerp Inkopen & Aanbesteden.

Meer informatie op de website

Op de website van OVL-monitor staat meer informatie. Hier vindt u onder andere de eindrapporten van alle voorgaande jaren. Ga naar: www.ovlmonitor.nl

DEEL A

ANALYSES

Inhoudsopgave

A1. WIE DEDEN ER MEE 8

- I. Overheden 9
- II. Marktpartijen 10

A2. OVERHEDEN VERSUS MARKTPARTIJEN 11

- I. Technische ontwikkelingen – top 3 12
- II. Maatschappelijke thema's – top 3 13
- III. Belemmeringen voor innovatie – top 3 14

A3. INKOPEN & AANBESTEDEN – OVERHEDEN VERSUS MARKTPARTIJEN 15

- I. Kwaliteit wetgeving en niveau aanbestedingen 16
- II. Levering en onderhoud samen of apart aanbesteden 17
- III. Voorkeur als er geen regels zouden zijn 18

A4. INKOPEN & AANBESTEDEN – KLEINERE VERSUS GROTERE OVERHEDEN 19

- I. Wat verwacht men van aanbesteden 20
- II. Belangrijke aspecten bij aanbesteden op waarde 21
- III. Kwaliteit wetgeving en niveau aanbestedingen 22

A1. WIE DEDEN ER MEE

OVERHEDEN

89

respondenten

91%

werkt bij gemeente

7%

werkt bij provincie

52%

in totaal 1 fte of minder
voor OVL

MARKTPARTIJEN

53

respondenten

34%

fabrikant/leverancier
van armaturen

23%

adviesbureau

21%

installateur/aannemer

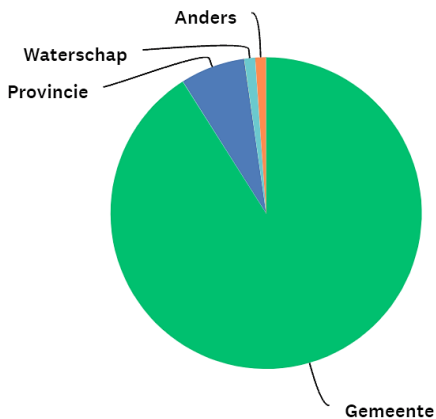

A1. Wie deden er mee

I. OVERHEDEN

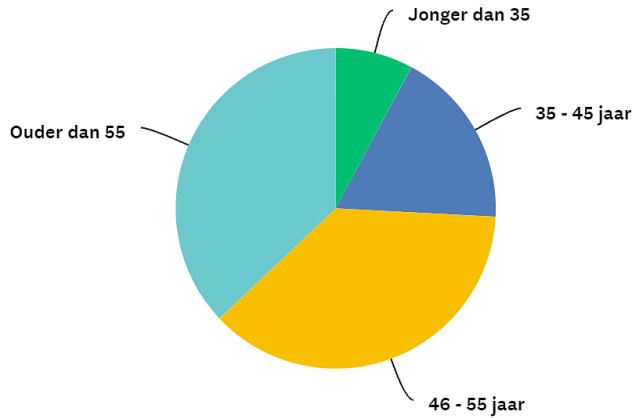
Gemeente/provincie

Van de 89 respondenten werkt 91% voor een gemeente en 7% voor een provincie. 1% werkt voor een waterschap.

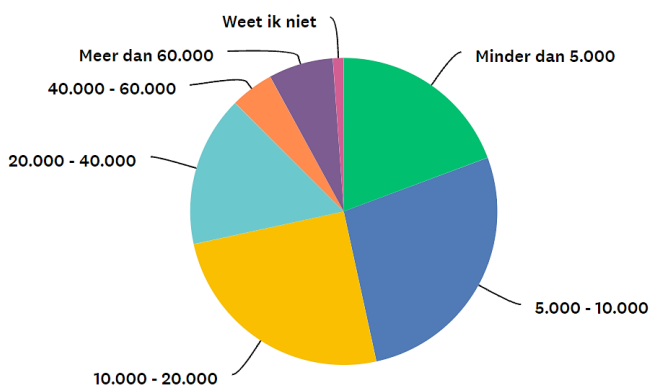
Leeftijd

8% van de respondenten is jonger dan 35 jaar. 37% is tussen de 46 en 55 jaar en eveneens 37% is ouder dan 55 jaar.

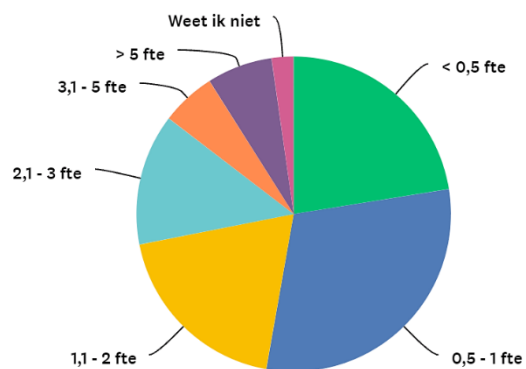
Aantal lichtpunten

46% werkt voor een organisatie met minder dan 10.000 lichtpunten OVL, 53% voor een organisatie met meer dan 10.000 lichtpunten OVL.

Aantal fte

52% werkt voor een organisatie waar in totaal 1 fte of minder beschikbaar is voor OVL. 13% werkt voor een organisatie waar meer dan 3 fte beschikbaar is.

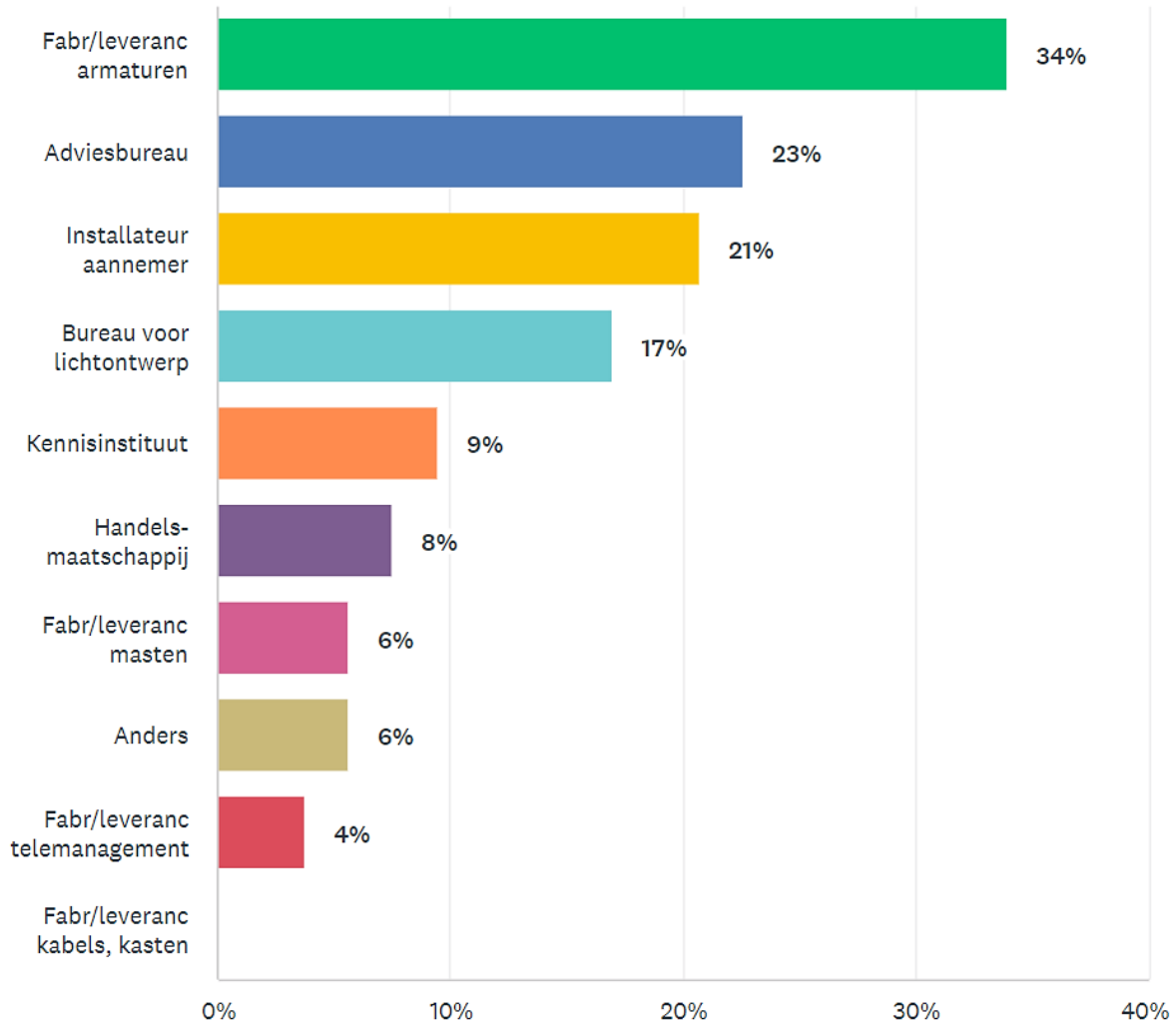
Regionale spreiding

De respondenten komen uit vrijwel het hele land. De meeste reacties komen van gemeenten uit de provincies Overijssel, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht en Gelderland.

II. MARKTPARTIJEN

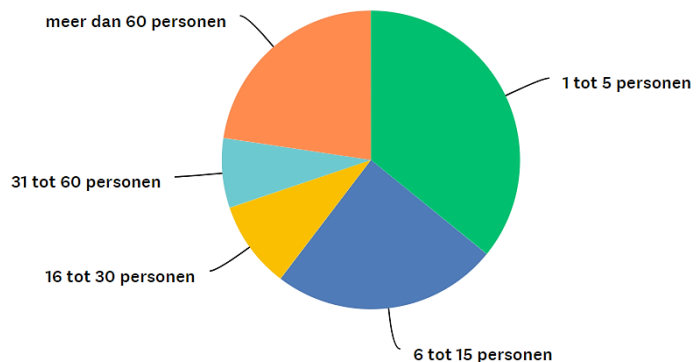
Soort bedrijf

Van de 53 respondenten werken er 18 voor een fabrikant en/of leverancier van armaturen, 12 voor een adviesbureau en 11 voor een installateur/aannemer. 9 respondenten werken voor een bureau voor lichtontwerp.

Aantal OVL-ers

De vraag 'Hoeveel mensen houden zich binnen uw organisatie bezig met OVL?' levert de grafiek hiernaast op. 36% werkt bij een bedrijf waar 1 tot 5 personen zich bezighouden met OVL, 23% bij een bedrijf waar meer dan 60 personen zich hiermee bezighouden.

A2. OVERHEDEN VERSUS MARKTPARTIJEN

OVERHEDEN

**led
& dimmen**

belangrijkste
technische ontwikkelingen

11%

smart city = belangrijke
technische ontwikkeling

80%

er zijn geen belemmeringen
bij de overstap naar led

**gebrek aan
tijd & geld**

belangrijkste belemmeringen
bij innovatie

MARKTPARTIJEN

**telemangement
& circulariteit**

belangrijkste
technische ontwikkelingen

37%

smart city = belangrijke
technische ontwikkeling

37%

er zijn geen belemmeringen
bij de overstap naar led

**gebrek aan
kennis & ambitie**

belangrijkste belemmeringen
bij innovatie

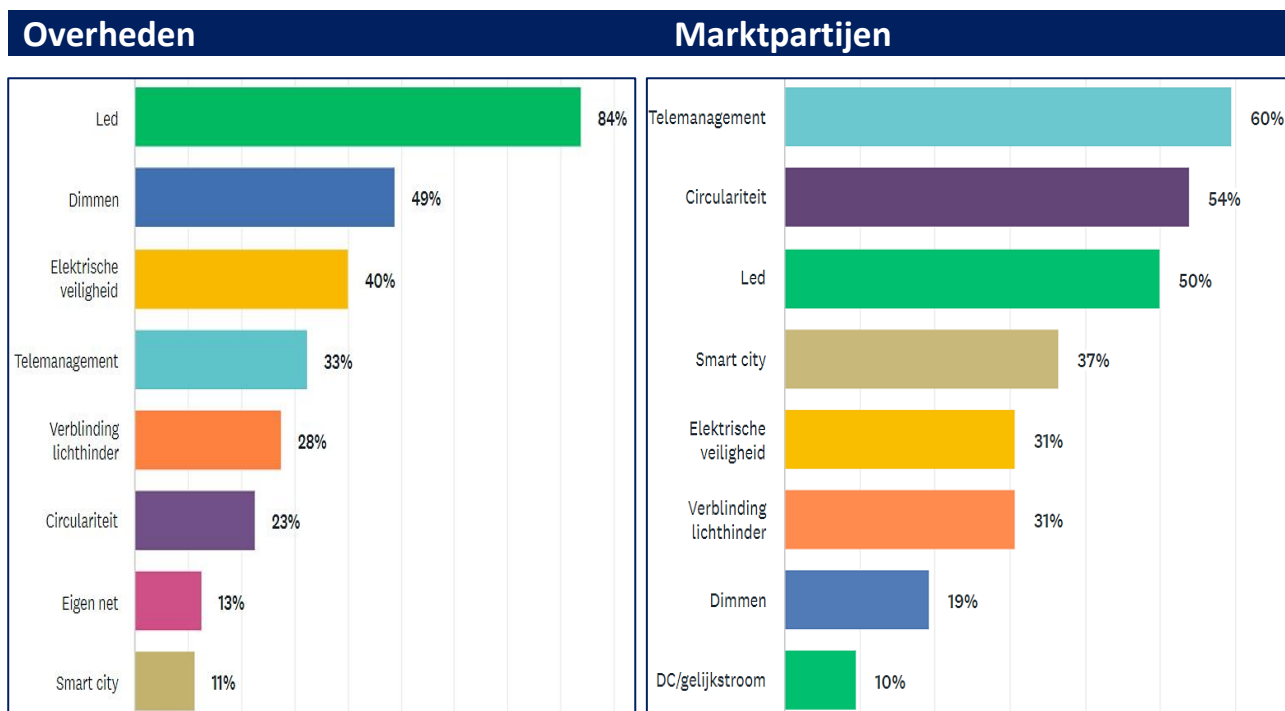
A2. Overheden versus marktpartijen

Waar lopen de ideeën van overheden en marktpartijen over openbare verlichting het meest uiteen? Wat springt er, als je de antwoorden vergelijkt, het meest in het oog? Die vraag staat centraal in dit hoofdstuk. De volledige antwoorden van de respondenten van overheden staan in deel B van dit document, die van de marktpartijen in deel C.

I. TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN – TOP 3

Aan alle respondenten is gevraagd wat op dit moment de belangrijkste technische ontwikkelingen zijn op het gebied van openbare verlichting.

De top 3 van de overheden is voor het 6de jaar op een rij onveranderd. Led staat nog altijd met stip op 1, gevolgd door dimmen en elektrische veiligheid.

De top 3 van de marktpartijen is duidelijk anders. Telemanagement staat hier, net als vorig jaar, op de 1ste plaats. Ook circulariteit scoort hoog als belangrijke technische ontwikkeling.

Vergelijking marktpartijen 2020 ↔ 2021

In 2020 stond smart city bij de marktpartijen op de 2de plaats als belangrijkste technische ontwikkeling. Led stond toen op de 4de plaats. In 2021 staat smart city op de 4de plaats en keert led terug in de top 3.

Technische ontwikkelingen over 2 tot 5 jaar

Aan de marktpartijen is gevraagd wat naar hun idee over 2 tot 5 jaar de belangrijkste ontwikkelingen zijn. Hier staat smart city met stip op 1, gevolgd door circulariteit en telemanagement. Deze top 3 is hetzelfde als in 2020.

Belemmeringen led

Tussen de respondenten van overheden en marktpartijen blijft verschil van mening over de belemmeringen voor overheden bij de overstap naar led. Dit jaar geeft 80% van de overheden aan dat er geen belemmeringen zijn. 14% noemt de kosten een belemmering. Bij de marktpartijen is slechts 37% van mening dat er geen belemmeringen zijn bij de overheden. 35% noemt de kosten als belemmering en 19% gebrek aan kennis.

II. MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S – TOP 3

Aan de respondenten is ook gevraagd wat op dit moment de belangrijkste maatschappelijke thema's zijn voor het werkveld. Hieronder staat de top 3 van de overheden en de marktpartijen. Dit jaar zijn er veel overeenkomsten.

Overheden			Marktpartijen		
1	Energiebesparing	75%	1	Energiebesparing	65%
2	Lichthinder/vervuiling	58%	2	Circulariteit	46%
3	Circulariteit	48%	3	Lichthinder/vervuiling	42%

De top 3 van de overheden is overigens hetzelfde als in de 5 voorgaande jaren.

Vergelijking marktpartijen 2020 ↔ 2021

Het belangrijkste verschil zit dit jaar niet tussen de overheden en de marktpartijen, maar tussen de antwoorden van de marktpartijen in 2020 en in 2021. In 2020 stond bij hen smart city op de 2de plaats. Dit jaar eindigt smart city bij de marktpartijen op de 7de plaats. Een opvallende verschuiving.

Circulariteit

Slechts 5% van de respondenten van de overheden en 2% van de marktpartijen geeft aan niet bezig te zijn met het thema circulariteit. De rest is op allerlei verschillende manieren actief. Overheden kiezen, meer dan vorig jaar, voor hergebruik en opknappen van producten en onderdelen. Bovendien geeft 48% aan dat er bij de inkoop van producten eisen gesteld worden op het gebied van circulariteit. De marktpartijen zoeken samenwerking met andere (keten)partijen als het gaat om circulariteit, zijn bezig producten meer circulair te maken en nemen circulariteit mee in de adviezen die zij geven.

III. BELEMMERINGEN VOOR INNOVATIE – TOP 3

Wat zijn de belangrijkste belemmeringen voor innovatie? Bij het antwoord op deze vraag staan overheden en marktpartijen lijnrecht tegenover elkaar in de top 2.

Overheden			Marktpartijen		
1	Gebrek aan tijd	39%	1	Gebrek aan kennis	46%
2	Gebrek aan geld	34%	2	Gebrek aan ambitie/durf	37%
3	Regels inkoop/aanbesteden	27%	3	Regels inkoop/aanbesteden	35%

Overheden noemen als belangrijkste belemmeringen het gebrek aan tijd en aan geld. De marktpartijen zijn van mening dat het ligt aan gebrek aan kennis en gebrek aan ambitie en durf bij de overheden. De regels op het gebied van inkoop en aanbesteding staan zowel bij de overheden als de marktpartijen op de 3de plaats als belemmering voor innovatie. Dit is een nieuwe ontwikkeling. Voorgaande jaren haalde deze antwoordoptie bij beide niet de top 3.

Initiatief bij innovatie

60% van de respondenten van de marktpartijen vindt dat bij innovaties de marktpartijen in het algemeen het voortouw nemen. 35% is van mening dat markt en overheid in het algemeen samen het voortouw nemen.

Het uittesten van innovaties en budget

54% van de respondenten van de marktpartijen geeft aan dat het moeilijk is om overheden te vinden die innovaties willen testen. 31% vindt dit makkelijk, de rest heeft geen mening. Daarnaast vindt 67% het budget dat overheden uittrekken voor (het testen van) innovaties (te) gering, 13% vindt dit (ruim) voldoende, de rest heeft geen mening.

A3. INKOPEN & AANBESTEDEN: OVERHEDEN VERSUS MARKTPARTIJEN

OVERHEDEN

36%

vindt de aanbestedingsregels
(heel) goed

29%

niveau aanbestedingen OVL
is hoog

61%

voorkeur voor samen
aanbesteden onderhoud &
levering

65%

geen regels, dan voorkeur voor
meervoudig onderhands

MARKTPARTIJEN

14%

vindt de aanbestedingsregels
(heel) goed

0%

niveau aanbestedingen OVL
is hoog

35%

voorkeur voor samen
aanbesteden onderhoud &
levering

51%

geen regels, dan voorkeur voor
1-op-1 samenwerking

A3. Inkopen & Aanbesteden: overheden versus marktpartijen

In deze monitor besteden we extra aandacht aan het thema 'Inkopen & Aanbesteden.' Hierover zijn extra vragen gesteld in de enquêtes. De opvallendste verschillen tussen overheden en marktpartijen staan in dit hoofdstuk.

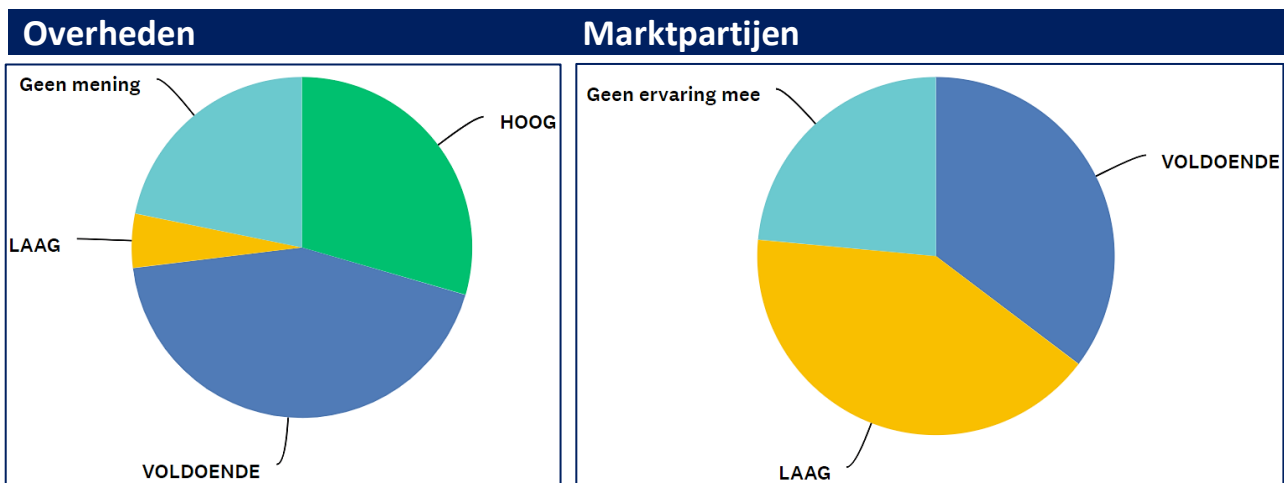
I. KWALITEIT WETGEVING EN NIVEAU AANBESTEDINGEN

Aan alle respondenten is gevraagd wat zij vinden van de huidige aanbestedingsregels. Bij de overheden vindt 36% de regels goed of heel goed. Bij de marktpartijen is dit slechts 14%. Bij de overheden vindt 25% de regels matig of slecht. Dit is bij de marktpartijen 43%. Bij beide groepen vindt 24% de huidige aanbestedingsregels voldoende.

Het verschil is nog groter als we vragen wat men in het algemeen vindt van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting. Men kon kiezen uit 4 antwoordopties:

- Ik vind het niveau van de aanbestedingen over het algemeen HOOG. Er worden weinig (procedure)fouten gemaakt, de uitvraag is duidelijk en het proces verloopt goed.
- Ik vind het niveau van de aanbestedingen over het algemeen VOLDOENDE. Er worden wel (procedure)fouten gemaakt en/of de uitvraag is niet altijd helemaal duidelijk, maar het is acceptabel.
- Ik vind het niveau van de aanbestedingen over het algemeen LAAG. Er worden te vaak (procedure)fouten gemaakt en/of de uitvraag is te onduidelijk waardoor er een uitgebreide nota van inlichtingen nodig is.
- Geen mening/geen ervaring mee

De grafieken hieronder tonen de antwoorden.

Van de overheden vindt 29% het niveau van de aanbestedingen OVL hoog. Bij de marktpartijen is dit 0%. Van de marktpartijen is 41% van mening dat het niveau in het algemeen laag is. Slechts 5% van de overheden vindt dit. De overheden zijn dus opvallend positiever over het niveau van de aanbestedingen dan de marktpartijen.

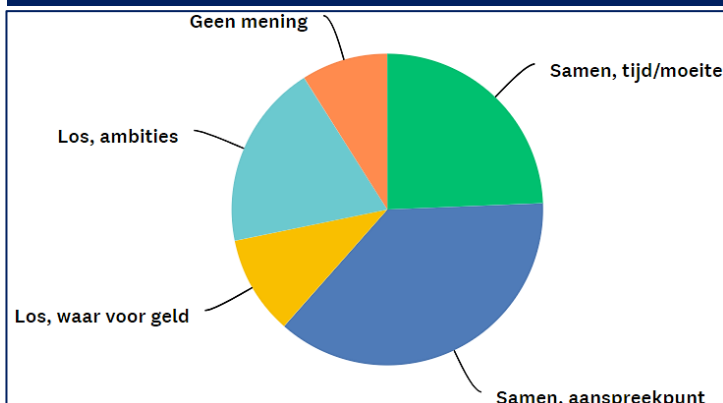

II. LEVERING EN ONDERHOUD SAMEN OF APART AANBESTEDEN

Onderhoud en levering worden vaak samen aanbesteed als het gaat om openbare verlichting. Wat vinden de respondenten hiervan? Men kon kiezen uit 4 stellingen:

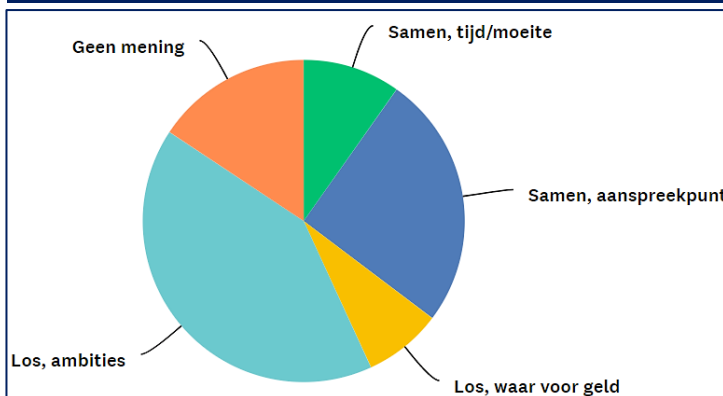
- Voorkeur samen aanbesteden. Het bespaart tijd en moeite, want dan hoeft niet alles apart aanbesteed te worden.
- Voorkeur samen aanbesteden. Dan is er één duidelijk aanspreekpunt en dat is goed voor de kwaliteit van het werk.
- Voorkeur producten (armaturen, masten) apart inkopen, los van het onderhoud. De overheid krijgt dan meer waar voor haar geld.
- Voorkeur producten (armaturen, masten) apart inkopen, los van het onderhoud. Een directe relatie tussen overheid en leveranciers maakt het mogelijk beter te sturen op ambities, zoals circulariteit.

Overheden

Bij de overheden heeft in totaal 61% voorkeur voor samen aanbesteden. 19% heeft voorkeur voor apart aanbesteden, omdat men dan beter kan sturen op ambities.

Marktpartijen

Bij de marktpartijen heeft in totaal 35% voorkeur voor samen aanbesteden. Het antwoord apart aanbesteden vanwege sturen op ambities scoort hier het hoogst, namelijk 41%.

Verskil tussen leveranciers en aannemers

Uit nadere analyse blijkt dat van de leveranciers/fabrikanten van armaturen en lichtmasten in totaal 79% een voorkeur heeft voor apart aanbesteden. Bij de aannemers/installateurs is dit slechts 10%.

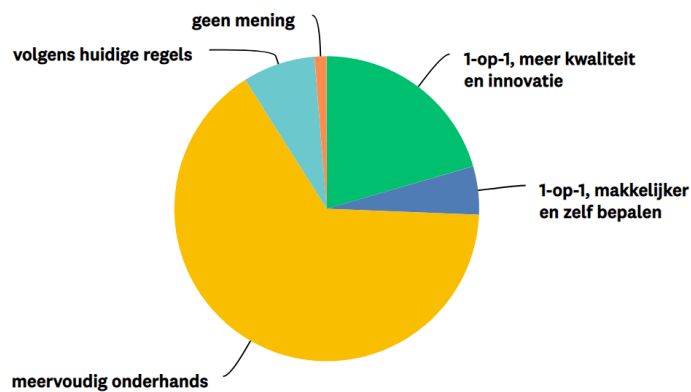
III. VOORKEUR ALS ER GEEN REGELS Zouden ZIJN

Stel, het zou niet verplicht zijn om aan te besteden. Wat heeft dan de voorkeur?

Ook bij deze vraag kon men kiezen tussen 4 stellingen:

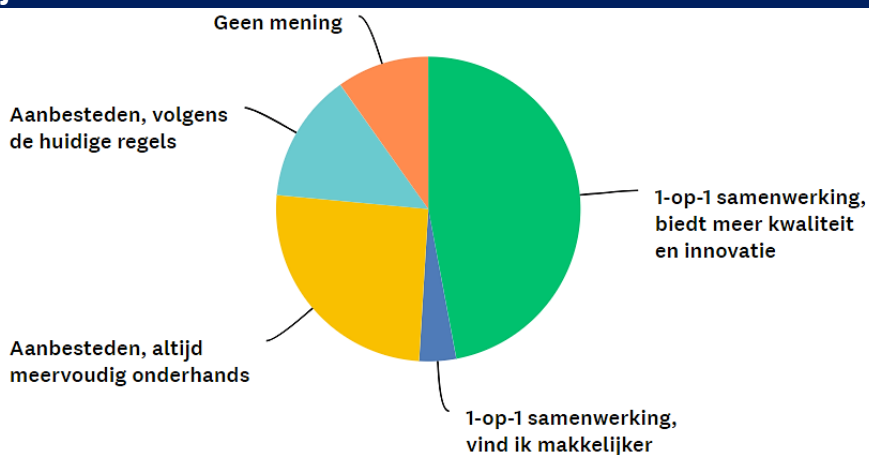
- Dan zou ik niet aanbesteden, maar 1-op-1 samenwerking zoeken omdat ik denk dat dit meer kwaliteit en innovatie oplevert.
- Dan zou ik niet aanbesteden, maar 1-op-1 samenwerking zoeken omdat ik dit makkelijker vind en graag zelf bepaal met wie ik in zee ga.
- Dan zou ik toch aanbesteden, maar alleen nog maar meervoudig onderhands omdat ik dan een voorselectie kan maken van partijen met wie ik in zee wil.
- Dan zou ik toch aanbesteden volgens de huidige regels, omdat ik vind dat dit de beste garantie biedt voor gelijke kansen, eerlijkheid en transparantie.

Overheden

Bij de overheden kiest een duidelijke meerderheid, namelijk 65%, voor meervoudig onderhands aanbesteden. 21% kiest voor 1-op-1 samenwerking, omdat men denkt dat dit meer kwaliteit en innovatie oplevert. Slechts 8% kiest voor de huidige regels.

Marktpartijen

Bij de marktpartijen scoort 1-op-1 samenwerken het hoogst. 47% kiest hiervoor vanwege meer kwaliteit en innovatie, 4% omdat het makkelijker is. 25% kiest voor meervoudig onderhands aanbesteden en 14% voor aanbesteden volgens de huidige regels.

A4. INKOPEN & AANBESTEDEN: KLEINERE VERSUS GROTERE OVERHEDEN

OVERHEDEN
<50.000 INWONERS

8%

aanbesteden om markt
gelijke kansen te bieden

14%

lichtcomfort belangrijk bij
aanbesteden op waarde

47%

vindt de aanbestedingsregels
(heel) goed

36%

niveau aanbestedingen OVL
is hoog

OVERHEDEN
>100.000 INWONERS

32%

aanbesteden om markt
gelijke kansen te bieden

32%

lichtcomfort belangrijk bij
aanbesteden op waarde

28%

vindt de aanbestedingsregels
(heel) goed

24%

niveau aanbestedingen OVL
is hoog

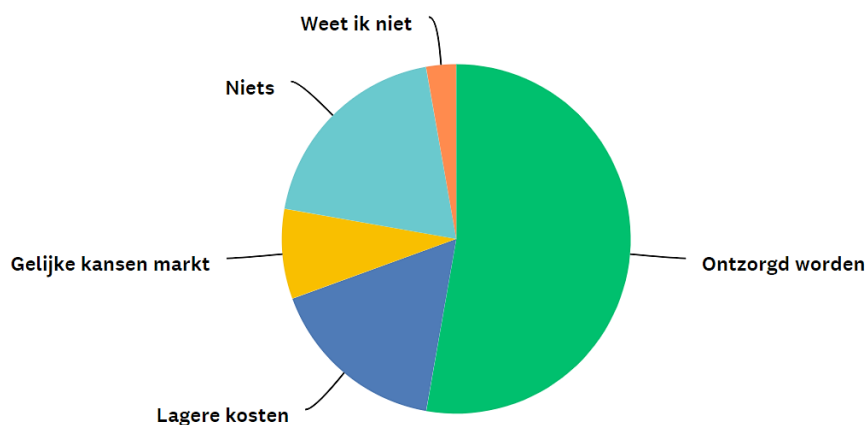
A4. Inkopen & aanbesteden: kleinere versus grotere overheden

In hoeverre geven respondenten van kleinere gemeenten andere antwoorden dan die van grotere gemeenten en provincies? Overheden met minder dan 50.000 inwoners worden hierbij vergeleken met overheden met meer dan 100.000 inwoners.

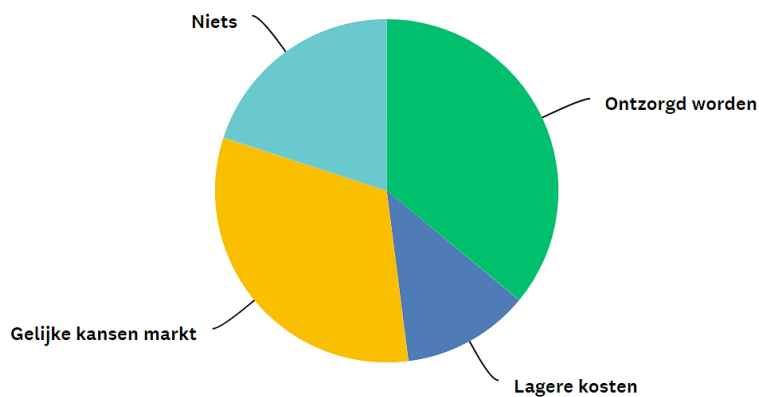
I. Wat verwacht men van aanbesteden

Aan de overheden is gevraagd wat men verwacht van aanbesteden. Bij overheden met minder dan 50.000 inwoners kiest 53% voor het antwoord 'ontzorgd worden.' Het antwoord 'gelijke kansen bieden aan de markt' scoort hier slechts 8%.

Overheden met < 50.000 inwoners

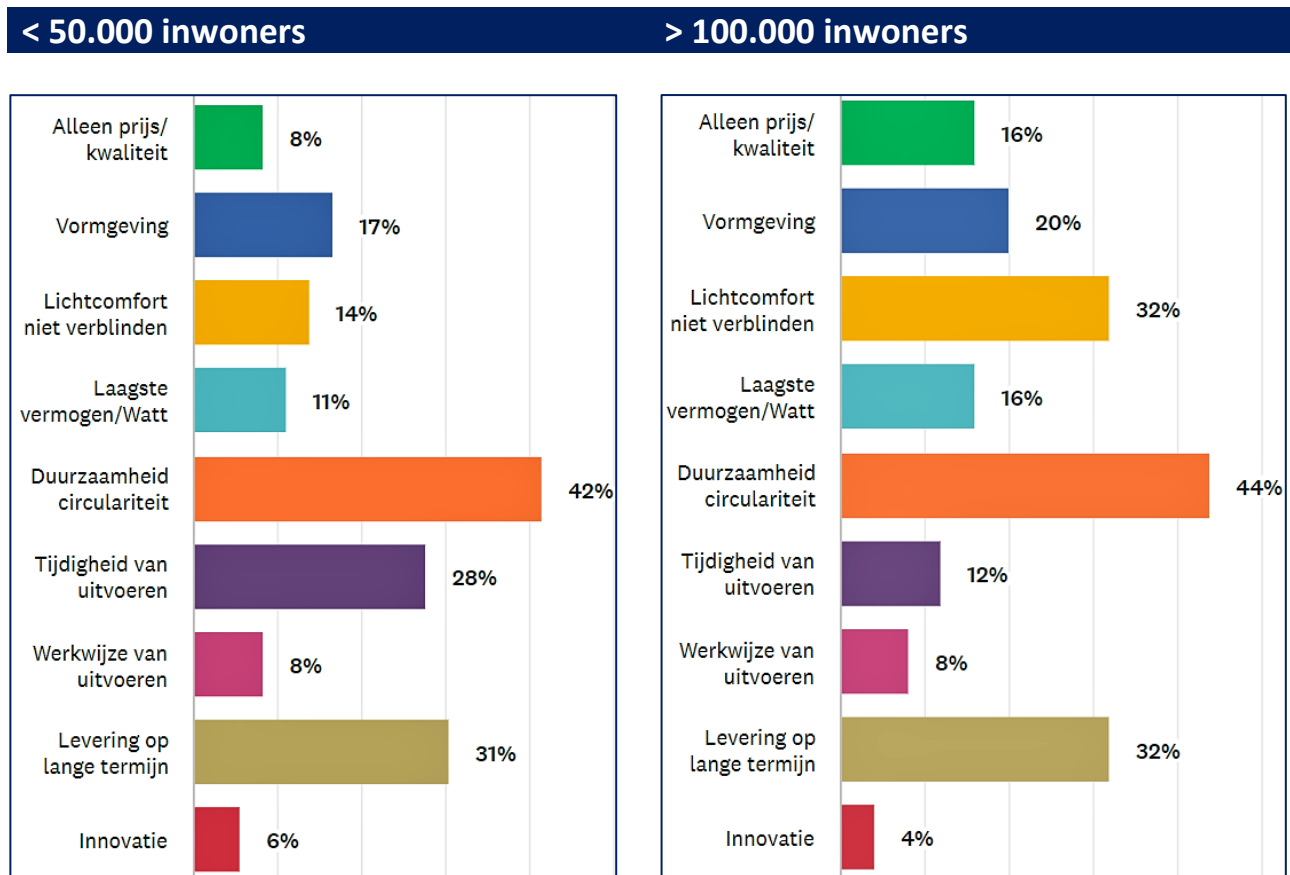
Overheden met > 100.000 inwoners

Ook bij overheden met meer dan 100.000 inwoners staat 'ontzorgd worden' op één (36%), maar hier wordt het op de voet gevolgd door 'gelijke kansen bieden aan de markt' (32%).

II. Belangrijke aspecten bij aanbesteden op waarde

Aan de respondenten is gevraagd welke aspecten er, naast prijs en (licht)kwaliteit, een rol spelen bij aanbesteden op waarde. Men mocht bij deze vraag 2 antwoorden aanvinken.

Het aspect duurzaamheid/circulariteit staat bij beide groepen op de 1ste plaats. Ook de leveringsbetrouwbaarheid op lange termijn wordt door beide belangrijk gevonden.

Wat duidelijk verschillend is, is dat bij de kleinere overheden de tijdigheid van uitvoeren op de 3de plaats staat, bij de grotere overheden is dit op de 7de plaats. Bij de grotere overheden staat lichtcomfort/minimale verblinding op een gedeelde 2de plaats, bij de kleinere gemeenten op de vijfde plaats.

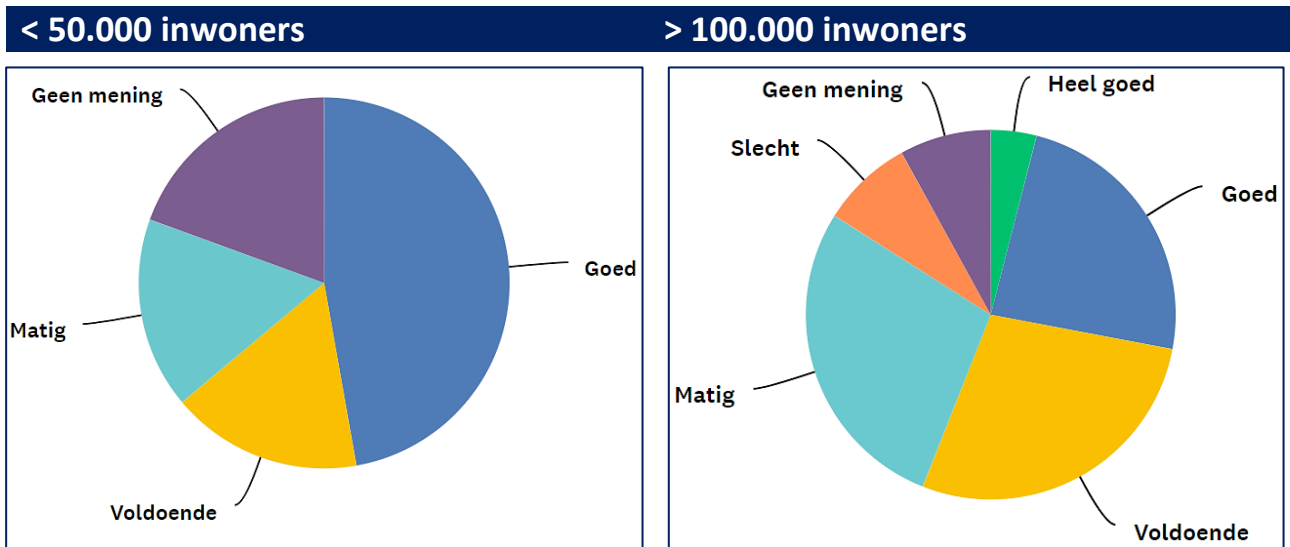

Gemeenten < 25.000 inwoners

Als we kijken naar de respondenten van gemeenten met minder dan 25.000 inwoners, zien we duidelijk een verschillende top 4. Hier staat leveringsbetrouwbaarheid op lange termijn met stip op 1, gevolgd door circulariteit. Op de 3de en 4de plaats staan de tijdigheid van uitvoeren en de werkwijze van uitvoeren.

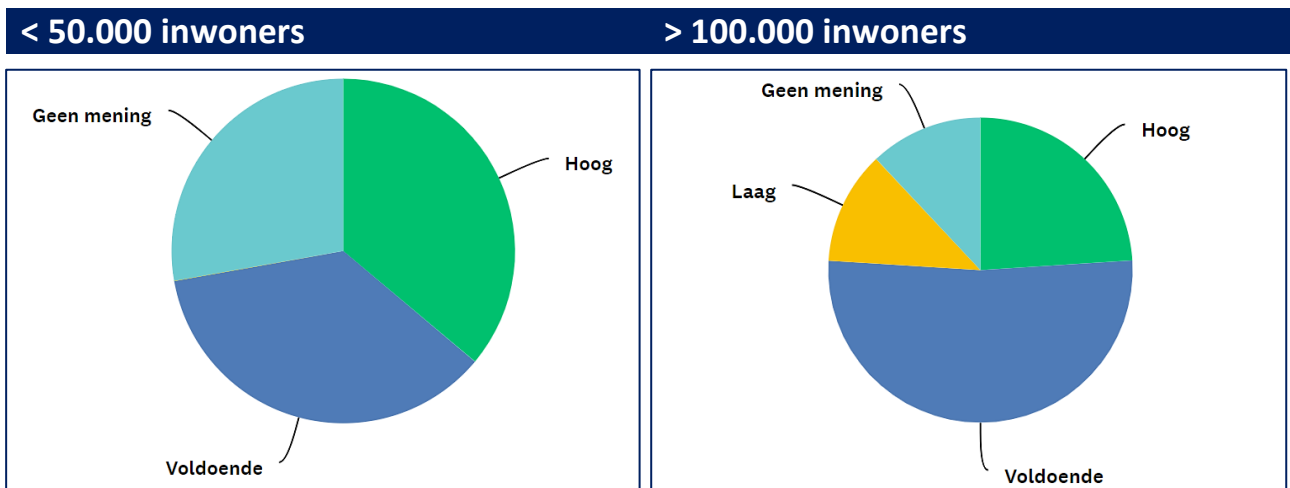
III. Kwaliteit wetgeving en niveau aanbestedingen

Wat vindt men van de huidige aanbestedingsregels? In de tabellen hieronder staan de antwoorden.

Van de respondenten van kleinere gemeenten is bijna de helft (47%) van mening dat de huidige regels goed zijn. Bij overheden met meer dan 100.000 inwoners vindt iets meer dan een kwart (28%) de regels goed of heel goed. Bij de kleinere overheden beoordeelt 17% de regels als matig, niemand vindt ze slecht. Bij de grotere overheden is 28% van mening dat de regels matig zijn, 8% vindt ze slecht.

Ook bij de vraag naar het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting zien we een verschil.

Bij de kleinere gemeenten vindt 36% het niveau hoog en 36% het voldoende. Bij de grotere overheden is men minder positief. Hier vindt 24% het niveau hoog, 52% kiest voor voldoende en 12% voor laag.

DEEL B

ENQUÊTE OVERHEDEN

Inhoudsopgave

B1. WIE HEBBEN DE ENQUÊTE VOOR OVERHEDEN INGEVULD 26

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 1: Wat is de naam van de organisatie waarvoor u werkt? 27

Vraag 2: Wat is uw leeftijd? 27

Vraag 3: Werkt u voor gemeente, provincie of Rijkswaterstaat? 28

Vraag 4: In welke provincie ligt uw gemeente? 29

Interview René Oomkes, gemeente Den Haag 30

B2. ORGANISATIE VAN HET WERK en KENNISNIVEAU 32

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 5: Hoeveel fte is er beschikbaar in uw organisatie voor OVL? 33

Vraag 6: Wat is uw mening over dit aantal fte? 34

Vraag 7: Ontwikkeling kennisniveau van u en uw collega's? 35

Vraag 8: Ontwikkeling kennisniveau van installateurs? 36

Vraag 9: Wat vindt u van de oprichting van de OVLNL Academy? 37

Interview Frank Boertje, Van Gelder Verkeerstechniek 38

B3. AANTALLEN, ONDERHOUD, NET en INSTALLATIEVERANTWOORDELIJKHEID 40

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 10: Hoeveel inwoners heeft uw gemeente of provincie? 41

Vraag 11: Hoeveel lichtpunten OVL heeft uw organisatie? 42

Vraag 12: Is het aantal lichtpunten gelijk gebleven, toegenomen of afgenomen? 43

Vraag 13: Is er sprake van achterstalligheid vervanging OVL-objecten? 44

Vraag 14: Maakt uw organisatie gebruik van net van netwerkbeheerder of van eigen net? 45

Vraag 15: Hoe bevalt het netwerk van de netwerkbeheerder? 46

Vraag 16: Is de installatieverantwoordelijkheid goed geregeld? 47

Interview Herold Tinnemeier, Orange Lighting 48

B4. VISIE, MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S 50

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 17: Wat zijn binnen uw organisatie de belangrijkste thema's m.b.t. OVL? 51

Vraag 18: Op welke manier(en) is uw organisatie bezig met circulariteit OVL? 52

Vraag 19: Op welke manier(en) worden burgers betrokken bij belangrijke wijzigingen OVL? 53

Vraag 20: Ontwerpen OVL: technische normen of omgevingsgericht? 54

Interview Jos Bergh, Valmont Nederland BV 55

B5. LED-VERLICHTING 57

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 21: Wat zijn voor uw organisatie de drie belangrijkste technische ontwikkelingen? 58

Vraag 22: Hoeveel procent van uw OVL is voorzien van led? 59

Vraag 23: Wat is de belangrijkste belemmering bij de overstap naar led? 60

Vraag 24: Maakt uw organisatie gebruik van retrofit-led? 61

Interview Jan Ottens, gemeente Eindhoven 62

B6. OVERIGE TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN 64

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 25: Hoeveel procent van uw OVL wordt (op bepaalde tijden) gedimd? 65

Vraag 26: Hoeveel procent van uw OVL is slimme verlichting/gekoppeld aan telemanagement? 66

Vraag 27: Welke zaken die elektriciteit vragen zijn gekoppeld aan de OVL-installatie? 67

Vraag 28: Wat zijn de belangrijkste belemmeringen voor innovatie? 68

Vraag 29: Welke stellingen over smart city sluiten aan bij uw eigen ideeën? 69

Interview Mieke Slingerland, Modernista 70

B7. STORINGEN, KLACHTEN, CALAMITEITEN 72

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 30: Waar ontstaan bij uw organisatie de meeste storingen in de OVL? 73

Vraag 31: Was het aantal lichtpuntstoringen in 2020 meer of minder dan in 2019? 74

Vraag 32: Wat vindt u het belangrijkste verbeterpunt als het gaat om storingen? 75

Vraag 33: Wat vindt u het belangrijkste verbeterpunt als het gaat om de gecontracteerde partij? 76

Vraag 34: Waar ontvangt u vanuit burgers de meeste klachten over? 77

Vraag 35: Was het aantal klachten van burgers in 2020 meer of minder dan in 2019? 78

Interview André ter Velde, CLAFIS Ingenieurs 79

B8. INKOPEN en AANBESTEDEN 81

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 36: Welke vorm van aanbesteding kiest uw organisatie? 82

Vraag 37: Inkoop van OVL, welke stellingen zijn juist voor uw organisatie? 83

Vraag 38: Wat verwacht u van het aanbesteden? 84

Vraag 39: Heeft de aanbieder voordeel met een certificering? 85

Vraag 40: Speelt het een rol of producten in Nederland zijn gemaakt? 86

Vraag 41: Welke aspecten spelen een belangrijke rol bij aanbesteden op waarde? 87

Vraag 42: Verhouding tussen prijs en kwaliteit, wat heeft uw voorkeur? 88

Vraag 43: Onderhoud en levering samen aanbesteden: welke stelling kiest u? 89

Vraag 44: Hoe wordt aanbesteed werk gecontroleerd? 90

Vraag 45: Wat vindt u van de aanbestedingsregels? 91

Vraag 46: Niveau van de aanbestedingen: welke stelling kiest u? 92

Vraag 47: Wat heeft u persoonlijke voorkeur? 93

Interview Erik Neuteboom, gemeente Zwolle 94

B9. OVLNL 96

De belangrijkste uitkomsten

Vraag 48: Wat zijn belangrijke redenen om lid te zijn van OVLNL/IGOV? 97

Vraag 49: Heeft u de enquête voor de OVL-monitor vorig jaar ook ingevuld? 98

Interview Sjors Meulendijks, Heijmans Infra B.V. 99

B1. WIE HEBBEN DE ENQUÊTE INGEVULD?

89

respondenten overheden

Top 4-regio:

1. Overijssel
2. Noord-Brabant
Noord-Holland
Utrecht

91%

werkt voor gemeente

7%

werkt voor provincie

8%

is jonger dan 35 jaar

37%

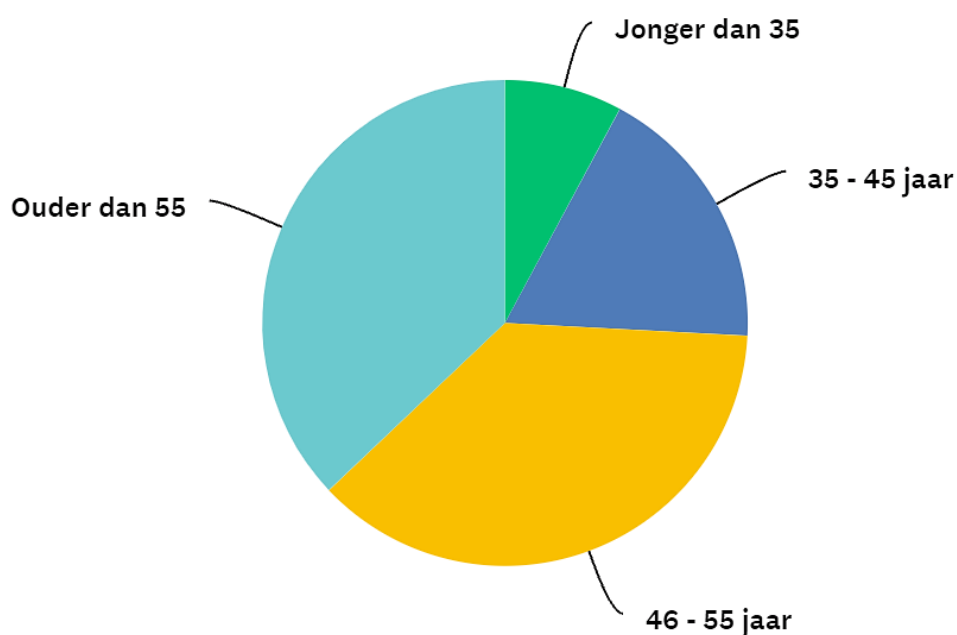
is ouder dan 55 jaar

VRAAG 1 – NAAM ORGANISATIE

De rapportage is geheel anoniem. Bij de analyse van de gegevens heeft het meerwaarde om te weten van welke organisatie de reactie komt, onder andere om te kunnen bepalen hoeveel mensen van één organisatie gereageerd hebben.

Van de 89 respondenten vanuit overheden gaven er 59 aan bij welke organisatie zij werken.

VRAAG 2 – LEEFTIJD RESPONDENTEN

Toelichting

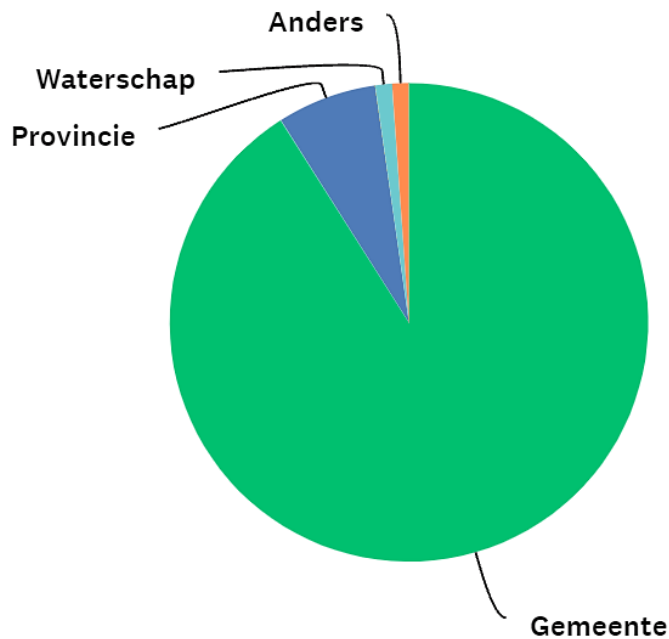
8% van de respondenten is jonger dan 35 jaar en 18% is tussen de 35 en 45 jaar. Ruim een derde van de respondenten (37%) is tussen de 46 en 55 jaar. Eenzelfde percentage is ouder dan 55 jaar.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Jonger dan 35	8%	5%	6%	3%	3%	3%
35 - 45 jaar	18%	18%	23%	16%	13%	30%
46 - 55 jaar	37%	37%	39%	37%	37%	33%
Ouder dan 55	37%	40%	32%	45%	47%	34%

VRAAG 3 – SOORT ORGANISATIE

Toelichting

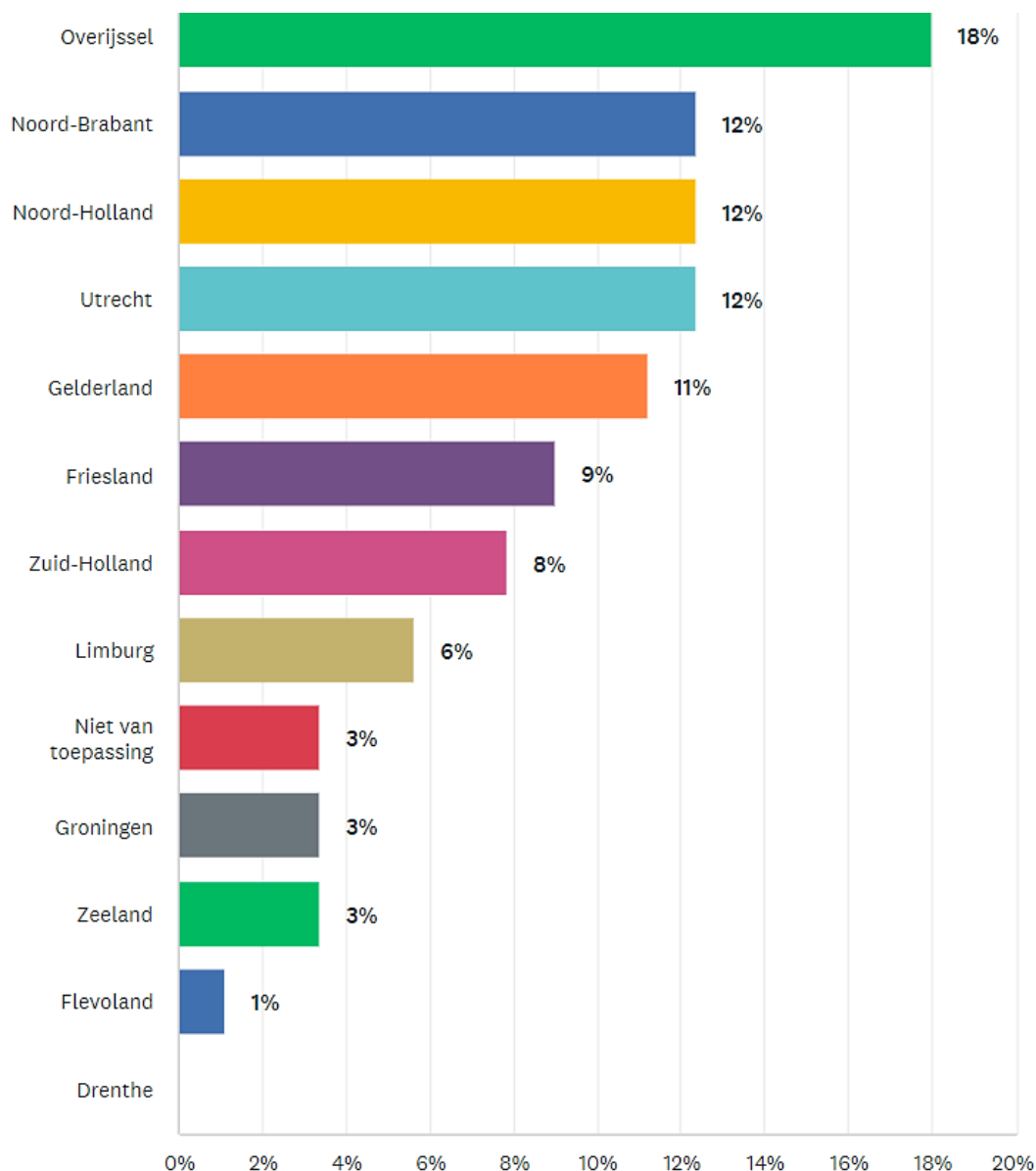
Het overgrote deel van de respondenten (91%) is werkzaam bij een gemeente. 7% werkt bij een provincie en 1% bij een waterschap.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017
Gemeente	91%	89%	88%	83%	76%
Provincie	7%	8%	7%	8%	10%
Rijkswaterstaat	0%	1%	1%	6%	8%
Waterschap	1%	1%	0%	0%	0%
Anders	1%	2%	5%	4%	6%

VRAAG 4 - IN WELKE PROVINCIE LIGT UW GEMEENTE

Toelichting

De anonimiteit van de respondenten is bij de OVL-monitor gegarandeerd. Om inzicht te krijgen in de regionale spreiding van de respondenten wordt deze vraag gesteld.

Vergelijking

In 2020 was de verdeling als volgt:

Noord-Holland 14%, Gelderland 14%, Zuid-Holland 13%, Overijssel 11%, Noord-Brabant 10%, Utrecht 8%, Friesland 7%, Groningen 5%, Zeeland 5%, Limburg 2%, Drenthe 2%, Flevoland 1%, niet van toepassing (provincie of waterschap) 8%.

RENÉ OOMKES, gemeente Den Haag

René heeft een bachelor Civiele Techniek en een premaster technische planologie aan de Rijksuniversiteit Groningen. Na zijn opleiding kwam hij al snel in de openbare verlichtingsbranche terecht, waar hij van ontwerp tot uitvoering diverse projecten deed. René is nu circa 3,5 jaar werkzaam bij de gemeente Den Haag in verschillende functies, waaronder die van adviseur en coördinator openbare verlichting. Momenteel is hij afdelingshoofd Openbare Verlichting en Laadinfra.

‘WANNEER MEN STAPPEN WIL MAKEN OP HET GEBIED VAN DE CIRCULARITEIT OF DE LICHTKWALITEIT VAN EEN ARMATUUR, DAN ZOU IK HET GEK VINDEN OM HIERVOOR BIJ EEN AANNEMER AAN TE KLOPPEN.’

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

De aanbestedingsregels bieden een hoop mogelijkheden voor overheden om de markt te betrekken bij een uitvraag. Idealiter ontstaat er dan een uitvraag die het beste past bij de doelen van de aanbestedende dienst en hetgeen de markt kan leveren, tegen de voorwaarden die het beste passen. De aanbestedingsregels worden echter niet altijd goed gebruikt. Als deskundige in je vakgebied heb je daarvoor niet altijd de benodigde kennis paraat. Inkoopspecialisten en juristen kunnen helpen, maar alleen als voor hen duidelijk is wat de aanbestedende dienst nodig heeft. Dit vraagt om een heldere formulering waarin je beschrijft wat je wilt bereiken en hoe je van plan bent dat te gaan doen.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Het niveau van aanbestedingen in Nederland is voor mij moeilijk te bepalen. Wel zie ik een aantal uitdagingen waar we voor staan, die in aanbestedingen lastig te tackelen blijken. Denk hierbij aan het stellen van eisen aan armaturen op het gebied van circulariteit of het verbeteren van de lichtkwaliteit. Voor beide thema's ontbreekt het aan een door de markt breed gedragen standaard, wat het voor een aanbestedende dienst lastig maakt om objectief meetbare eisen te formuleren.

'IK DENK DAT ER JUIST MEER INNOVATIEKRACHT LOS KOMT ALS OVERHEDEN FUNCTIONELE UITVRAGEN DOEN EN BELANGRIJKE DOELSTELLINGEN STERK MEEWEGEN IN DE BEOORDELING.'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Dit is een vraag die mij veel bezighoudt. Ik denk dat het afhankelijk is van onder andere de schaalgrootte van de uitvraag, maar ook van de doelstellingen die men wil bereiken, waarbij in meer of mindere mate specialistische kennis nodig is. Wanneer men stappen wil maken op het gebied van de circulariteit of de lichtkwaliteit van een armatuur, dan zou ik het gek vinden om hiervoor bij een aannemer aan te kloppen. Het is dan veel logischer om rechtstreeks met een armaturenleverancier in zee te gaan, omdat deze over specialistische productkennis beschikt. Om dit te kunnen doen, moet er een bepaalde schaalgrootte zijn. Anders word je door leveranciers niet als interessante partner gezien.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

Het voorschrijven van specifieke producten gebeurt van oudsher in RAW bestekken. Overheden weten vaak welke prijs er ongeveer gevraagd wordt door een marktpartij en nemen een product op dat past binnen de doelstellingen en het budget. Ik denk dat er juist meer innovatiekracht los komt als overheden functionele uitvragen doen en belangrijke doelstellingen sterk meewegen in de beoordeling. Dan worden marktpartijen uitgedaagd om met innovatieve oplossingen te komen, omdat deze criteria (naast de prijs) ook meedoen in de weging.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Ik denk dat er volop innovatie gaat plaatsvinden en dat daardoor de inhoud van aanbestedingen zal veranderen. Ik noemde eerder al de thema's circulariteit en lichtkwaliteit. Daarnaast is er veel innovatie in de sturing van verlichting met Outdoor Lamp Controllers en sensoren die je op een armatuur of mast kunt bevestigen. En wellicht krijgen we 5G-antennes of andere draadloze internettechnologie op of aan lichtmasten. Hoe de ontwikkelingen precies zullen lopen is onzeker, maar voor mij staat vast dat er steeds meer functies geïntegreerd gaan worden in de mast-armatuur combinatie. Dat leidt per definitie tot meer complexiteit op het gebied van technologie, maar ook worden er steeds meer stakeholders betrokken. Dit leidt tot een andere inhoud van aanbestedingen en wellicht ook tot andere (minder traditionele) vormen van aanbesteden.

B2. ORGANISATIE VAN HET WERK EN KENNISNIVEAU

52%

1 fte of minder voor OVL

40%

aantal fte is onvoldoende

51%

kennisniveau hoger geworden
bij henzelf + collega's OVL

21%

kennisniveau hoger geworden
bij installateurs OVL

53%

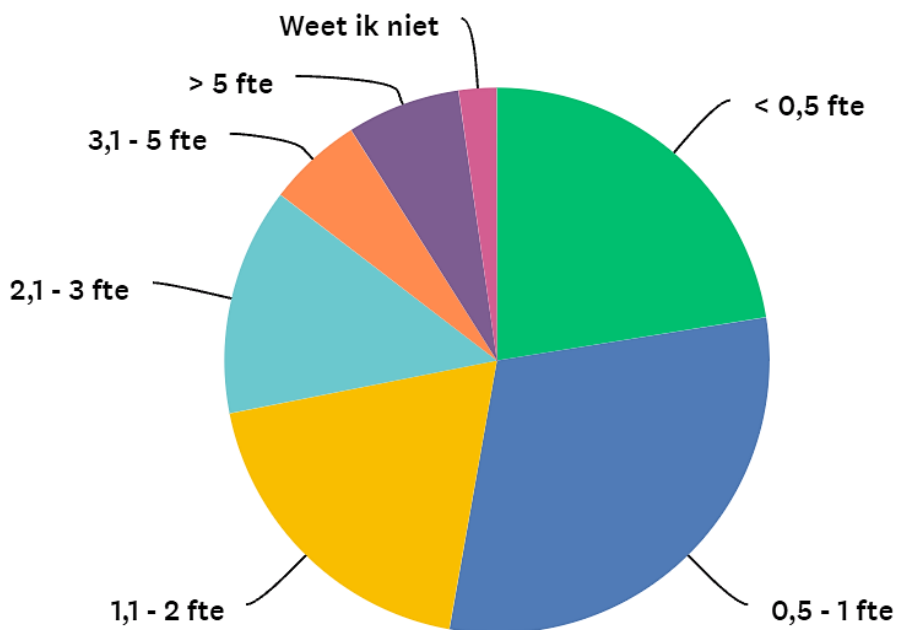
oprichting OVLNL Academy
is een goede ontwikkeling

38%

nog weinig gehoord over
OVLNL Academy

VRAAG 5 – AANTAL FTE VOOR OVL

Toelichting

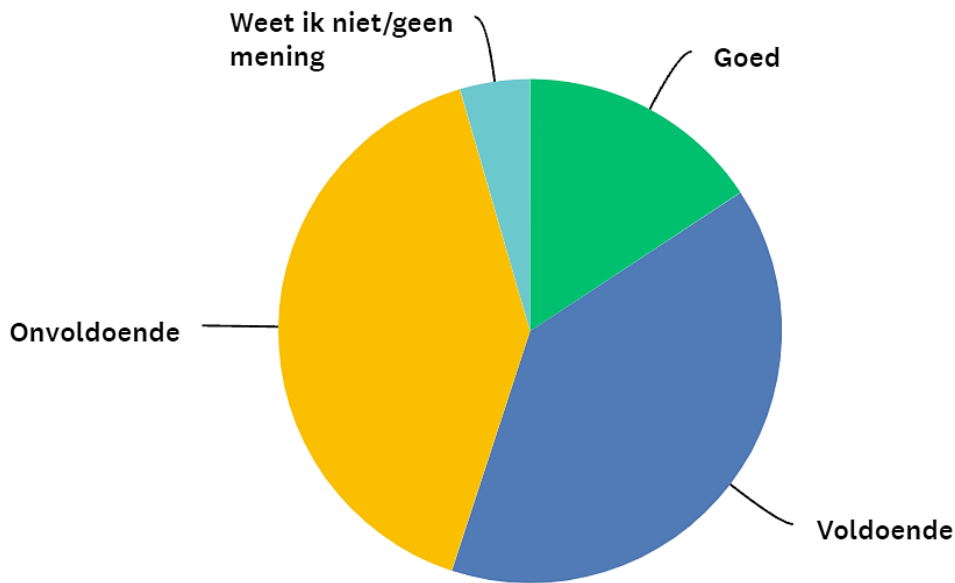
Het gaat hierbij om het aantal fte dat in totaal beschikbaar is voor OVL, dus voor visie, beleid, ontwerp, aanleg, beheer en onderhoud.

Iets meer dan de helft van de respondenten (52%) werkt voor een organisatie waar 1 fte of minder beschikbaar is voor OVL.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Minder dan 0,5 fte	22%	28%	28%	24%	22%	40%
Tussen 0,5 en 1 fte	30%	26%	28%	34%	29%	24%
Tussen 1,1 en 2 fte	19%	20%	21%	16%	23%	16%
Tussen 2,1 en 3 fte	13%	8%	6%	6%	8%	4%
Tussen 3,1 en 5 fte	6%	7%	7%	9%	10%	9%
Meer dan 5 fte	7%	8%	10%	8%	7%	6%
Weet ik niet	2%	2%	2%	2%	1%	1%

VRAAG 6 – MENING OVER AANTAL FTE

Toelichting

Bij elkaar opgeteld is 55% tevreden: 16% van de respondenten vindt het aantal beschikbare fte's goed en 39% vindt het voldoende. 40% is van mening dat het aantal beschikbare fte's onvoldoende is.

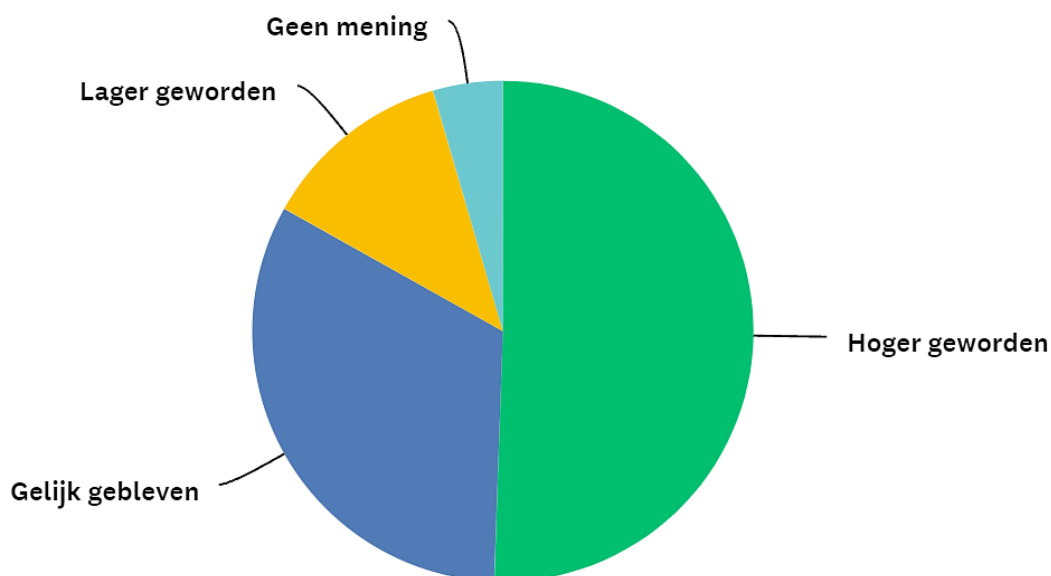
Opmerkingen van respondenten

- *'Het is nu eindelijk goed! 't Heeft jaren geduurd voordat er meer fte's beschikbaar zijn voor OVL.'*
- *'We voeren zoveel mogelijk regie op het beleidsveld en besteden veel taken uit.'*
- *'Er is een groeiende vraag naar andere aspecten dan verlichting alleen.'*
- *'Niet alle werkzaamheden zijn in fte's te vangen.'*
- *'Ondanks extern beheer moet veel nog door medewerkers van eigen organisatie gedaan worden.'*
- *'Onvoldoende tijd om processen goed te stroomlijnen en databeheer op orde te krijgen en te houden.'*
- *'Teveel werk en daarbij komt dat je tijdens vakantie nog gebeld wordt omdat er geen vervanging is.'*

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Goed	16%	14%	12%	9%	9%	13%
Voldoende	39%	44%	34%	41%	53%	44%
Onvoldoende	40%	37%	50%	47%	37%	40%
Geen mening	4%	5%	3%	4%	1%	3%

VRAAG 7 – ONTWIKKELING KENNISNIVEAU VAN U EN UW COLLEGA'S

Toelichting

De volledige vraag luidt: 'Wat vindt u over het algemeen van de ontwikkeling van het kennisniveau van u en uw collega's als het gaat om OVL?'

51% van de respondenten vindt dat het kennisniveau aangaande OVL bij henzelf en collega's de afgelopen jaren hoger is geworden. 33% denkt dat het gelijk is gebleven en 12% vindt dat het kennisniveau lager is geworden.

Opmerkingen van respondenten

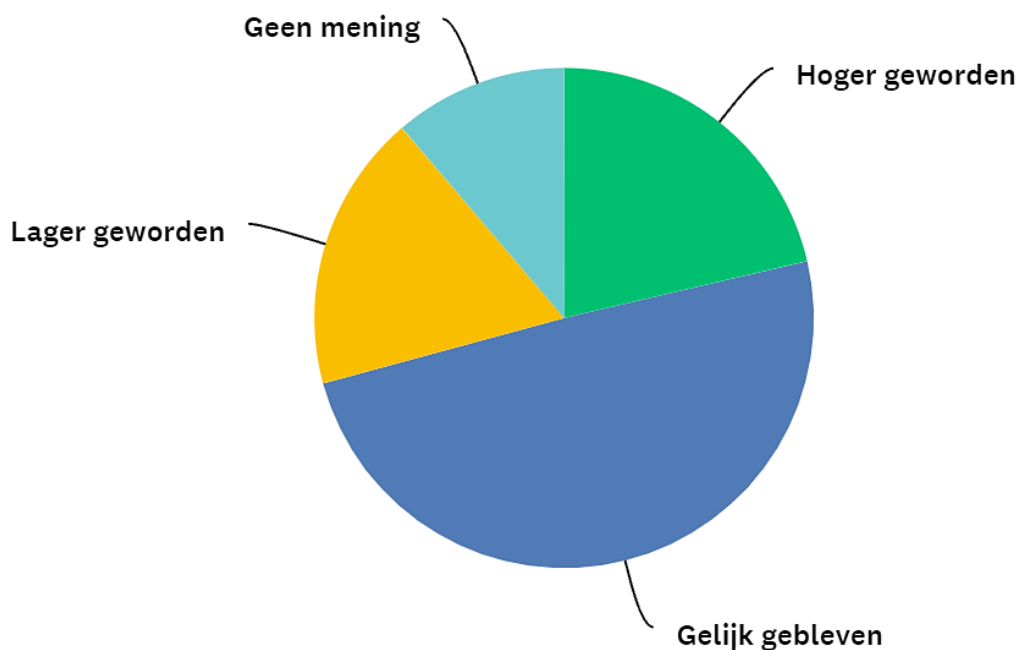
- 'Ik merk dat veel collega's qua kennisniveau goed op de hoogte zijn. Wel kom ik vaak tegen dat er onvoldoende aandacht gegeven kan worden aan het vakgebied, door het gebrek aan tijd.'
- 'Kennis was totaal niet beschikbaar binnen de organisatie. Laatste jaar wordt dit langzaam beter.'
- 'Het is wel hoger geworden, maar blijft te laag (van beheer, beleid tot uitvoering).'

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Hoger geworden	51%	47%	49%	54%	59%	52%
Gelijk gebleven	33%	34%	33%	28%	28%	36%
Lager geworden	12%	14%	11%	13%	10%	8%
Geen mening	5%	5%	7%	4%	3%	3%

VRAAG 8 – ONTWIKKELING KENNISNIVEAU VAN INSTALLATEURS

Toelichting

De volledige vraag luidt: 'Wat vindt u over het algemeen van de ontwikkeling van het kennisniveau van installateurs als het gaat om OVL?'

21% van de respondenten vindt dat het kennisniveau van de afgelopen jaren hoger is geworden. 49% denkt dat het gelijk is gebleven en 18% vindt dat het kennisniveau omlaag is gegaan.

Opmerkingen van respondenten

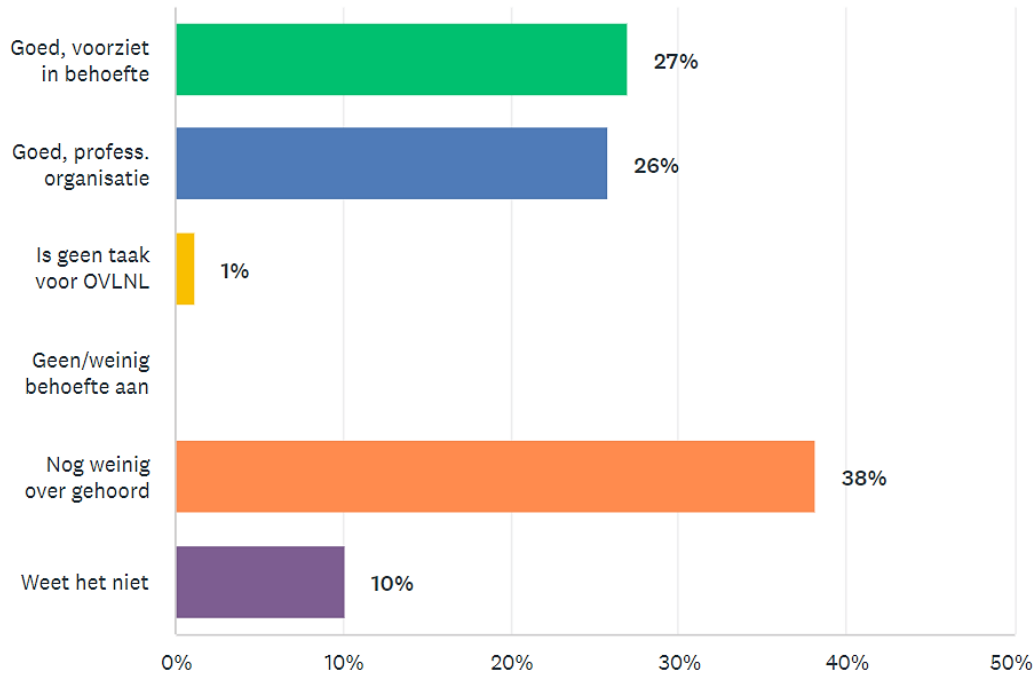
- 'Kennisniveau is gelijk gebleven maar minder tijd om te besteden.'
- 'Lager, dit komt door verloop van technici en kantoorpersoneel met vakkennis.'
- 'Met name de druk op goed geschoold technisch personeel zorgt voor een lagere kwaliteit in de uitvoering.'
- 'Lager, dat heeft te maken met de nieuwe ontwikkelingen zoals Smart lighting. Die expertise is er niet zoveel.'

Vergelijking

	2021	2020	2019
Hoger geworden	21%	18%	14%
Gelijk gebleven	49%	56%	51%
Lager geworden	18%	13%	20%
Geen mening	11%	13%	15%

VRAAG 9 – OPRICHTING OVLNL ACADEMY

Toelichting

In 2021 is de OVLNL ACADEMY opgericht. We hebben respondenten gevraagd wat zij hiervan vinden. De antwoordopties waren:

- Ja, ik vind dit een goede ontwikkeling, OVLNL voorziet hiermee in een **behoefte**
- Ja, ik vind dit een goede ontwikkeling, OVLNL laat hiermee zien dat zij een **professionele organisatie** is
- Nee, ik vind dit geen goede ontwikkeling omdat ik dit **geen taak voor OVLNL** vind
- Nee, ik vind dit geen goede ontwikkeling omdat er volgens mij **geen/weinig behoefte** aan is
- Ik heb nog niet/**weinig gehoord** over de OVLNL Academy en heb er daarom geen mening over
- Ik weet het niet

Men mocht bij deze vraag meerdere antwoorden aanvinken, maar de meeste respondenten hielden het bij 1 antwoord. 46 personen kozen voor het eerste of tweede antwoord en vinden het oprichten van de OVL Academy een goede ontwikkeling. 38% heeft nog weinig over de Academy gehoord en heeft er daarom geen mening over.

Opmerkingen van respondenten

- *'Ik sta hier wel positief tegenover omdat de ontwikkelingen, zowel op technisch vlak maar ook binnen de maatschappelijke behoefte, steeds sneller gaan.'*
- *'Ik weet te weinig van de OVLNL Academy om daar op dit moment een mening over te hebben. Waar de Academy wel voor moet waken is dat het geen reclamefolder van leveranciers en adviesbureaus is/wordt.'*
- *'Je begeeft je als onafhankelijke organisatie zonder winstoogmerk op de markt waar bedrijven c.q. opleidingscentra van moeten bestaan! Dit kan niet de bedoeling zijn!'*

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

FRANK BOERTJE, Van Gelder Verkeerstechiek

Frank rondde twee studies af: Marketing & Communicatie (MBO) en Management, Economie en Rechten (HBO). Daarna werd hij uitvoerder bij Quint & Van Ginkel. Hier kwam hij in aanraking met de openbare verlichting en heeft dit nooit meer losgelaten. Openbare verlichting is zijn passie. Na diverse functies te hebben vervuld, werkt hij sinds januari 2021 als regiomanager bij Van Gelder. Daarnaast is hij bestuurslid van Stichting OVLNL.

‘IK VIND DAT EEN GEMEENTE HET RECHT ZOU MOETEN HEBBEN OM TE BEPALEN WELKE PRODUCTEN IN HAAR GEMEENTE WORDEN TOEGEPAST.’

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

Ik denk niet dat die regels altijd even goed voldoen, zeker in de markt van de openbare verlichting. Volgens de aanbestedingsregels mag een overheid geen leveringen voorschrijven. Echter kan ik mij wel voorstellen dat de overheid niet zit te wachten op tal van verschillende producten in haar areaal. Dat heeft namelijk weer een behoorlijke impact op het onderhoud hiervan. Ik kan mij ook voorstellen dat deze regels nooit 100% gaan passen op de OVL-markt. De regels gelden voor de gehele aanbestedingsmarkt en dus zullen daar altijd ‘spanningen’ tussen blijven.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Daar zitten grote verschillen in. De ene aanbesteding lijkt soms knippen en plakken van een andere aanbesteding. Maar er zijn zeker ook aanbestedingen waarover goed is nagedacht en die tot in de details zijn uitgewerkt. Kortom, hier valt niet eenduidig een antwoord op te geven. Wat mij ook opvalt is dat kwaliteit niet altijd even zwaar gewaardeerd wordt. Bij de ene aanbesteding is 80% laagste prijs en bij een andere 20%. Ik vraag mij dan altijd af waarom die verschillen zo groot zijn. Dit wordt niet altijd even duidelijk gemotiveerd in de aanbestedingsleidraad. Kortom, het zou een mooie stap zijn wanneer we ervoor kunnen zorgen dat alle aanbestedingen op eenzelfde niveau komen.

'IK BEN POSITIEF INGESTELD DUS IK GA ER VANUIT DAT WE BINNEN NU EN VIJF JAAR HET NIVEAU VAN DE AANBESTEDINGEN NAAR EEN HOGER LEVEL HEBBEN GETROKKEN.'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Ik ben van mening dat het van groot belang is dat dit samen aanbesteed is en blijft. Dit heeft met een aantal factoren te maken. Ten eerste zou het een enorme impact hebben op de omzetverhoudingen in de markt wanneer dit wijzigt. Als levering los aanbesteed gaat worden, betekent dit dat een groot deel van omzet wordt weggehaald bij de aannemers. Aangezien technisch personeel schaars is, gaan aannemers die mensen inzetten op werken waar zij meer/beter renderen. Tot slot en niet geheel onbelangrijk zijn leveringen binnen aanbestedingen het minst risicovolle deel van het werk. Wanneer alleen de arbeid overblijft, blijft het meest risicovolle deel over. De vraag is wie deze risico's dan wil blijven dragen.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

Op dit moment is het al zo dat overheden specifieke producten voorschrijven en daar is naar mijn mening niks mis mee. Ik vind dat een gemeente het recht zou moeten hebben om te bepalen welke producten in haar gemeente worden toegepast. Dit strookt echter niet met de aanbestedingsregels. Als we innovatie meer ruimte willen geven, zou ik voorstander zijn van een vast innovatiebudget binnen een contract. Een pot met geld die overheid en opdrachtnemer samen moeten besteden aan innovatie. En dan vooral niet bang zijn om fouten te maken en mislukkingen te delen met de rest van de markt.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Ik denk dat het een noodzaak is dat we hier in ieder geval stappen gaan zetten. Vanuit de markt hoor ik veel negatieve geluiden, zowel vanuit de overheid als vanuit aannemers en leveranciers. Daarom zijn we binnen OVLNL gestart met de werkgroep inkopen en aanbesteden. Gezien de animo dat er voor deze werkgroep is, leeft dit onderwerp enorm onder de leden. Het zou mooi zijn als wij met z'n allen de handschoen oppakken om die verandering te realiseren. Wanneer we blijven zitten en doen wat we altijd doen zal er niks veranderen. Ik ben positief ingesteld dus ik ga er vanuit dat we binnen nu en vijf jaar het niveau van de aanbestedingen naar een hoger level hebben getrokken.

B3. AANTALLEN, ONDERHOUD, NET EN INSTALLATIE

46%

overheid met minder dan
50.000 inwoners

46%

overheid met minder dan
10.000 lichtpunten

39%

achterstalligheid
vervangen OVL-objecten

49%

installatieverantwoordelijkheid
(nog) niet goed geregeld

25%

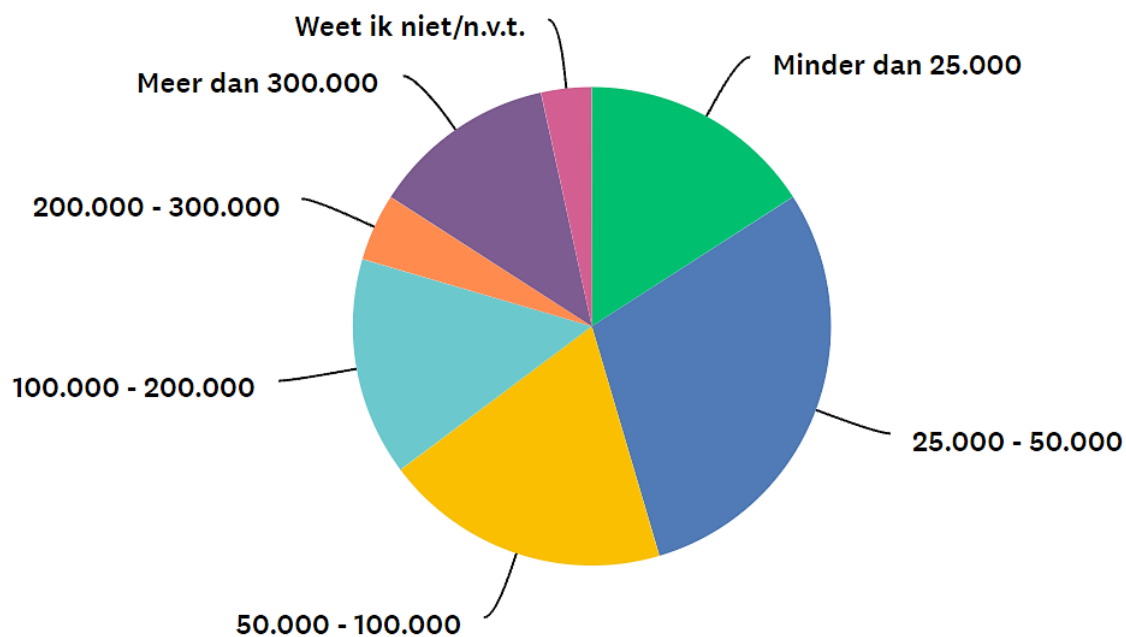
netwerk netwerkbeheerder
bevalt goed

53%

netwerk netwerkbeheerder
bevalt voldoende

VRAAG 10 – AANTAL INWONERS

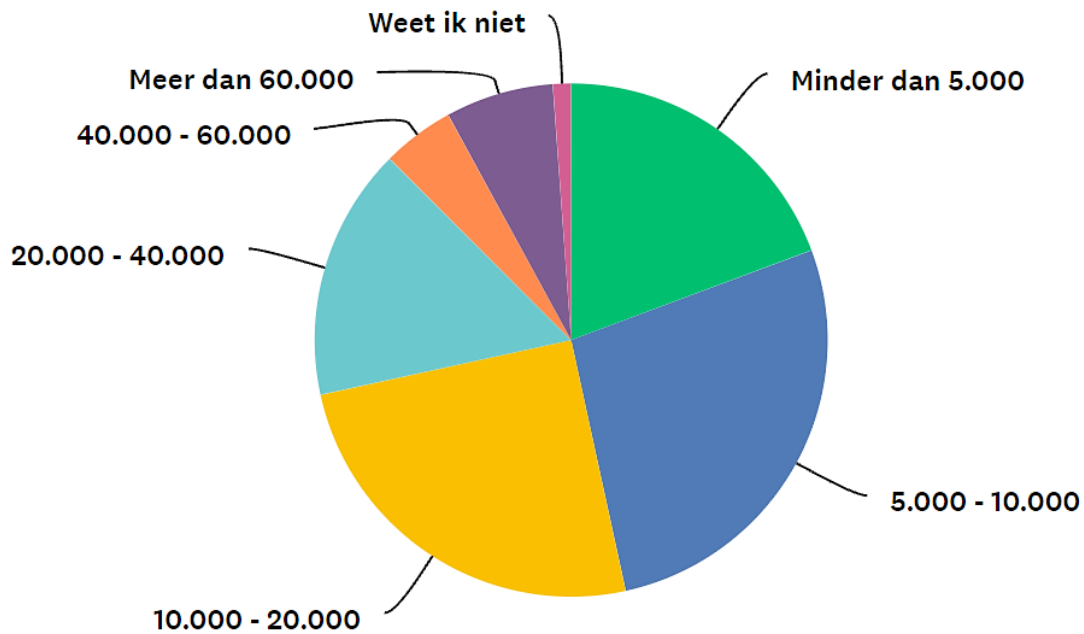
Toelichting

52% van de respondenten werkt voor een gemeente of provincie met meer dan 50.000 inwoners, 46% werkt voor een gemeente met minder dan 50.000 inwoners.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Minder dan 25.000 inwoners	16%	19%	16%	15%	15%	28%
Tussen 25.000 en 50.000	30%	34%	38%	32%	32%	34%
Tussen 50.000 en 100.000	19%	18%	18%	22%	16%	13%
Tussen 100.000 en 200.000	15%	11%	9%	11%	18%	10%
Tussen 200.000 en 300.000	5%	3%	6%	3%	2%	4%
Meer dan 300.000 inwoners	13%	11%	12%	10%	9%	8%
Weet niet/niet van toepassing	3%	4%	2%	7%	8%	3%

VRAAG 11 – AANTAL LICHPUNTEN

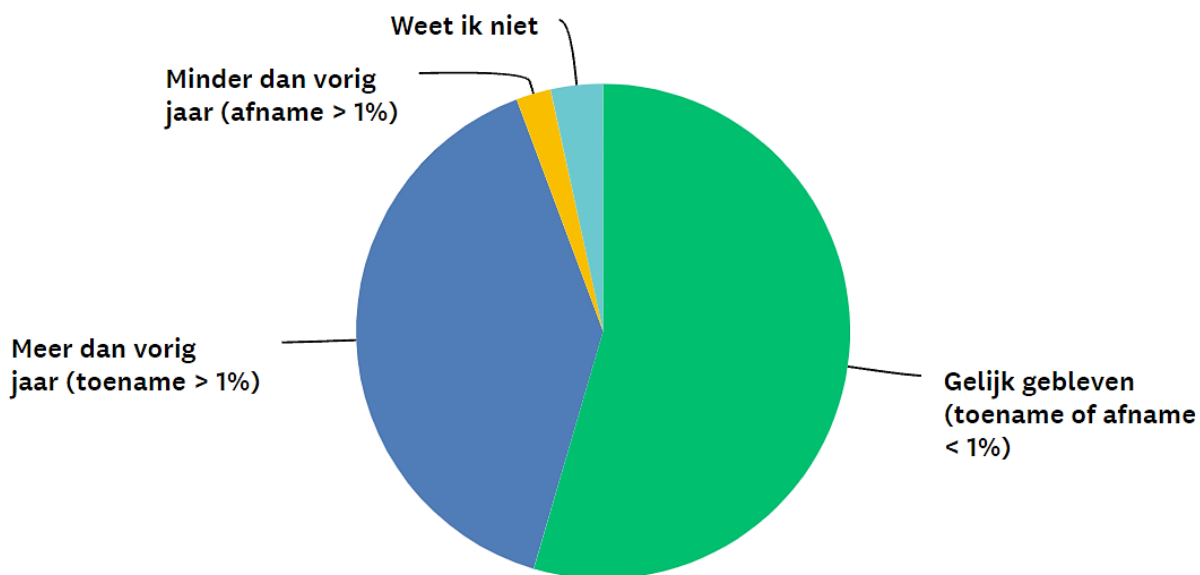
Toelichting

53% van de respondenten werkt voor een organisatie met meer dan 10.000 lichtpunten. 46% werkt voor een organisatie met minder dan 10.000 lichtpunten.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Minder dan 5.000 lichtpunten	19%	21%	16%	14%	18%	30%
Tussen 5.000 en 10.000	27%	30%	35%	35%	32%	32%
Tussen 10.000 en 20.000	25%	24%	24%	24%	18%	17%
Tussen 20.000 en 40.000	16%	15%	14%	18%	20%	11%
Tussen 40.000 en 60.000	5%	2%	5%	1%	3,5%	3%
Meer dan 60.000 lichtpunten	7%	6%	7%	6%	3,5%	4%
Weet ik niet	1%	2%	0%	1%	5%	3%

VRAAG 12 – MEER OF MINDER LICHPUNTEN DAN IN 2020

Toelichting

Deze vraag gaat over de toe- of afname van het aantal lichtpunten OVL in het afgelopen jaar bij de organisatie waar de respondenten werken. Toe- of afname is daarbij gedefinieerd als een verschil dat groter is dan 1%.

55% van de respondenten geeft aan dat het aantal lichtpunten OVL het afgelopen jaar vrijwel gelijk is gebleven. Bij 40% is het aantal lichtpunten toegenomen. Bij slechts 2% is het aantal lichtpunten afgenomen.

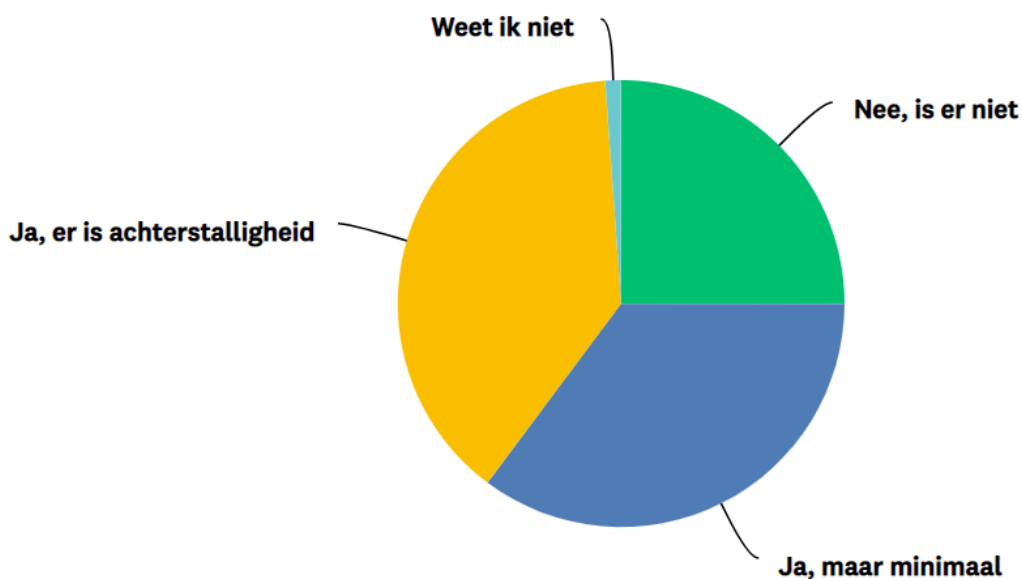
Als redenen voor de toename noemt men:

- Nieuwe woonwijken, woningbouw
- Grote projecten, wegaanleg
- Reconstructie
- Groei van de gemeente door herindeling

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017
Gelijk gebleven	55%	59%	47%	57%	43%
Meer dan vorig jaar	40%	35%	48%	39%	51%
Minder dan vorig jaar	2%	3%	5%	3%	5%
Weet ik niet	3%	2%	0%	1%	1%

VRAAG 13 – ACHTERSTALLIGHEID VERVANGEN OVL-OBJECTEN

Toelichting

39% van de respondenten geeft aan dat er achterstalligheid is wat betreft de vervanging van OVL-objecten. 25% zegt dat er geen achterstalligheid is en 35% noemt de achterstand minimaal.

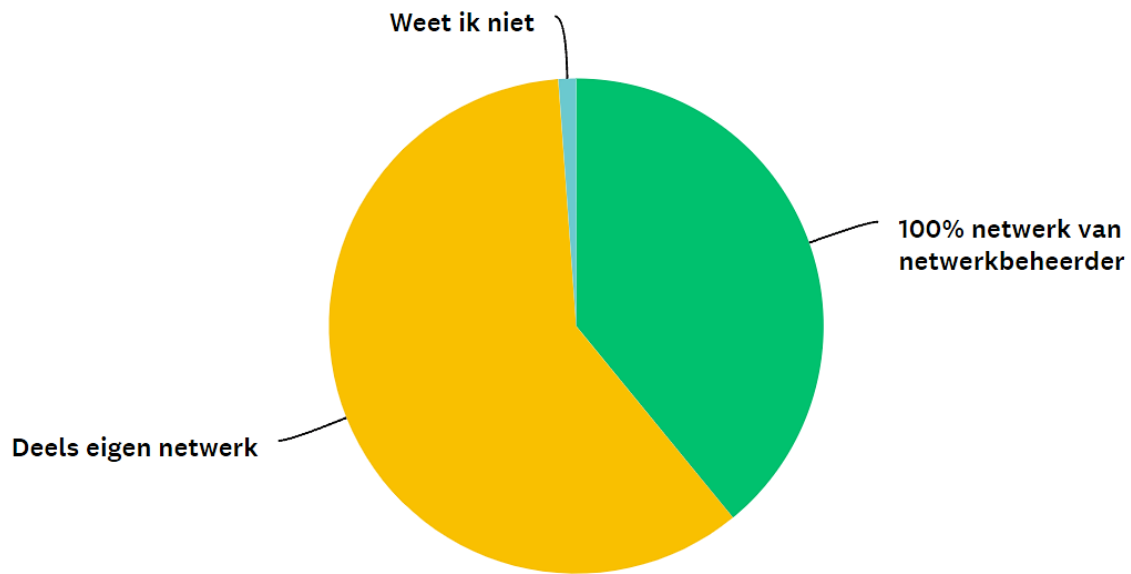
Meerdere respondenten geven aan dat men bezig is met een inhaalslag: er wordt hard gewerkt om de achterstalligheid in te lopen.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018
Nee, dat is er niet	25%	22%	19%	16%
Ja, maar minimaal	35%	39%	33%	44%
Ja, er is achterstalligheid	39%	39%	47%	40%
Weet ik niet	1%	1%	1%	

VRAAG 14 – GEBRUIK NETWERK VAN NETWERKBEHEERDER

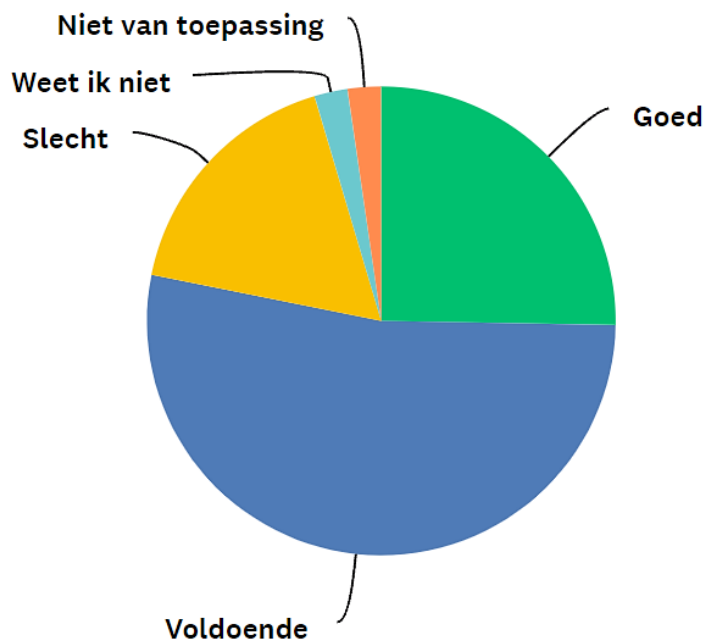
Toelichting

39% gebruikt voor 100% het netwerk van de netbeheerder. 60% van de respondenten heeft deels een eigen netwerk. De percentages lopen daarbij sterk uiteen, van 98% eigen net tot minder dan 1%.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Deels eigen netwerk	60%	56%	51%	49%	57%	36%
100% netwerkbeheerder	39%	37%	42%	43%	28%	60%
100% eigen netwerk	0%	5%	3%	7%	13%	4%
Weet ik niet	1%	2%	4%	1%	2%	0%

VRAAG 15 – HOE BEVALT NETWERK VAN NETWERKBEHEERDER

Toelichting

25% geeft aan dat het gebruik van het netwerk van de netwerkbeheerder goed bevalt. Bij 53% scoort het voldoende en 17% bevalt het slecht.

Opmerkingen van respondenten

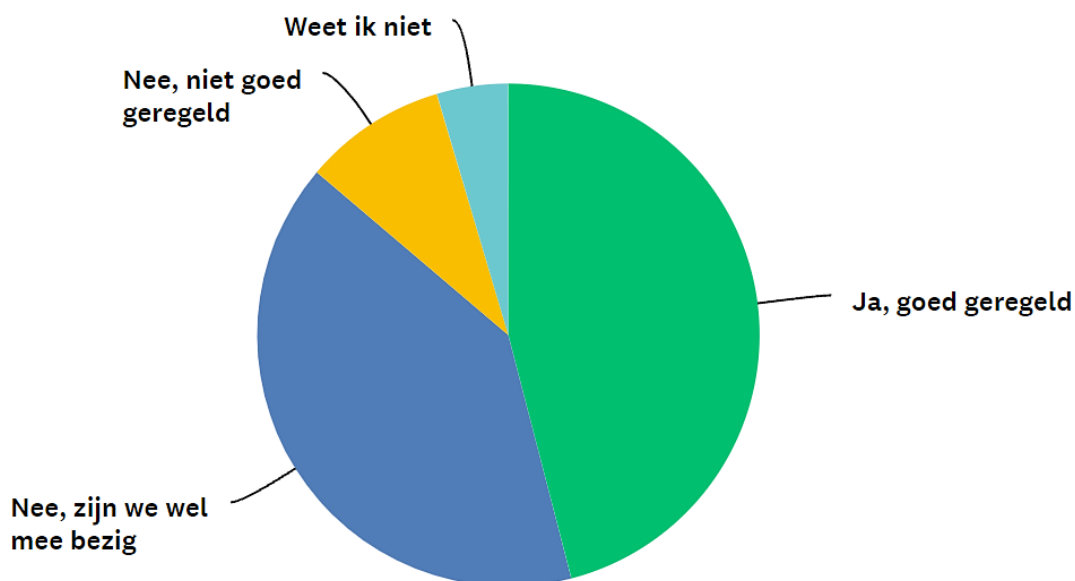
- *'Bij netwerkstoringen duurt het te lang voordat er wat met deze storing gedaan wordt.'*
- *'Storingen zijn redelijk onder controle, maar de communicatie is slecht.'*
- *'Erg hoge kosten om lichtmasten te vervangen.'*

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017
Goed	25%	24%	13%	20%	20%
Voldoende	53%	57%	51%	51%	43%
Slecht	17%	12%	24%	14%	22%
Weet niet/n.v.t.	4%	7%	12%	15%	15%

VRAAG 16 – INSTALLATIEVERANTWOORDELIJKHEID

Toelichting

46% geeft aan dat de installatieverantwoordelijkheid goed geregeld is. Bij 40% is het niet goed geregeld, maar is men er wel mee bezig. Bij 9% is het niet goed geregeld (en is men er niet mee bezig).

Opmerkingen van respondenten

- *'Dit is voor de openbare verlichting goed geregeld maar wordt in de huidige organisatiestructuur geactualiseerd.'*
- *'De keuringen en inspecties doen we al jaren, echter het formele proces wordt nu ingericht.'*
- *'Het management ziet hier de noodzaak niet van in.'*

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017
Ja, goed geregeld	46%	46%	43%	46%	45%
Nee, wel mee bezig	40%	35%	38%	43%	41%
Nee, niet goed geregeld	9%	14%	12%	10%	9%
Weet ik niet	5%	5%	8%	1%	5%

HEROLD TINNEMEIER, Orange Lighting

Herold is, na een lichttechnische opleiding van circa 30 jaar in het bedrijfsleven, in 2012 gestart met Orange Lighting B.V.. Dit bedrijf ontwerpt en fabriceert armaturen voor de openbare ruimte. Het nakomen van afspraken is voor hem belangrijk, daar mag je hem en Orange Lighting altijd op aanspreken.

‘DE HUIDIGE MANIER VAN WERKEN IS VOOR ZOWEL OPDRACHTGEVERS ALS MARKTPARTIJEN VEELAL ZEER TIJDROVEND, KOSTBAAR EN VAAK ONBEVREDIGEND.’

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

Merken en producten worden soms specifiek met naam en toenaam voorgeschreven. Ik heb er begrip voor dat opdrachtgevers vertrouwen willen hebben in de kwaliteit van het product en in de reputatie en het voortbestaan van haar toeleveranciers. Anderzijds is de aanbestedingswet niet voor niets opgesteld. Doelstelling van die wet is een gelijk speelveld te creëren, waarin met name het MKB beter toegang krijgt tot het doen van aanbiedingen bij overheidsopdrachten. Aanbieders moeten zich aan de wet houden en ook opdrachtgevers dienen die wet te respecteren. De huidige manier van werken is voor zowel opdrachtgevers als marktpartijen veelal zeer tijdrovend, kostbaar en vaak onbevredigend.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Feit is dat je helaas kunt concluderen dat er nogal wat discussie is over de kwaliteit van de aanbestedingen. Dit blijkt uit het aantal vragen per aanbesteding in de nota van inlichtingen én de hoeveelheid aanbestedingen die van de markt worden gehaald of aangevochten. Het aantal vragen in de nota van inlichtingen wordt natuurlijk mede veroorzaakt door het vermaarde Grossman-arrest. Hierdoor gaan aanbieders, om te voorkomen dat ze bij een geschil achteraf niet ontvankelijk worden verklaard, veel vragen stellen. Dat laat echter onverlet dat veel vragen voorkomen kunnen worden als de kwaliteit van de uitvraag verbeterd wordt en men zich conformeert aan de aanbestedingswet.

'DEZE MARKT HEEFT EEN RELATIEF BEPERKT AANTAL AFNEMERS EN AANBIEDERS. HET ONS-KENT-ONS-GEHALTE IS ERG HOOG, DAT MAAKT DEZE MARKT OOK HEEL LEUK OM ACTIEF IN TE ZIJN.'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Bij een onderhoudsbestek, met relatief kleine uitbreidingen van het areaal, begrijp ik dit heel goed. De expertise en efficiëntie van de aannemer is dan bepalend voor de prijs en kwaliteit van de werkzaamheden. In een leveringenbestek, waarin zo'n 80% van de intrinsieke waarde van de uitvraag wordt bepaald door een beperkt aantal producten, verbaas ik me erover dat de leverancier nauwelijks of geen inspraak heeft en volledig afhankelijk is van de aannemer.

Ik pleit ervoor dat de opdrachtgever, voor het bereiken van haar doelstellingen op het gebied van duurzaamheid, social return, etc, zelf de keuze voor de producten maakt en deze uitvraag via de producent/leverancier laat verlopen. Het inkoopproces kan alsnog via de aannemer verlopen. Natuurlijk wordt de aannemer voor deze inkoopactiviteiten en mogelijk aanvullende diensten, betaald.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

Persoonlijk heb ik er geen moeite mee als overheden een doordachte en objectieve keuze maken voor een bepaald product of bedrijf. Sommige aspecten zijn nu eenmaal moeilijk te verwoorden in een aanbesteding en kunnen voor een opdrachtgever op basis van kennis en ervaring zeer essentieel zijn. De huidige aanbestedingsregels bieden genoeg mogelijkheden om innovatieve ontwikkelingen of unieke eigenschappen voor te schrijven. In het algemeen ben ik wel van mening dat de aanbestedingen zoals die nu vaak op de markt komen, het innovatieve karakter schaden en dat prijs een wel hele dominante plaats heeft in de beoordeling.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Deze markt heeft een relatief beperkt aantal afnemers en aanbieders. Het ons-kent-ons-gehalte is erg hoog, dat maakt deze markt ook heel leuk om actief in te zijn. Toch zou ik graag willen dat overheden en marktpartijen bij elkaar gaan zitten en inzien waar we in aanbestedingen tegenaan lopen. Pas als we elkaars standpunten begrijpen, kan er wat veranderen op aanbestedingsgebied. Gelukkig zijn er recent initiatieven genomen door OVLNL en vinden er gesprekken plaats om te komen tot een betere aanbesteding, waarbij de opdrachtgever ontvangt waar zij om vraagt en marktpartijen een eerlijke kans krijgen om aan te bieden. Ik hoop van harte dat dit binnen vijf jaar gaat lukken.

B4. VISIE, MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

1ste plaats

energiebesparing/
CO₂-reductie

2de plaats

lichthinder/
lichtvervuiling

78%

draagt bij aan circulariteit
door erkende verwerker

51%

draagt bij aan circulariteit
door hergebruik producten

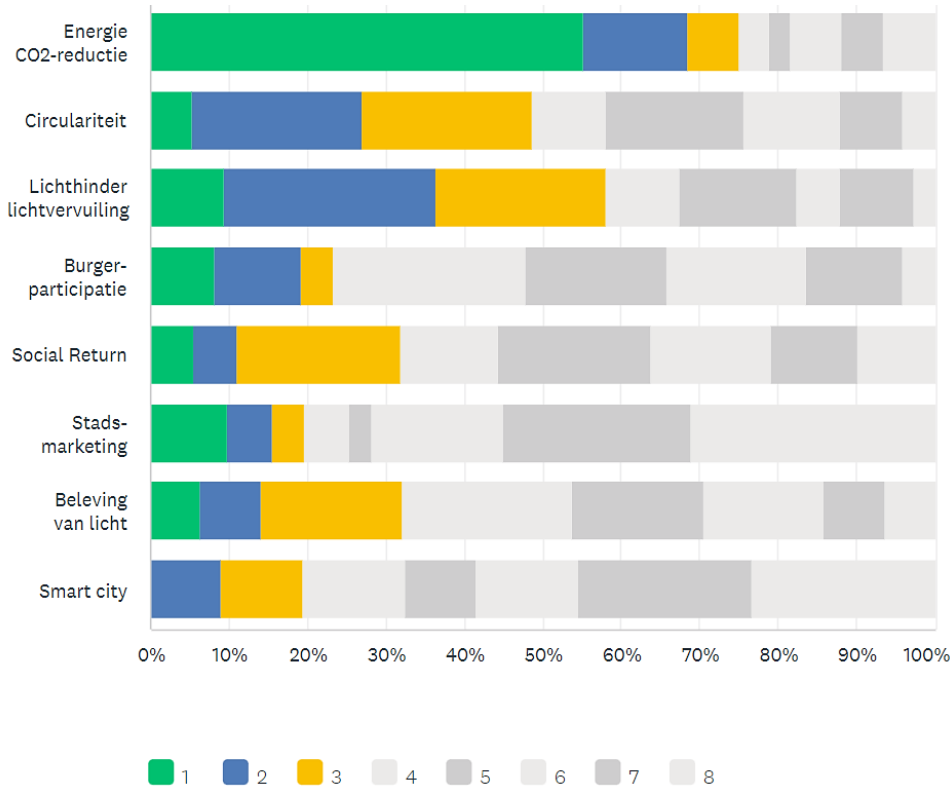
58%

burgers worden
geïnformeerd over belangrijke
wijzigingen OVL

45%

eens met stelling over
omgevingsgericht ontwerpen

VRAAG 17 – BELANGRIJKSTE MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S OVL

Toelichting

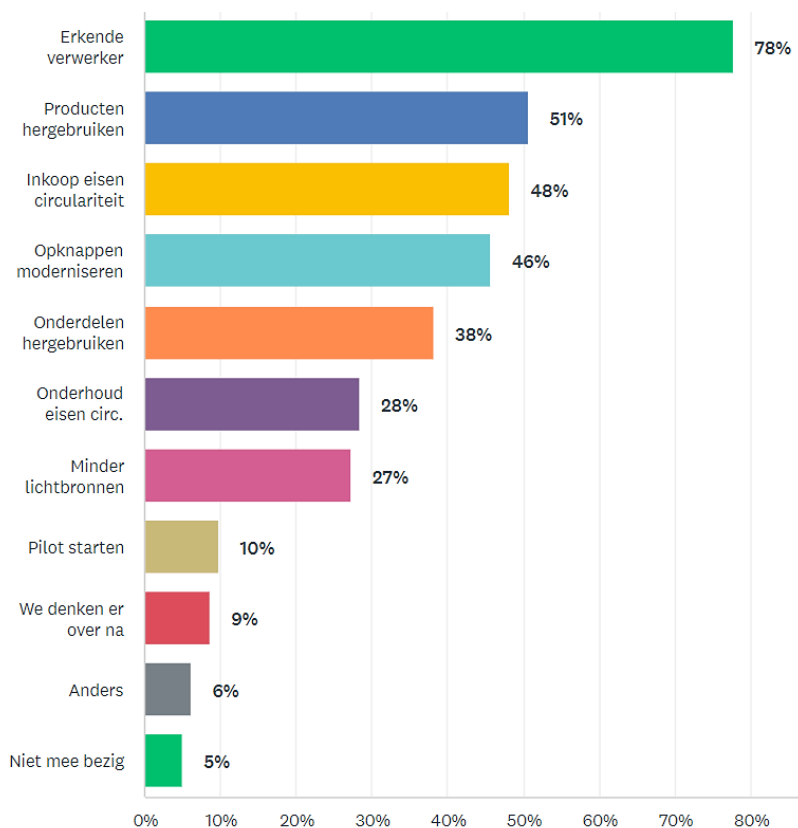
Gevraagd is om aan te geven welke maatschappelijke thema's (naast veiligheid) het meest belangrijk zijn binnen de organisatie met betrekking tot OVL. Men kon het cijfer 1 t/m 8 uitdelen, waarbij 1 het belangrijkste is. Om de grafiek leesbaar te houden is alleen weergegeven hoe de respondenten hun hoogste scores (1ste, 2de en 3de plaats) toekenden.

Als we de drie hoogste scores bij elkaar optellen dan scoort 'Energiebesparing/reductie CO₂ emissie' het hoogst met 75%. 'Lichthinder/lichtvervuiling' staat op de tweede plaats met 58%. De derde plaats wordt ingenomen door 'circulariteit' met 49%. Deze top drie is bij de overheden al zes jaar onveranderd.

Vergelijking

	2021 Ranking	2020	2019	2018	2017	2016
1	Energiebesparing 75%	Energie 74%	Energie 80%	Energie 80%	Energie 81%	Energie 92%
2	Lichtvervuiling 58%	Vervuiling 55%	Vervuiling 54%	Vervuiling 48%	Vervuiling 58%	Vervuiling 67%
3	Circulariteit 49%	Circular. 45%	Circular. 52%	Circular. 42%	Circular. 49%	Circular. 41%
4	Social Return 33%	Beleving 35%	Beleving 34%	Particip. 36%	Particip. 36%	Beleving 41%
5	Beleving van licht 32%	Particip. 29%	Particip. 30%	Beleving 31%	Soc Return 28%	Particip. 35%
6	Burgerparticipatie 23%	Smart city 24%	Smart city 25%	Soc Return 30%	Smart city 28%	Soc Return 15%
7	Stadsmarketing 20%	Soc Return 21%	Soc Return 19%	Marketing 22%	Beleving 27%	Smart city 14%
8	Smart city 19%	Marketing 19%	Marketing 7%	Smart city 20%	Marketing 12%	Marketing 9%

VRAAG 18 – HOE IS UW ORGANISATIE BEZIG MET CIRCULARITEIT

Toelichting

Men kon bij deze vraag meerdere antwoorden aanvinken. In het schema hieronder staan de volledige antwoordopties. Daarbij is de score van 2021 (aflopend) als volgorde gekozen.

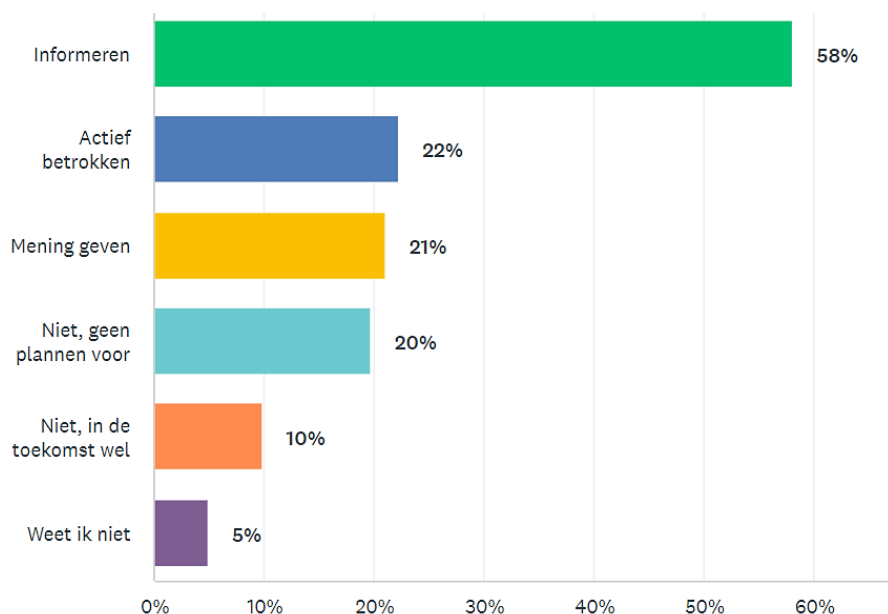
Bij 'Anders' wordt onder meer genoemd:

- Stabiliteitsmetingen lichtmasten, waarmee je garantie krijgt op langere levensduur
- Afgedankte masten terug naar de producent
- Masten zonder coating
- Proeven met armaturen zonder coating
- Opstellen van materialenpaspoorten

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018
Zorgen dat afgedankte producten terecht komen bij een erkende verwerker	78%	63%	63%	68%
Afgedankte producten (masten, armaturen) die bruikbaar zijn elders hergebruiken	51%	47%	52%	51%
Bij inkoop van producten eisen stellen op het gebied van circulariteit	48%	40%	44%	41%
Levensduur van producten verlengen door opknappen en/of moderniseren	46%	30%	38%	37%
Afgedankte onderdelen die nog bruikbaar zijn opnieuw elders gebruiken	38%	25%	37%	29%
Bij aanbesteding beheer/ onderhoud eisen stellen op het gebied van circulariteit	28%	36%	40%	29%
Minder lichtbronnen , armaturen en masten, daardoor minder materiaal nodig	27%	28%	36%	25%
Door een pilot te starten	10%	10%	12%	6%
Nog niet concreet mee bezig, denken wel na over invulling circulariteit OVL	9%	16%	8%	18%
Anders	6%	3%	3%	
We zijn er niet mee bezig	5%	4%	2%	3%

VRAAG 19 – HOE IS UW ORGANISATIE BEZIG MET BURGERPARTICIPATIE

Toelichting

De volledige vraag luidt: ‘Op welke manier(en) worden burgers door uw organisatie betrokken bij belangrijke wijzigingen inzake OVL (vernieuwing/wijziging areaal, nieuw beleid)?’ Men kon bij deze vraag meerdere antwoorden aanvinken:

- Burgers worden **geïnformeerd** over belangrijke wijzigingen d.m.v. website, krant, infobrieven, bijeenkomsten
- Burgers kunnen hun **mening geven** d.m.v. belevingsonderzoeken, opiniepeilingen, inspraakavonden
- Burgers worden **actief betrokken** en/of mogen meebeslissen
- Burgers worden **niet** betrokken, we hebben hier **geen plannen** voor
- Burgers worden **niet** betrokken, **in de toekomst** willen we dit wel gaan doen
- Weet ik niet

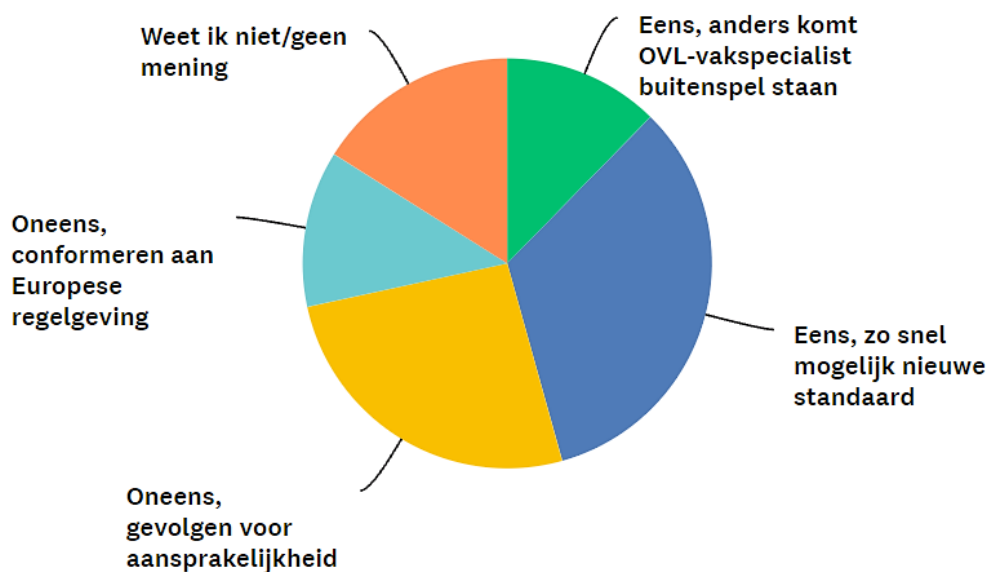
Opmerkingen van respondenten

- ‘Door Corona is afgeweken van de normale inspraak. Nu zijn organisaties, zoals de fietsersbond, benaderd over de nieuwe beleidsplannen.’
- Bij reconstructies worden bewoners betrokken, bij onderhoud alleen indien ingrijpende wijzigingen. We willen voorkomen dat bewoners inspraakmoe worden.’
- ‘Er zijn hele intensieve participatie-projecten maar van een standaard 1:1 OVL vervanging maken we geen participatietraject. Informeren doen we uiteraard altijd!’

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Informeren	58%	62%	53%	66%	56%	60%
Actief betrokken	22%	21%	20%	21%	18%	23%
Mening geven	21%	32%	40%	32%	39%	38%
Niet, geen plannen voor	20%	14%	17%	15%	18%	14%
Niet, in toekomst wel	10%	11%	9%	10%	16%	8%
Weet ik niet	5%	4%	9%	1%	4%	1%

VRAAG 20 – STELLING OVER OMGEVINGSGERICHT ONTWERPEN

Toelichting

Gevraagd is wat men vindt van de volgende stelling: "In een duurzame, veilige en leefbare participatie-maatschappij past het niet om mono-disciplinair en op basis van technische normen de openbare verlichting te ontwerpen en moet vanuit het belang van alle stakeholders en de weggebruiker ontworpen worden."

Hieronder staan de vijf antwoorden waaruit de respondenten konden kiezen, inclusief het percentage dat voor het betreffende antwoord koos:

- Eens, als dit niet gebeurt dan zal de OVL-vakspecialist uiteindelijk geheel buitenspel komen te staan (16%)
- Eens, dit gebeurt al steeds meer, we moeten zo snel mogelijk naar een nieuwe standaard voor OVL (31%)
- Oneens, als we de richtlijnen te veel loslaten dan heeft dat gevolgen voor de aansprakelijkheid van de wegbeheerder (28%)
- Oneens, we moeten ons conformeren aan de Europese regelgeving die door deskundigen tot stand is gekomen (9%)
- Weet ik niet/geen mening (15%)

Uit de reacties blijkt dat de respondenten verdeeld zijn. 45% is het eens met de stelling, 38% is het ermee oneens.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018
Eens, anders komt OVL-vakspecialist buitenspel te staan	12%	16%	13%	19%
Eens, gebeurt al, zo snel mogelijk naar nieuwe standaard	33%	31%	35%	26%
Oneens, heeft gevolgen voor aansprakelijkheid	26%	28%	24%	30%
Oneens, conformeren aan Europese regelgeving	12%	9%	7%	11%
Weet ik niet/geen mening	16%	15%	21%	15%

JOS BERGH, Valmont Nederland BV

Jos is sinds 1992 werkzaam bij Valmont Nederland BV, waar hij verantwoordelijk is voor alle sales en marketingactiviteiten in de Benelux en DACH regio (Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland). Hij zit tevens in het MT van Valmont Nederland in Maarheeze. Voor OVLNL zit Jos als mastenspecialist in het Netwerk Kennis.

‘IN NEDERLAND ZIJN AANBESTEDINGEN DUIDELIJK EN GOED OMSCHREVEN EN DAT IS IN ANDERE LANDEN VAAK NIET HET GEVAL.’

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

Valmont is producent van lichtmasten. Wij kopen openbare verlichting niet in, maar zitten juist aan de andere kant om het te verkopen. Dit wil niet zeggen dat wij niet merken dat het voor overheden soms lastig is een goed bestek te schrijven zodat men krijgt wat men wil en ook nog voldoet aan de aanbestedingsregels. Een aanpassing in deze aanbestedingsregels zou naar mijn mening heel veel problemen oplossen. Nu is het vaak zo dat er met kunst en vliegwerk zaken omschreven worden in een bestek, om te krijgen wat de aanbesteder wil. Daardoor worden er grenzen opgezocht, die weer mogelijkheden bieden om hiertegen te protesteren en soms leiden tot een kort geding om gelijk te krijgen. Niemand wordt hier beter van en uiteindelijk zijn er alleen maar verliezers.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Als ik Nederland vergelijk met andere landen doen wij het best wel goed. In Nederland zijn aanbestedingen duidelijk en goed omschreven en dat is in andere landen vaak niet het geval. Tevens lopen wij voorop in milieuzaken zoals circulariteit, CO2 reductie, MKI/LCA. Natuurlijk kunnen we zeker nog zaken verbeteren, wat ik ook al aangaf in de vorige vraag.

'EEN OPLOSSING IS IN MIJN OGEN EEN PRE-KWALIFICATIE UITSCHRIJVEN VOOR DE AANBESTEDING, ZODAT IEDEREEN EEN GELIJKE KANS KRIJGT.'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Samen aanbesteden is volgens mij de juiste manier om de kosten maar ook de resultaatverplichting op het gewenste niveau te houden. Verder heeft het als voordeel voor de aanbesteder dat hij te maken heeft met één aanspreekpunt. Bovendien hoeft de opdrachtgever zich niet druk te maken over voorraden en beheer hiervan. Ook omgekeerd is het beter, omdat de opdrachtnemer het materiaal in beheer heeft om zo efficiënt en kostenvoordelig te kunnen werken en de hoge servicegraad te kunnen bieden die gevraagd wordt in de aanbesteding.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

Voorschrijven heeft als voordeel dat het product wat gevraagd wordt ook geleverd dient te worden en er dus geen discussie ontstaat over gelijkwaardigheid als er een alternatief wordt aangeboden. Tevens bevordert dit de uniformiteit en voorkomt dit wildgroei in producten. Aan de andere kant geeft dit voor andere aanbieders geen kansen om een opdracht te kunnen krijgen met misschien een beter alternatief. Een oplossing is in mijn ogen een pre-kwalificatie uitschrijven voor de aanbesteding, zodat iedereen een gelijke kans krijgt. Belangrijk is dan wel dat er met een open visie naar deze pre-kwalificatie gekeken wordt en de boordeling door specialisten uitgevoerd wordt met daarbij goed omschreven criteria.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

De komende vijf jaar verwacht ik nog niet zoveel verandering. Daarna wel, omdat circulariteit dan een grotere rol gaat spelen bij het inkoopproces. Tevens gaan we in de toekomst meer kijken naar TCO, omdat de producten technischer en gecompliceerder worden en niet alleen de aanschafprijs maar ook installatiekosten en onderhoudskosten een belangrijke factor zijn in het totale kostenplaatje. Leveranciers gaan zich daarop aanpassen en zullen dus meer toegevoegde waarde gaan leveren met hun producten. Dit betekent dat bestekken anders geschreven moeten worden om deze verandering en behoefte goed te kunnen aanbesteden.

B5. LED-VERLICHTING

84%

led = belangrijke
technische ontwikkeling

50%

meer dan de helft
van de huidige OVL is led

14%

kosten zijn belemmering
bij overstap naar led

80%

geen belemmeringen
bij overstap naar led

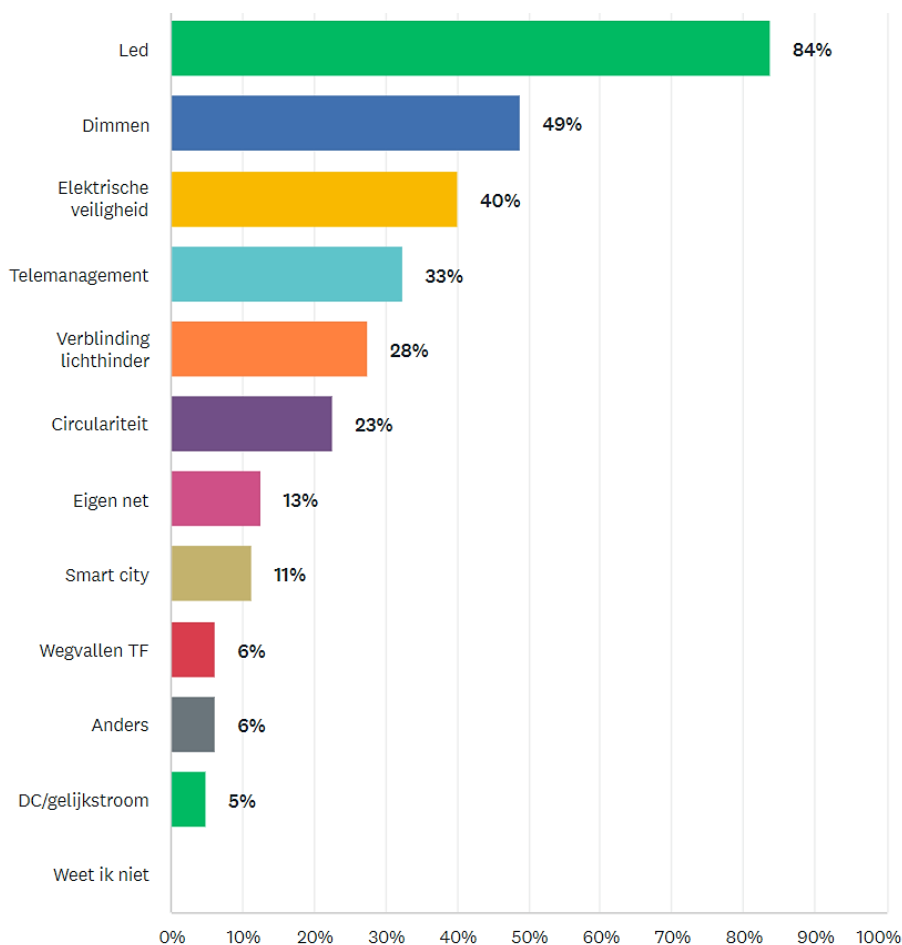
50%

heeft retrofit-led

33%

vindt retrofit-led geen goede
oplossing, heeft het
daarom niet

VRAAG 21 – BELANGRIJKSTE TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN

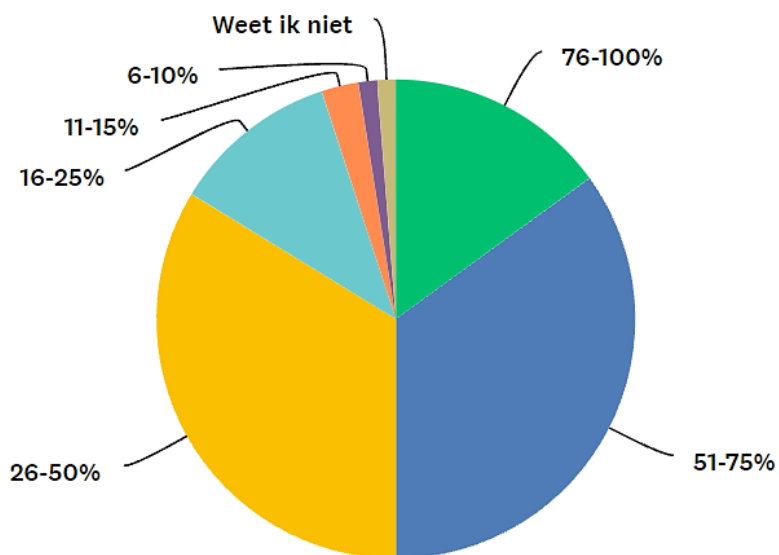
Toelichting

Bij deze vraag konden respondenten maximaal drie antwoordopties aanvinken. De top drie is voor het zesde jaar op rij onveranderd: 1/led, 2/dimmen en 3/elektrische veiligheid.

Vergelijking

	2021	2020	2019		2018	2017	2016
Led	84%	83%	83%	Led	87%	88%	95%
Dimmen	49%	52%	55%	Schakelen/dimmen	71%	62%	69%
Elektrische veiligheid	40%	36%	37%	Elektrische veiligheid	48%	42%	44%
Telemanagement	33%	32%	33%	Telemanagement	29%	37%	34%
Verblinding/lichthinder	28%	22%	15%	Smart lighting/smart city	28%	35%	14%
Circulariteit	23%	18%	33%	Eigen net	10%	14%	8%
Eigen net	13%	8%	5%	DC/gelijkstroom	9%	7%	5%
Smart city	11%	14%	17%	Botsvriendelijke masten	3%	7%	3%
Wegvallen van TF	6%	17%	20%	Anders	2%	2%	5%
Anders	6%	5%	3%	Weet ik niet	0%	5%	0%
DC/gelijkstroom	5%	3%	2%				
Weet ik niet	0%	1%	1%				

VRAAG 22 – HOEVEEL LED

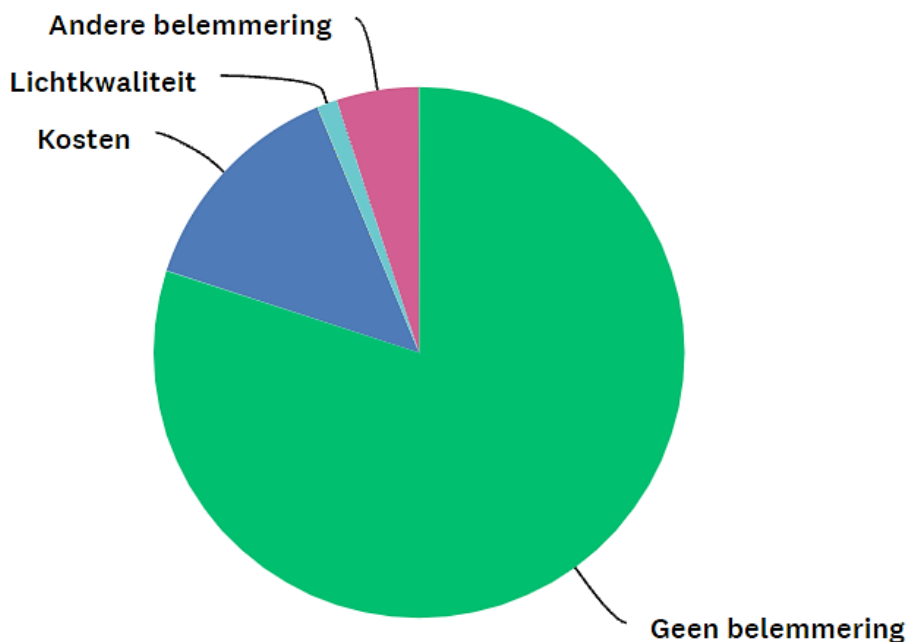
Toelichting

50% van de respondenten geeft aan dat meer dan de helft van de openbare verlichting voorzien is van led. Vorig jaar was dit nog 26% van de respondenten. In een jaar tijd is er dus veel ledverlichting bijgekomen.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
76 - 100%	15%	8%	4%	6%	2%	1%
51 - 75%	35%	18%	14%	8%	5%	2%
26 - 50%	34%	38%	34%	31%	14%	11%
16 - 25%	11%	21%	20%	22%	25%	49%
11 - 15%	3%	6%	18%	19%	23%	
6 - 10%	1%	4%	6%	9%	11%	36%
0 - 5%	0%	0%	1%	4%	17%	
Weet ik niet		4%	2%	2%	3%	1%

VRAAG 23 – BELEMMERING BIJ OVERSTAP NAAR LED

Toelichting

80% van de respondenten geeft aan dat er in zijn/haar organisatie geen belemmeringen zijn bij de overstap naar led. 14% noemt de kosten een belemmering.

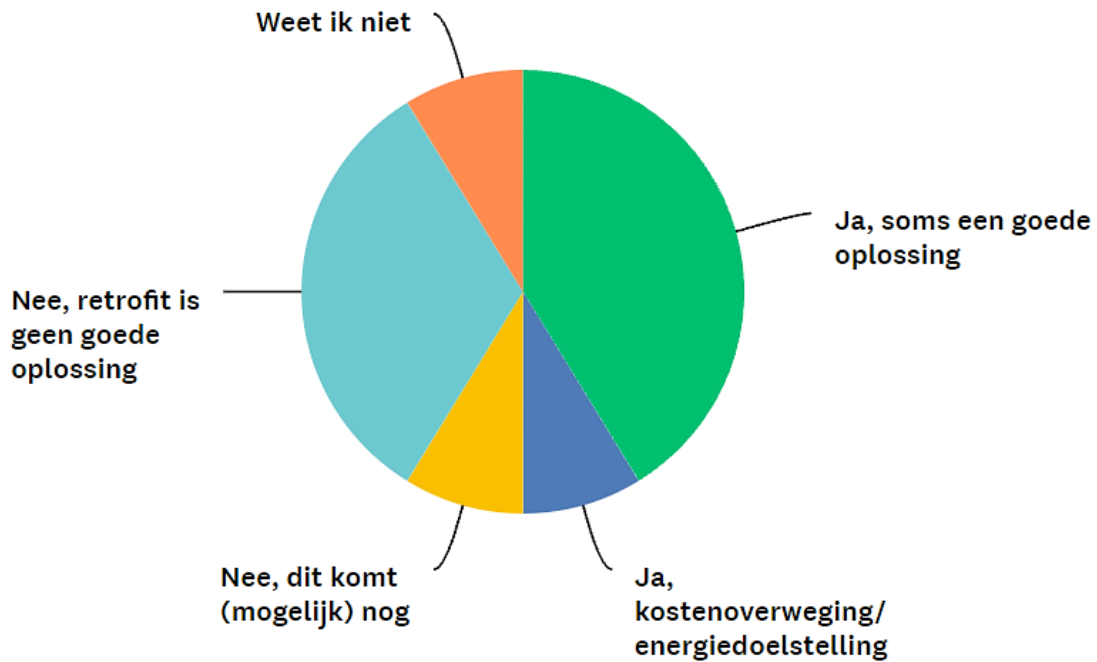
Opmerkingen van respondenten

- *'Mankracht was een belemmering. Dat is nu opgelost, omdat er gereorganiseerd is.'*
- *'Achterstand in onderhoud en de wens om 100% eigen net te hebben zijn belemmeringen.'*
- *'In principe zijn er niet echt belemmeringen, maar we kijken ook naar de levensduur van de oude armaturen. Dat betekent dat we nog wel een paar jaar conventionele verlichting hebben.'*

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Geen belemmering	80%	72%	78%	80%	84%	79%
Kosten	14%	20%	12%	9%	10%	15%
Betrouwbaarheid	0%	1%	0%	2%	4%	4%
Lichtkwaliteit	1%	1%	3%	2%	2%	2%
Onvoldoende kennis	0%	1%	0%			
Andere belemmering	5%	5%	6%	7%		
Weet ik niet	0%	1%	1%			

VRAAG 24 – RETROFIT LED

Toelichting

50% van de respondenten heeft retrofit-led: 41% omdat men dit (op sommige plaatsen) een goede oplossing vindt, 9% vanwege kostenoverwegingen en/of halen energiedoelstellingen. Eveneens 9% heeft het niet, maar geeft aan dat dit mogelijk nog komt in de toekomst. 33% van de respondenten heeft geen retrofit-led omdat men dit geen goede oplossing vindt.

Opmerkingen van respondenten

Uit de reacties blijkt dat de hoeveelheden erg verschillen: bij de ene organisatie is minder dan 1% retrofit, bij een andere is dit 75%. Ook is er een gemeente die aangeeft dat retrofit alleen wordt toegepast bij klassieke armaturen.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017
Ja, soms goede oplossing	41%	34%	29%	31%	28%
Ja, kostenoverweging/energie	9%	14%	18%	11%	10%
Nee, komt (mogelijk) nog	9%	13%	13%	18%	17%
Nee, geen goede oplossing	33%	30%	34%	36%	40%
Weet ik niet/geen mening	9%	8%	6%	4%	5%

JAN OTTENS, gemeente Eindhoven

Jan werkte bijna tien jaar voor Nobralux in diverse functies. Sinds 2020 is hij in dienst bij de gemeente Eindhoven. Daar is hij verantwoordelijk voor de instandhouding van de 'infra-systemen met een stekker' in de openbare ruimte, zoals openbare verlichting. Met name de ontwikkeling van het beheer, aanbestedingen, integratie van licht in de diverse stedelijke programma's en stedelijke digitalisering hebben zijn aandacht. Hij is tevens lid van de werkgroep OVL Circulair van OVLNL.

'PAST PERFORMANCE' KAN BOVEN DE EUROPESE AANBESTEDINGSGRENS NIET WORDEN GEBRUIKT OMDAT ER GEEN EUROPEES SYSTEEM IS. DAT VIND IK EEN GROOT GEMIS.'

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

Binnen de huidige regels zijn voldoende mogelijkheden voor diverse soorten aanbestedingen, inspannings- of resultaatgericht. Boven de Europese aanbestedingsgrens voor diensten en leveringen zit je zonder goede motivatie vast aan vier jaar bij een raamovereenkomst. Dat is gezien de benodigde inwerktijd voor nieuwe aannemers aan de korte kant. Het kost de opdrachtgever ook veel tijd. Als een aannemer is ingewerkt en bij goed functioneren een mooie plaatselijke performance heeft opgebouwd, kan dat niet worden meegewogen. 'Past Performance' kan boven de Europese aanbestedingsgrens niet worden gebruikt omdat er geen Europees systeem is. Dat vind ik een groot gemis.

Verder worstelen we een beetje met de kwaliteits- en duurzaamheidscriteria zoals ISO9001 en MVO zoals de CO2 -ladder. Grote bedrijven hebben vaak alles op concernniveau geregeld. Kleinere aannemers hebben niet altijd de mogelijkheid om dat te verzorgen. En als ze onder de vlag van iemand anders werken, zit er weer een schijf tussen.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Het is zeker bij een inspanningscontract altijd van belang om zo specifiek en eenduidig mogelijk de werkzaamheden (posten en bepalingen) te omschrijven, zodat er weinig misverstanden ontstaan. Wat je opschrijft, moet je goed uit kunnen leggen. RAW neemt al veel uit handen. De RAW-standaard

'WE ZULLEN NOG LANG ZAKEN BLIJVEN VOORSCHRIJVEN, MAAR WEL STEEDS VAKER MET HULP VAN DE MARKT.'

zorgt er echter ook voor dat gemeenten huiverig zijn om iets anders te proberen. Gelukkig kan er binnen de standaard ook steeds meer.

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Dat is in mijn beleving prima. Aannemers die wat minder hoge kortingen krijgen van leveranciers, kunnen dat compenseren in arbeidskosten. Zeker bij de kleinere leverhoeveelheden voor onderhoud. Dat geeft wat strategische ruimte bij inschrijven. Van belang is natuurlijk wel dat de door de bestekschrijver opgegeven hoeveelheden ook worden aangehouden. Ook voor de opdrachtgever is het handig en tijdbesparend dat de aannemer levert, mits je de garantie en dergelijke goed doorzet.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

We schrijven juist materialen voor om toch enige standaard in het assortiment te houden. Dat is niet alleen van belang voor beheerders, maar ook voor ontwerpers en stedenbouwkundigen. We kunnen wel onderscheid maken tussen grootschalige nieuwbouw/renovaties en onderhoud. Als een groot aantal armaturen nodig is, dan is dat ook direct een nieuwe standaard. Er moeten in Nederland in tien jaar tijd een miljoen nieuwe woningen bijkomen. Dat betekent 300.000 nieuwe armaturen erbij naast de bestaande grootscheepse verleding. Dit is een significante mogelijkheid voor innovatie.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Alle daadwerkelijke veranderingen gaan langzamer dan je altijd denkt. Ik verwacht geen disruptieve veranderingen. De tendens is wel steeds meer naar Past Performance, groslijsten, bouwteams en MKB. Digitale kennis, datakennis en circulariteit worden steeds belangrijker, waardoor het aspect kwaliteit van de aannemer op die vlakken ook meer aandacht krijgt. We zullen nog lang zaken blijven voorschrijven, maar wel steeds vaker met hulp van de markt.

B6. OVERIGE TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN

49%

past dimmen toe bij
meer dan de helft van de OVL

8%

past telemanagement toe bij
meer dan de helft van de OVL

39%

tijdgebrek = belangrijke
belemmering innovatie

34%

geldgebrek = belangrijke
belemmering innovatie

30%

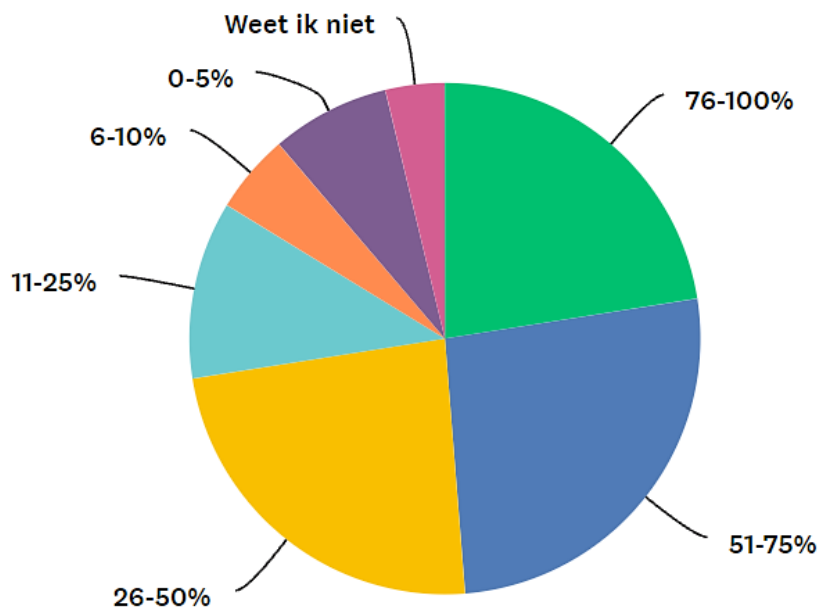
smart city:
voordelen en nadelen
wegen even zwaar

29%

smart city:
positieve ontwikkeling door
bijdrage aan leefbaarheid

VRAAG 25 – HOEVEEL OVL WORDT GEDIMD

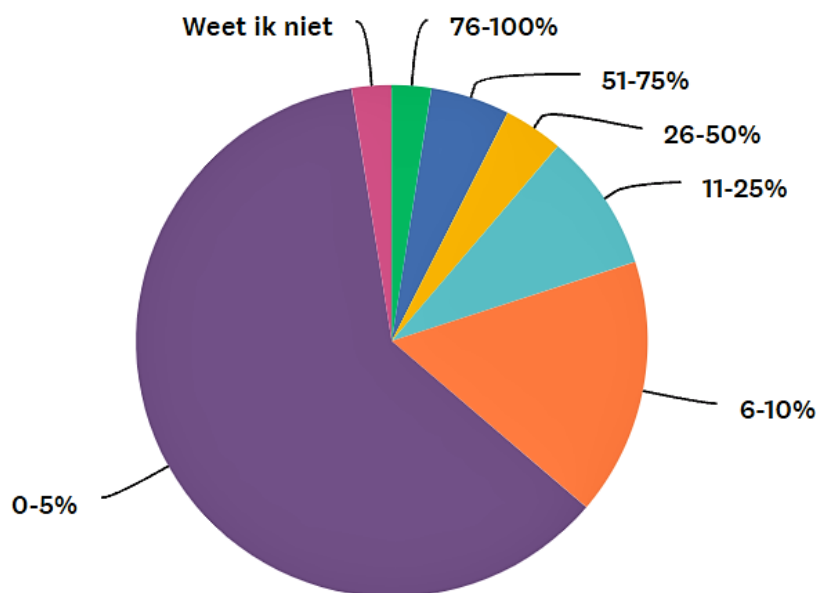
Toelichting

49% van de respondenten geeft aan dat meer dan de helft van de openbare verlichting wordt gedimd op bepaalde tijden. De stijgende lijn, die sinds 2016 zichtbaar is, zet door.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
76 - 100%	23%	15%	13%	12%	4%	7%
51 - 75%	26%	24%	14%	14%	11%	12%
26 - 50%	24%	29%	20%	26%	26%	16%
11 - 25%	11%	13%	29%	17%	15%	23%
6 - 10%	5%	5%	8%	15%	23%	37%
0 - 5%	8%	7%	8%	12%	20%	
Weet ik niet	4%	6%	7%	4%	1%	5%

VRAAG 26 – HOEVEEL TELEMAGEMENT

Toelichting

De volledige vraag luidt: 'Hoeveel procent van uw OVL is slimme verlichting/gekoppeld aan telemagement (op afstand uitleesbaar, schakelen en dimmen programmeerbaar op afstand, evt. variërend door signalen vanuit omgeving)?'

Uit de reacties blijkt dat bij 8% van de respondenten meer dan de helft van de OVL slimme verlichting is. Dit is 4% meer dan vorig jaar.

Bij 61% van de respondenten is slechts 0 tot 5% slimme openbare verlichting.

Opmerkingen van respondenten

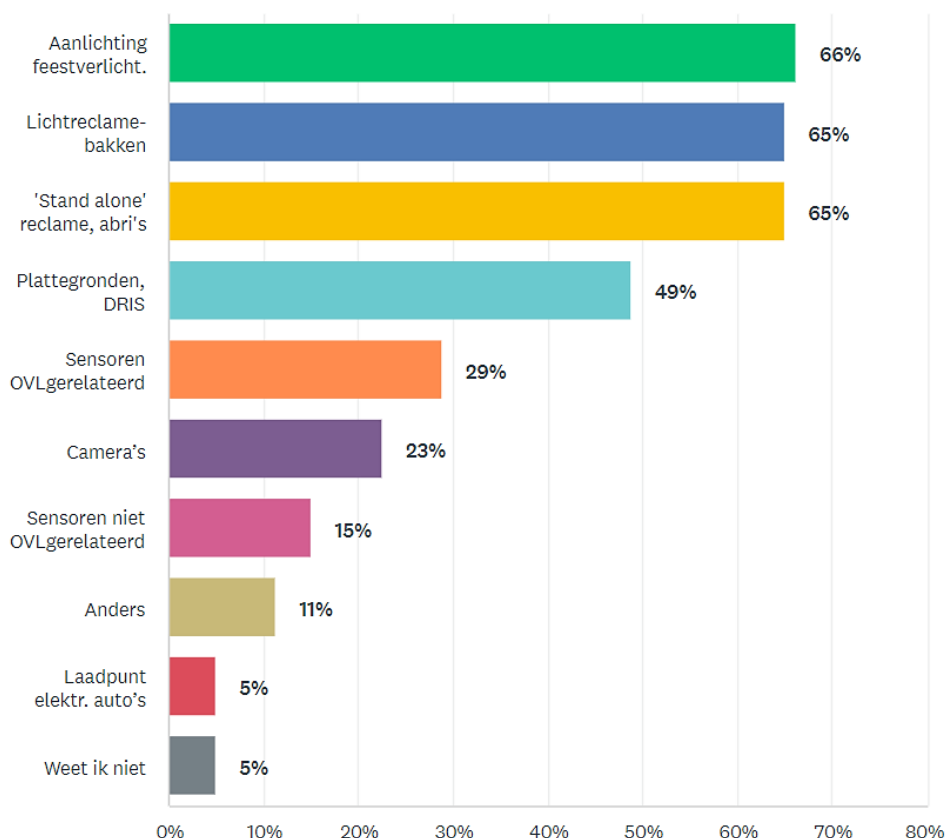
- 'Alleen telemagement in het centrum van de grootste winkelkern.'
- 'Zoektocht is gaande naar een goed product, dat een standaard kan worden.'

Vergelijking

	2021	2020	2019
76 - 100%	3%	1%	1%
51 - 75%	5%	3%	2%
26 - 50%	4%	5%	5%
11 - 25%	9%	10%	8%
6 - 10%	16%	10%	15%
0 - 5%	61%	63%	64%
Weet ik niet	3%	7%	4%

VRAAG 27 – ZAKEN GEKOPPELD AAN OVL-INSTALLATIE

Toelichting

De volledige vraag luidt: 'Welke zaken die elektriciteit vragen via het netwerk van OVL zijn bij uw organisatie op dit moment gekoppeld aan de OVL-installatie, naast bewegwijzering en verkeersborden?' De respondenten konden meerdere zaken aanvinken.

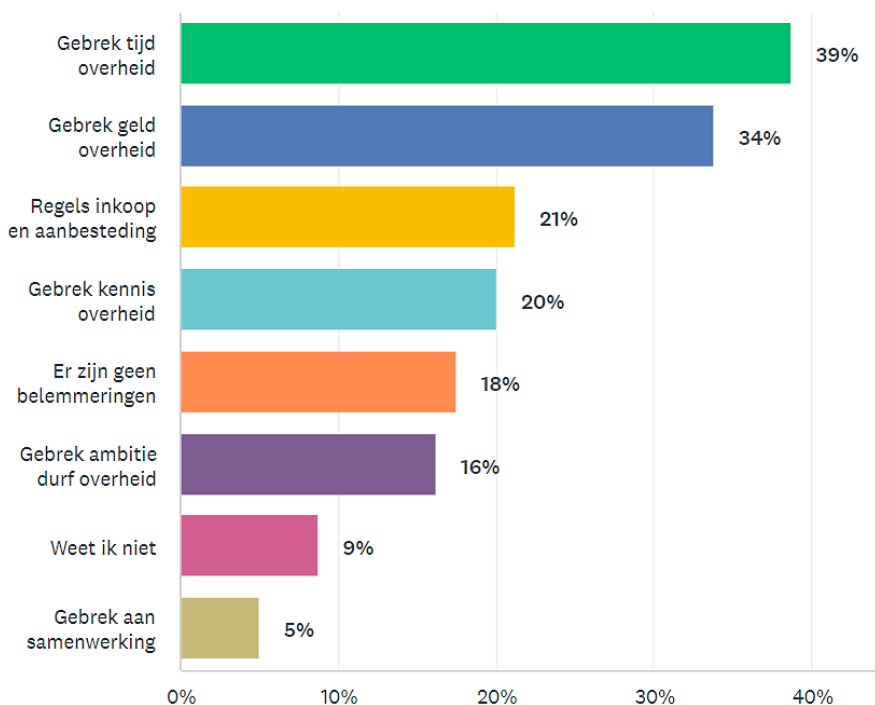
Opmerkingen van respondenten

Bij 'Anders' worden onder meer genoemd: gladheidsmeetkasten, parkeerautomaten en accu's van rioolpompgemalen ten behoeve van de communicatie.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Aanlichting gebouwen & feestverlichting	66%	58%	49%			
Lichtreclamebak gekoppeld aan lichtmast	65%	59%	57%	64%	59%	63%
'Stand alone'reclame,abri's	65%	62%	58%	61%	62%	58%
Plattegronden, DRIS	49%	52%	47%			
Sensoren OVL-gerelateerd (bijv. beweging)	29%	13%	23%	28%	19%	16%
Camera's	23%	22%	27%	19%	19%	15%
Sensoren niet OVL-gerelateerd (bijv. fijnstof)	15%	8%	7%	13%	6%	3%
Anders	11%	6%	11%	20%	20%	22%
Laadpunt voor elektrische auto's	5%	4%	5%	5%	7%	3%
Weet ik niet	5%	4%	13%	4%	7%	5%

VRAAG 28 – BELEMMERINGEN VOOR INNOVATIE

Toelichting

De respondenten konden bij deze vraag maximaal twee antwoorden aanvinken. 'Gebrek aan tijd' en 'gebrek aan geld' scoren, net als voorgaande jaren, het hoogst.

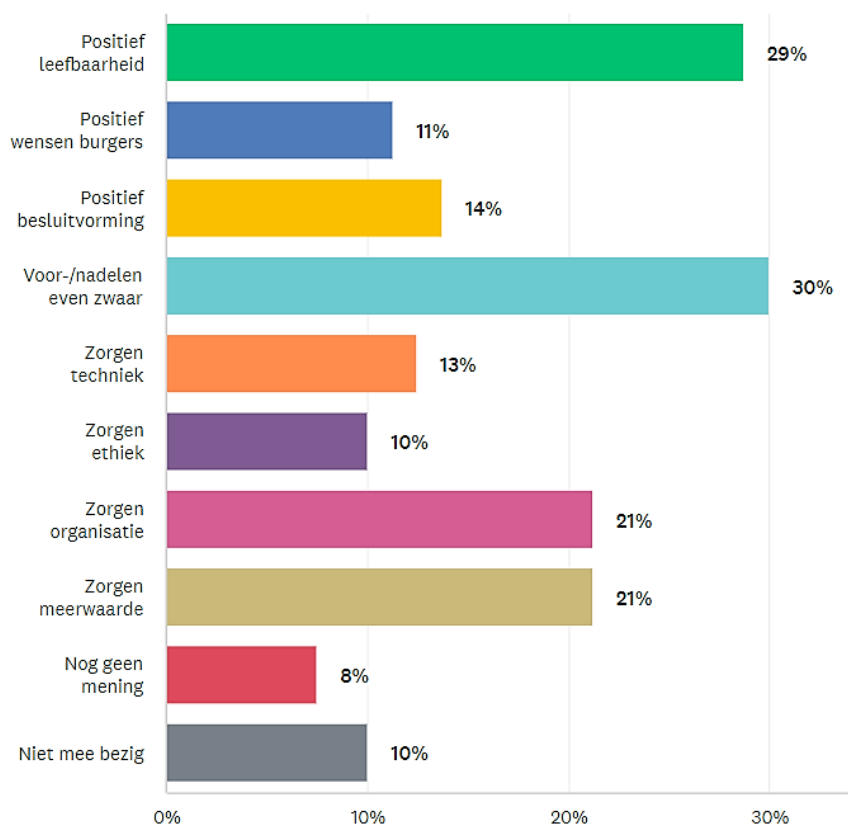
Opmerkingen van respondenten

- *'Men wil wel, maar het is lastig om exact te kijken hoe het aangepakt moet worden.'*
- *'Soms zijn er juist te weinig belemmeringen. Innovaties zijn hot, maar worden soms ook toegepast bij bewezen-niet-goed.'*
- *'Ik heb géén voorkeur voor "tierlantijntjes". Tenzij een bestuurder met dit item komt.'*

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018
Gebrek aan tijd binnen de eigen organisatie	39%	40%	42%	48%
Gebrek aan geld binnen de eigen organisatie	34%	37%	41%	33%
Regels inkoop en aanbesteding	21%	15%	18%	19%
Gebrek aan kennis binnen de eigen organisatie	20%	27%	31%	26%
Er zijn geen belemmeringen	18%	19%	-	-
Gebrek aan durf/ambitie binnen de eigen organisatie	16%	15%	12%	20%
Gebrek aan samenwerking tussen overheden en markt	5%	4%	9%	9%
Weet ik niet/geen mening	9%	3%	10%	13%

VRAAG 29 – MENING OVER SMART CITY

Toelichting

De respondenten is gevraagd naar hun mening over smart city. Men mocht maximaal twee antwoorden aanvinken. Dit jaar scoort het antwoord dat de voor- en nadelen even zwaar wegen het hoogst, op de voet gevolgd door de stelling dat smart city een positieve ontwikkeling is vanwege de mogelijke bijdrage aan de leefbaarheid van de openbare ruimte.

In de tabel hieronder staat een uitgebreidere weergave van de antwoordopties. Daarbij is de score van 2021 (aflopend) als volgorde gekozen.

Vergelijking

	2021	2020
Ik zie voordelen en nadelen bij smart city, bij mij wegen beide even zwaar	30%	23%
Positieve ontwikkeling, kan bijdrage leveren aan leefbaarheid openbare ruimte	29%	30%
Ik heb zorgen m.n. om organisatie : regelen verantwoordelijkheden, beheer(s)baar?	21%	19%
Ik heb zorgen m.n. om toegevoegde waarde : willen we al deze data verzamelen?	21%	12%
Positieve ontwikkeling, kan overheid helpen bij taakuitvoering en nemen besluiten	14%	15%
Ik heb zorgen m.n. om techniek : hoe regelen dat het goed werkt en betrouwbaar is?	13%	13%
Positieve ontwikkeling, voorzieningen beter laten aansluiten bij wensen burgers	11%	19%
Ik heb zorgen m.n. om ethiek : hoe waarborgen we privacy van burgers?	10%	6%
Ik houd me niet met dit onderwerp bezig	10%	11%
Ik denk wel na over smart city, maar heb er (nog) geen mening over	8%	14%

MIEKE SLINGERLAND, Modernista

Mieke heeft, na het afronden van de opleidingen commerciële economie en bedrijfskunde, via Yacht gewerkt voor diverse grote ondernemingen zoals KPN, TNO, Eneco en het Ministerie van Onderwijs. In de periode van 2010 tot 2015 werkte zij bij de gemeente Rotterdam als manager van het Expertisecentrum Inkoop. In 2015 werd zij mede-eigenaar van Modernista. Samen met haar partner Ronald Vredenburg zet ze zich in om steeds meer gemeenten en provincies te voorzien van duurzame openbare verlichting.

**'DE AANBESTEDINGEN VOOR DE LED-VERVANGINGEN WORDEN
VAAK ALS WERK UITGEVRAAGD. HIERBIJ VERLIEST DE OVERHEID
VOOR EEN GROOT DEEL GRIP OP HET UITEINDELIJKE PRODUCT
DAT GELEVERD WORDT.'**

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

Laten we beginnen met de huidige aanbestedingsregels. Deze zijn erop gericht om overheden in te laten kopen op een manier die objectief, niet discriminerend en transparant is. Dit zijn prima regels. Bij de inkoop van openbare verlichting ervaar ik zeker knelpunten, die mijns inziens voor een groot deel te verklaren zijn door het karakter van openbare verlichting. De masten en armaturen worden gekocht voor een periode van 25 jaar of langer. Gedurende die periode moeten ze onderhouden worden, komen er steeds uitbreidingen bij en tot slot draagt het product bij aan de identiteit en sfeer van de buitenruimte. Dit maakt de inkoop complexer dan bij heel veel andere producten.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Ik heb hier een heel gevarieerd beeld bij. De aanbestedingen van overheden waar gevraagd wordt om een specifiek product zijn vaak goed doordacht. De aanbestedingen voor de led-vervangingen worden vaak als werk uitgevraagd. Hierbij verliest de overheid voor een groot deel grip op het uiteindelijke product dat geleverd wordt. Hierbij ben ik absoluut tegen het vaak gehoorde 'de meeste kennis zit uiteindelijk bij de aannemer'. Het klopt dat daar veel kennis én deskundigheid zit, maar de verantwoordelijkheid om publiek geld weloverwogen uit te geven zit niet bij de aannemer. Binnen de gemeente moet voldoende deskundigheid aanwezig zijn om een goede opdrachtgever te zijn en te bepalen aan welke producten geld uitgegeven wordt.

'DE UITGANGSPUNTEN VAN HET AANBESTEDEN ZULLEN NIET VERANDEREN. DE WIJZE WAAROP WE ER MEE OMGAAN HOPELIJK WEL.'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Dit is vaak een logische en goed verdedigbare keuze. Er is in dit geval reeds verlichting geplaatst. Hier zijn in het verleden bepaalde keuzes in gemaakt. De aannemer moet dit type verlichting onderhouden, vervangen en incidenteel uitbreiden. Daar waar echt nog keuzes gemaakt moeten worden over de toe te passen verlichting ligt het anders. De gemeente zou moeten kunnen aantonen dat een weloverwogen keuze is gemaakt waarbij meerdere marktpartijen in de gelegenheid gesteld zijn om de beste aanbidding te doen, alvorens de producten voor te schrijven aan de aannemer.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

Dit ligt aan de wijze waarop de keuze voor de specifieke producten tot stand is gekomen. Indien dit op een objectieve, transparante en niet-discriminerende wijze tot stand is gekomen, dan is dit prima. Mijn verwachting is dat dit zeker de innovatie ten goede komt.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

De uitgangspunten van het aanbesteden zullen niet veranderen. De wijze waarop we er mee omgaan hopelijk wel. Wanneer gemeenten op voorhand inzicht geven aan de markt welke vraagstukken ze hebben, hoe ze hier mee willen omgaan en op eenduidige wijze ruimte bieden aan de markt om hier zo goed mogelijk op te reageren, dan kunnen we de komende jaren mijns inziens een mooie slag maken.

B7. STORINGEN, KLACHTEN, CALAMITEITEN

33%

zegt: er zijn
minder lichtpuntstoringen
dan vorig jaar

10%

zegt: er zijn
meer lichtpuntstoringen dan
vorig jaar

29%

communicatie
met netbeheerder
belangrijkste verbeterpunt

15%

terugdringen
aantal storingen
belangrijkste verbeterpunt

75%

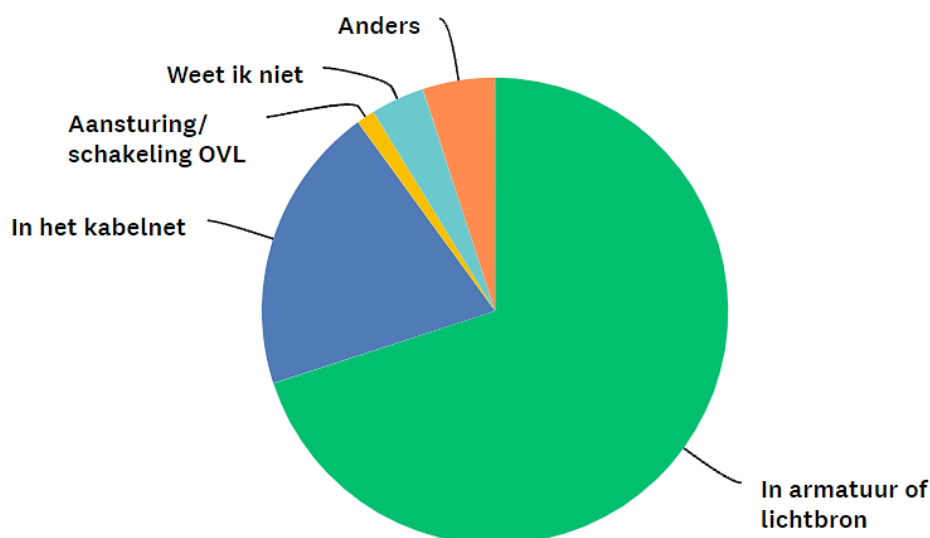
krijgt klachten burgers over
kapotte lamp/storing

53%

krijgt klachten burgers over
hinder door licht

VRAAG 30 – WAAR ONTSTAAN DE MEESTE STORINGEN

Toelichting

Men mocht bij deze vraag slechts één antwoord aanvinken.

70% van de respondenten geeft aan dat het merendeel van de storingen ontstaat in het armatuur of de lichtbron. Bij 20% van de respondenten ontstaan de meeste storingen in het kabelnet, bij slechts 1% in de aansturing/schakeling van de OVL.

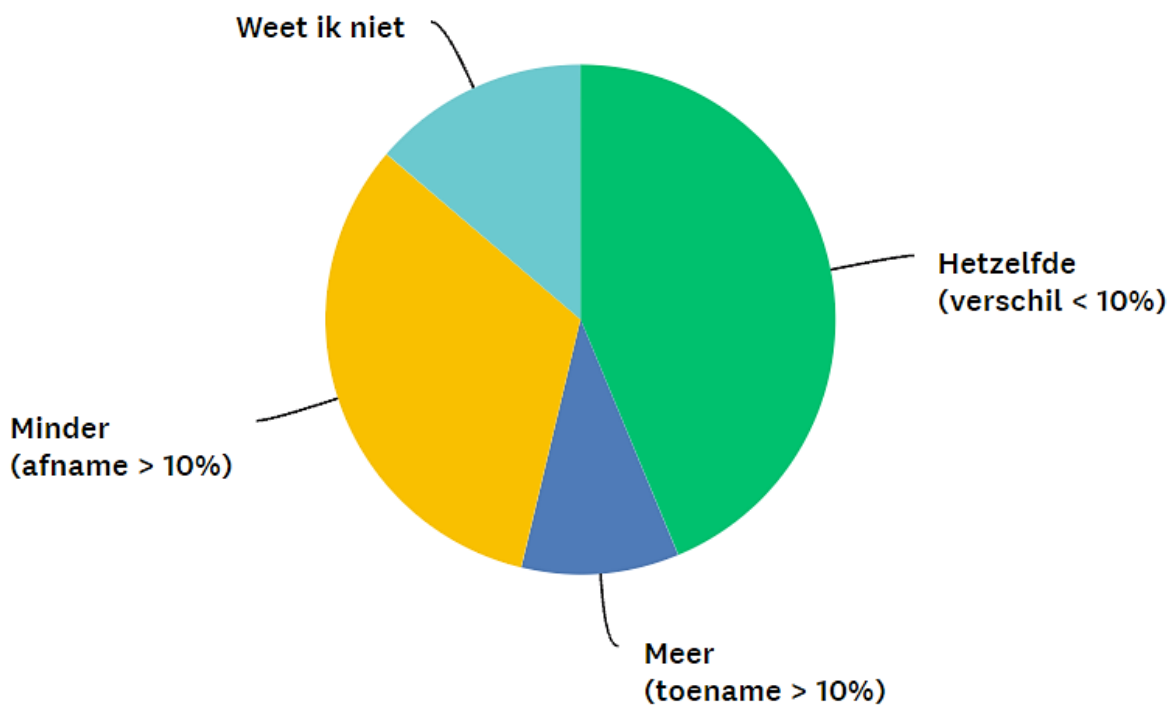
Opmerkingen van respondenten

- 'Met name storingen bij de "oude" SOX-, SON- en kwiklampen.'
- 'Door verleden zijn er steeds minder storingen in de armaturen. Ik schat de verhouding nu ongeveer fifty-fifty.'
- 'We hebben veel storingen door aanrijdingen.'

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
In armatuur of lichtbron	70%	69%	63%	59%	61%	66%
In kabelnet	20%	17%	25%	22%	18%	20%
In aansturing/schakeling	1%	3%	3%	6%	9%	3%
Anders	5%	3%	4%	5%	5%	8%
Weet ik niet	4%	8%	5%	8%	7%	3%

VRAAG 31 – AANTAL LICHPUNTSTORINGEN 2020

Toelichting

44% van de respondenten geeft aan dat het aantal lichtpuntstoringen in 2020 ongeveer hetzelfde was als in 2019. Dit houdt in dat de toename of afname minder is dan 10%.

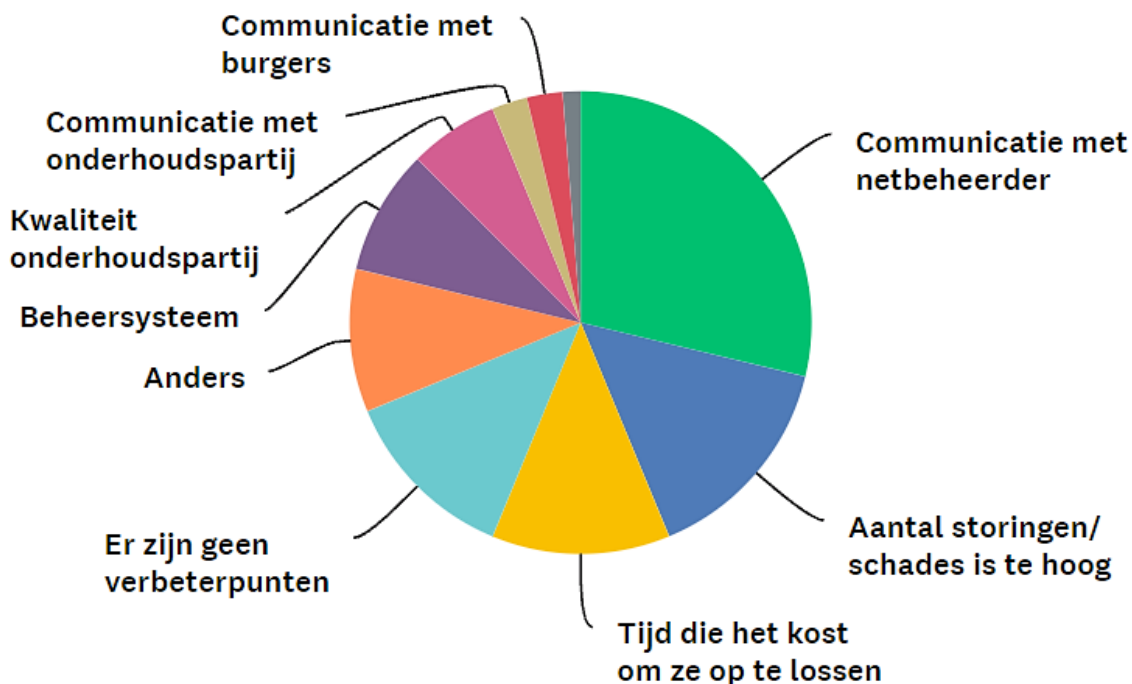
Bij 33% van de respondenten is er een afname van het aantal lichtpuntstoringen, bij 10% is er juist sprake van een toename.

Vergelijking

	2021	2020	2019
Hetzelfde (verschil < 10%)	44%	48%	45%
Meer (toename > 10%)	10%	10%	16%
Minder (afname > 10%)	33%	21%	26%
Weet ik niet	14%	20%	14%

VRAAG 32 – VERBETERPUNTEN BIJ STORINGEN

Toelichting

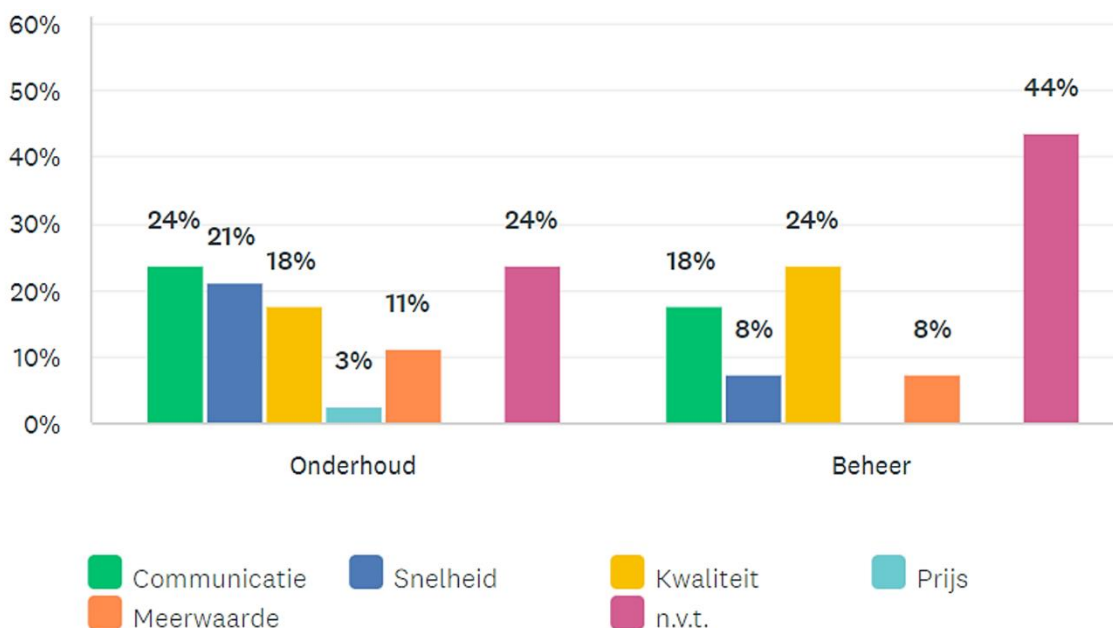
Wat is het belangrijkste verbeterpunt als het gaat om storingen? Bij deze vraag kon men één antwoord aanvinken. In het schema hieronder staan de percentages. Daarbij is de score van 2021 (aflopend) als volgorde gekozen.

Dit jaar scoort, net als in 2016 en 2017, ‘communicatie met de netbeheerder’ het hoogst als verbeterpunt. In 2020, 2019 en 2018 scoorde ‘oplossen storingen/schades duurt te lang’ het hoogst. Dit verbeterpunt staat nu op de derde plaats.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Communicatie met de netbeheerder	29%	20%	16%	12%	23%	28%
Aantal storingen/schades is te hoog	15%	13%	17%	12%	16%	8%
Oplossen storingen/schades duurt te lang	13%	22%	25%	19%	15%	18%
Er zijn geen verbeterpunten, het gaat prima	13%	12%	9%	11%	-	-
Anders	10%	6%	7%	7%	19%	10%
Beheersysteem is niet optimaal	9%	8%	9%	12%	9%	8%
Kwaliteit van de onderhoudspartij	6%	7%	6%	10%	-	-
Communicatie met onderhoudspartij	3%	5%	3%	7%	5%	-
Communicatie met burgers	3%	2%	3%	5%	10%	8%
Weet ik niet	1%	6%	4%	6%	3%	20%

VRAAG 33 – VERBETERPUNTEN GECONTRACTEERDE PARTIJ

Toelichting

Bij deze vraag konden de respondenten één antwoord aanvinken. Als het gaat om onderhoud, dan wordt communicatie als belangrijkste verbeterpunt genoemd (24%). Ook snelheid (21%) en kwaliteit (18%) scoren hoog als verbeterpunt. Voor 24% van de respondenten is deze vraag niet van toepassing, omdat zij zelf het onderhoud doen.

Bij beheer scoort de kwaliteit het hoogst als verbeterpunt (24%), gevolgd door communicatie (18%). Voor 44% van de respondenten is deze vraag niet van toepassing, omdat zij zelf het beheer doen.

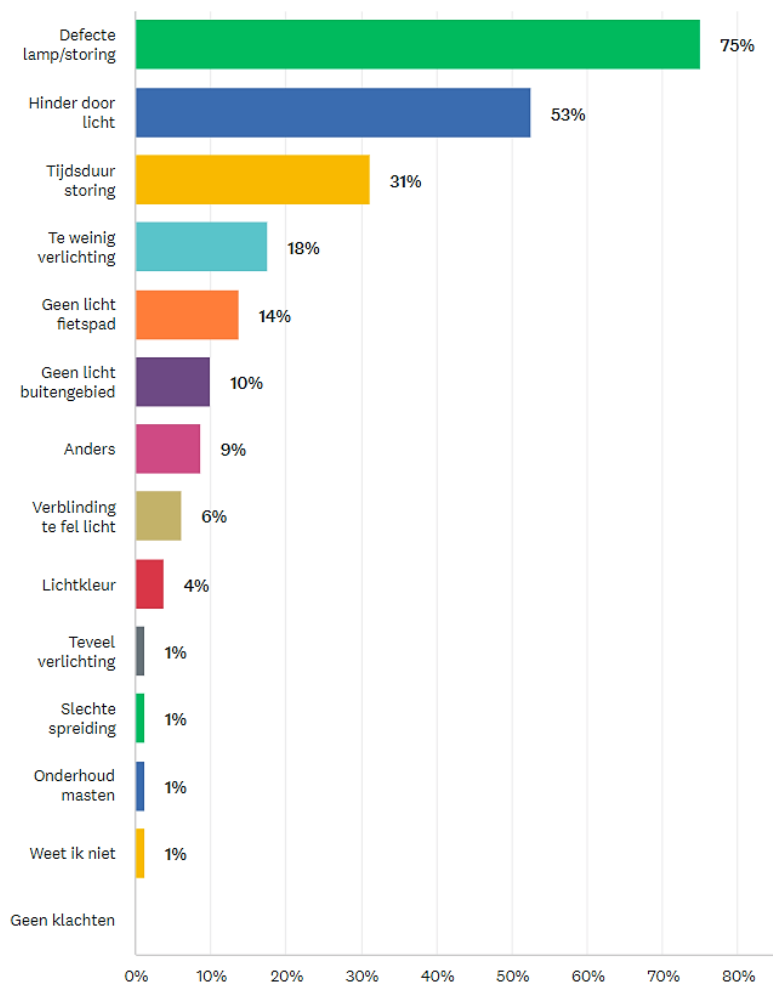
Opmerkingen van respondenten

- 'Het kennisniveau van het personeel laat soms te wensen over.'
- 'Het aanleveren van revisies en bijwerken van het areaal moet beter.'
- 'Onderhoud en beheer gebeurt met eigen buitendienst. Voor schades, verplaatsingen en projecten waarbij gewerkt wordt aan het OV-net, wordt er een aannemer ingeschakeld.'

Vergelijking

Onderhoud	2021	2020	2019	2018	Beheer	2021	2020	2019	2018
Communicatie	24%	32%	22%	30%	Kwaliteit	24%	24%	23%	22%
Snelheid	21%	24%	28%	24%	Communicatie	18%	15%	21%	18%
Kwaliteit	18%	18%	21%	25%	Snelheid	8%	15%	8%	8%
Meerwaarde	11%	4%	13%	6%	Meerwaarde	8%	8%	10%	11%
Prijs	3%	1%	0%	2%	Prijs	0%	1%	2%	4%
N.v.t.	24%	20%	17%	13%	N.v.t.	44%	37%	35%	38%

VRAAG 34 – KLACHTEN VAN BURGERS

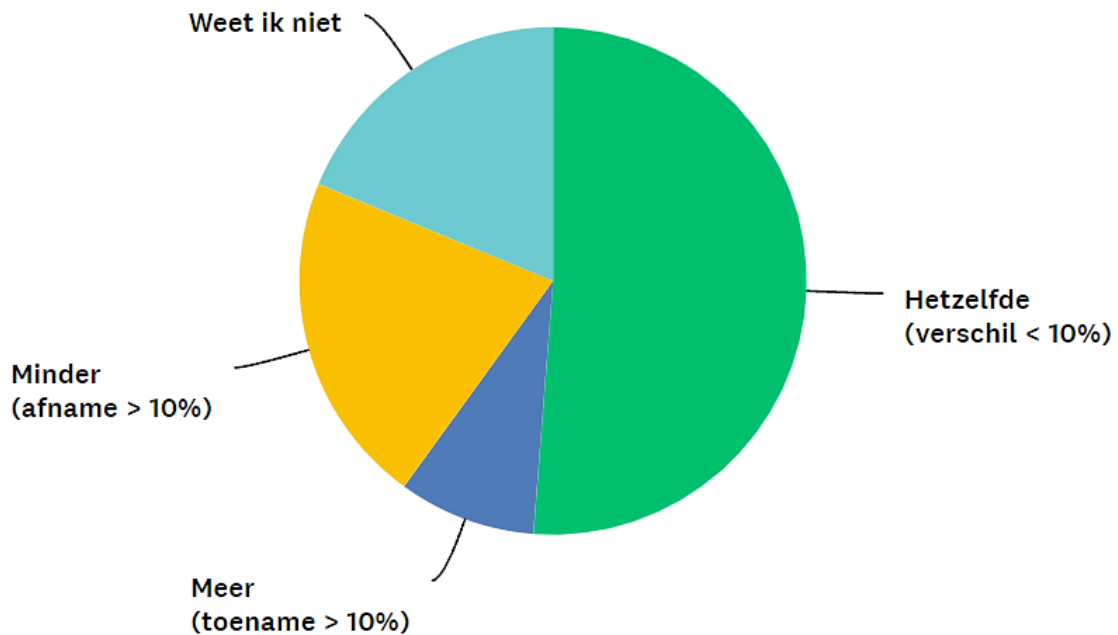
Toelichting

De vraag was ‘waarover krijgt u de meeste klachten van burgers?’ Men kon maximaal drie antwoorden aanvinken. De volledige formuleringen zijn te lezen in de tabel hieronder. Daarbij is de score van 2021 (aflopend) als volgorde gekozen.

Vergelijking

	2021	2020	2019
Defecte lamp/storing	75%	82%	-
Hinder door licht (bijv. licht dat woning in schijnt)	53%	48%	56%
Tijd die het kost voor een storing is opgelost	31%	32%	56%
Te weinig verlichting	18%	35%	33%
Het niet verlichten van een fietspad	14%	17%	27%
Het niet verlichten van het buitengebied	10%	13%	17%
Verblinding van weggebruikers door te fel licht	6%	3%	0%
Te veel verlichting	1%	3%	6%
Lichtkleur	4%	2%	1%
Slechte spreiding / gelijkmatigheid	1%	2%	3%
Slecht onderhoud van masten	1%	2%	2%
Weet ik niet	1%	2%	2%
Anders	9%	2%	2%
Wij krijgen geen klachten van burgers	0%	1%	0%

VRAAG 35 – TOENAME OF AFNAME AANTAL KLACHTEN

Toelichting

51% van de respondenten geeft aan dat het aantal klachten vanuit burgers over openbare verlichting in 2020 ongeveer hetzelfde was als in 2019. Dit houdt in dat de toename of afname minder is dan 10%.

Bij 21% van de respondenten is er een afname van het aantal klachten, bij 9% een toename.

Vergelijking

	2021	2020	2019
Hetzelfde (verschil < 10%)	51%	64%	59%
Meer (toename > 10%)	9%	5%	7%
Minder (afname > 10%)	21%	11%	14%
Weet ik niet	19%	20%	20%

ANDRÉ TER VELDE, CLAFIS Ingenieurs

André werkte bij diverse gemeenten, onder andere als beheerder openbare verlichting en als projectleider openbare werken. Vervolgens werkte hij jarenlang bij Tauw en daarna bij Spectrum als senior adviseur verlichting. Sinds 2015 is hij werkzaam bij CLAFIS Ingenieurs. Hij houdt zich bezig met visie en beheer op het gebied van openbare verlichting, maar ook met lichtplannen en aanbestedingen.

'DE AANBESTEDINGSREGELS STAAN DE KWALITEIT EN EEN GOEDE RELATIE TUSSEN OPDRACHTGEVER EN OPDRACHTNEMER IN DE WEG.'

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

Naar mijn idee is er in Nederland een ziek aanbestedingsklimaat als het gaat om openbare verlichting. De aanbestedingsregels staan de kwaliteit en een goede relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer in de weg. Na de grote bouwfraudeaffaire kwamen er strenge wetten. Daarbij zijn er mijns inziens enkele onjuiste keuzes gemaakt. De huidige aanbestedingsregels vormen een keurslijf, waarbij de laagste prijs het hoogst gewaardeerd wordt. En als de prijs het belangrijkste wordt, dan gaat dat ten koste van de kwaliteit.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Ik vind dat het nu niet goed gaat. Niet voor de overheden en niet voor de bedrijven. De prijs is te dwingend. Natuurlijk kun je aanbesteden via EMVI, maar dan moet je heel exact beschrijven hoe je welk aspect gaat beoordelen. Dit heeft tot gevolg dat de aanbiedingen toch weer heel veel op elkaar gaan lijken en dat iedereen ongeveer evenveel punten krijgt. En dan wordt dus toch weer de prijs bepalend. Zelf werk ik al een paar jaar met een ander concept, namelijk aanbesteden op basis van partnerschap. Hierbij krijgt de aannemer een goede prijs en krijgt de opdrachtgever de gewenste kwaliteit. Een goede relatie, en het in vertrouwen samen oplossingen zoeken, staat daarbij centraal.

'VOOR HET INKOPEN VAN POTLODEN GELDEN NU DEZELFDE REGELS ALS VOOR HET INKOPEN VAN OPENBARE VERLICHTING. DAT WERKT NIET.'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Door het samen aan te besteden, krijgt de aannemer een extra marge. Dat vind ik positief en komt ook de kwaliteit ten goede. Bovendien wordt de opdrachtgever zo meer ontzorgd. Die hoeft niet meer te regelen waar, wanneer welke materialen geleverd worden. Natuurlijk moeten de leveranciers wel fatsoenlijk betaald worden voor hun producten. Daarom ben ik voor het meegeven van een minimale inschrijfprijs.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede juist niet?

In de praktijk worden er door opdrachtgevers vaak specifieke materialen gevraagd. Daarbij wordt wel vermeld dat 'gelijkwaardig' ook is toegestaan, maar in de praktijk durven aannemers meestal niet in te schrijven met een gelijkwaardig product. Men wil niet riskeren dat de aanbestedende dienst hun inschrijving hierop afwijst. Zelf vind ik dat prima, zolang het proces en de keuzes maar transparant zijn. Overheden moeten kunnen vragen wat zij willen en wat past bij hun areaal. Denk bijvoorbeeld ook aan het geval dat inwoners een armatuur hebben mogen kiezen. Dan wil je ook echt DAT armatuur geleverd krijgen, en niet iets 'gelijkwaardigs', dat is niet uit te leggen naar je burgers.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Aanbestedingen zullen ingewikkelder worden. Door onder andere smart lighting en smart city komen er steeds meer spelers die invloed en belangen hebben. Denk bijvoorbeeld aan de providers. Dat gaat ons voor uitdagingen stellen.

Wat de aanbestedingsregels betreft hoop ik dat we de wet kunnen veranderen. Voor het inkopen van potloden gelden nu dezelfde regels als voor het inkopen van openbare verlichting. Dat werkt niet. Ik wil het aanbestedingsklimaat de komende jaren gezonder maken.

B8. INKOPEN EN AANBESTEDEN

72%

kiest voor beste prijs-
kwaliteitverhouding

42%

verwacht door aanbesteding
ontzorgd te worden

41%

duurzaamheid en circulariteit
belangrijk bij aanbesteden
op waarde

33%

leveringsbetrouwbaarheid op
langere termijn belangrijk bij
aanbesteden op waarde

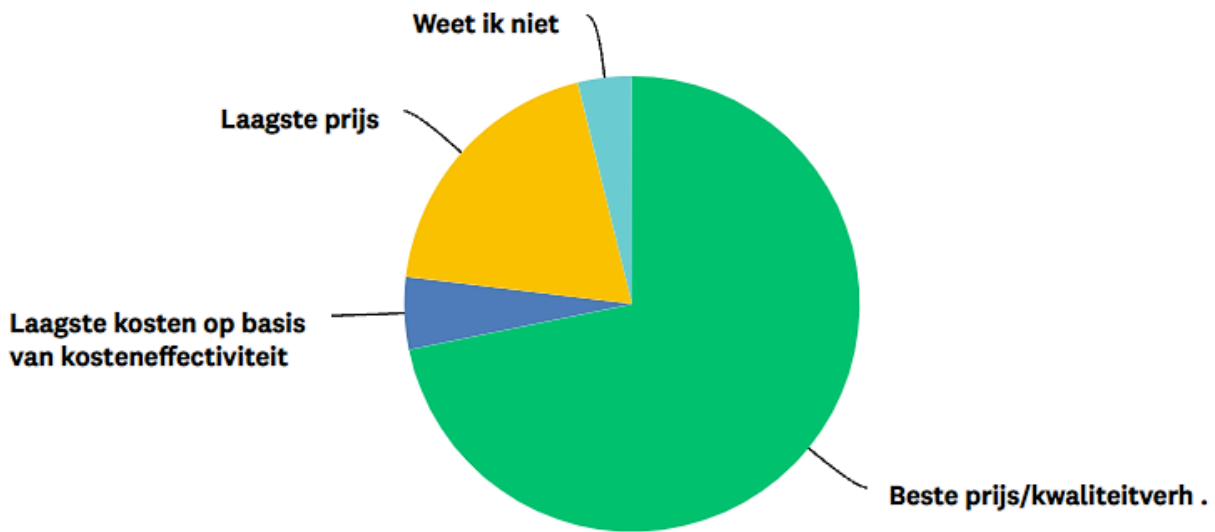
61%

voorkeur samen aanbesteden
onderhoud en levering

65%

voorkeur voor meervoudig
onderhands aanbesteden

VRAAG 36 – VORM VAN AANBESTEDEN

Toelichting

Ruim tweederde van de respondenten geeft aan dat zijn/haar organisatie bij het aanbesteden van werk OVL in het algemeen kiest voor de 'beste prijs-kwaliteitverhouding' ofwel aanbesteden op waarde. 'Laagste prijs' staat dit jaar op de tweede plaats met 19%.

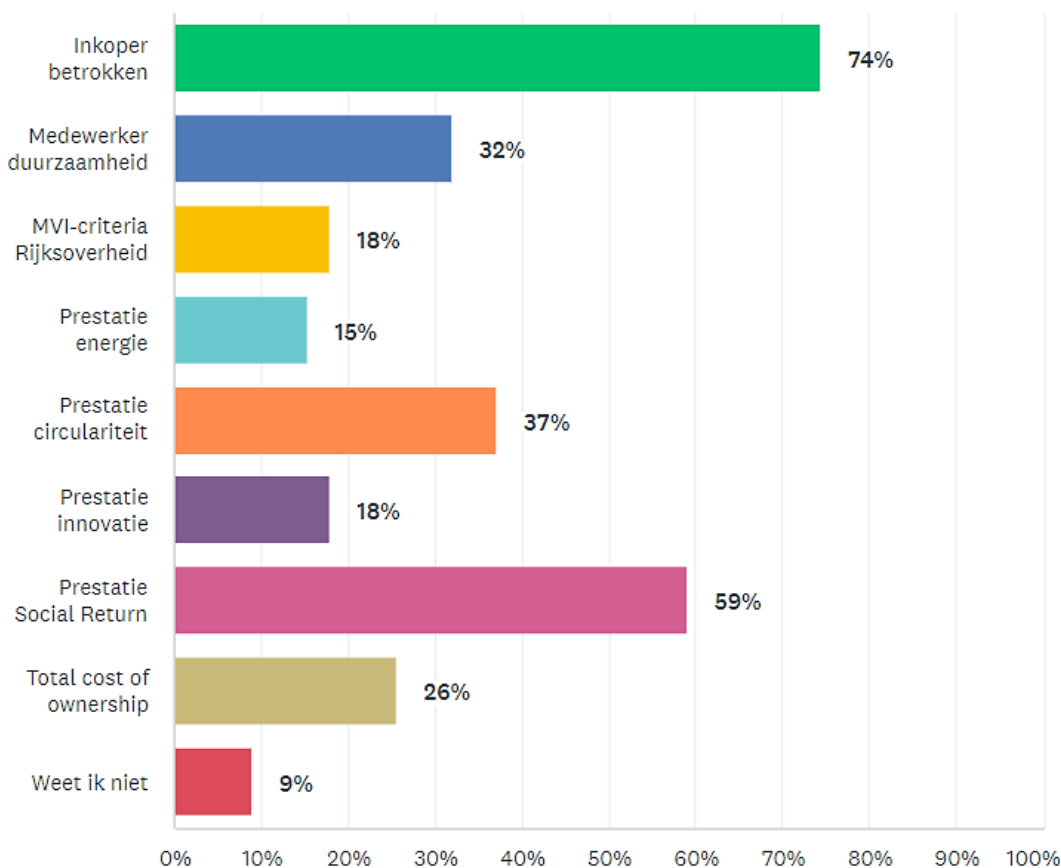
Opmerkingen van respondenten

- 'In het bestek zijn hoeveelheden en prestaties opgenomen. Daarom kan met laagste prijs worden voldaan.'
- 'We hebben een raamcontract aanbesteed en op basis hiervan kunnen we gunnen op laagste prijs of EMVI.'
- 'Verschillend, de ene keer EMVI, de andere keer TCO maar veelal de laagste prijs.'
- 'Voor projecten OVL is gekozen voor mini-competitie.'

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Beste prijs/kwaliteit	72%	68%	62%	70%	68%	62%
Laagste kosten o.b.v. effectiviteit	5%	17%	15%	13%	16%	17%
Laagste prijs	19%	13%	16%	15%	16%	16%
Weet ik niet	4%	2%	6%	2%	0%	5%

VRAAG 37 – INKOOP VAN OVL

Toelichting

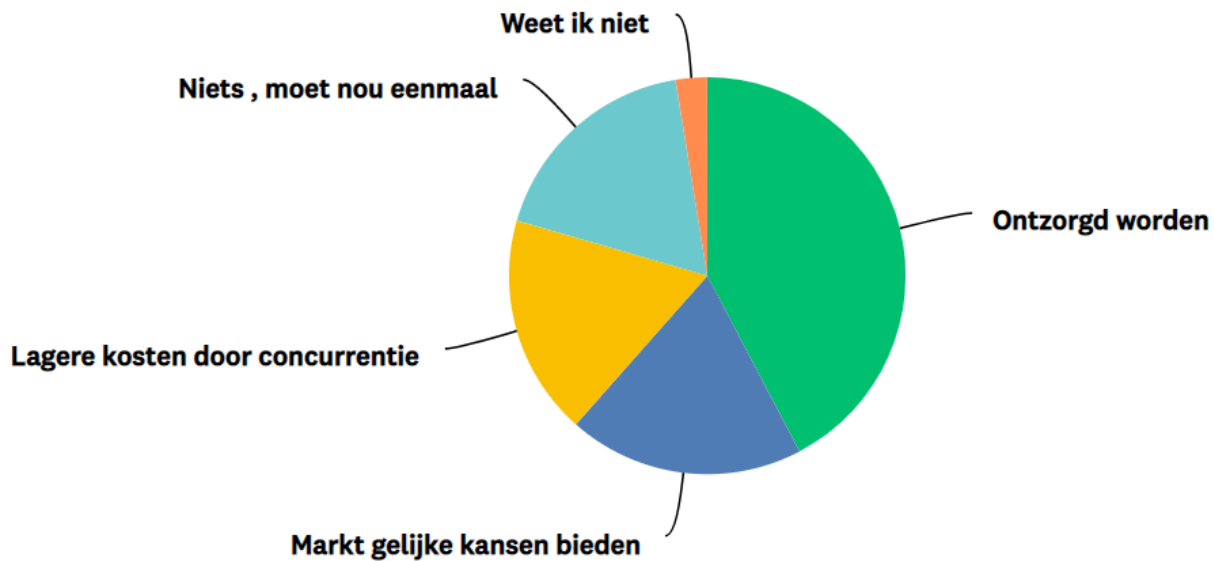
Bij deze vraag kon men meerdere antwoorden aanvinken. In de tabel hieronder staan de volledige antwoordopties. Daarbij is de score van 2021 (aflopend) als volgorde gekozen.

Het vragen van een prestatie inzake SROI/Social Return is dit jaar nieuw toegevoegd als mogelijk antwoord. De antwoordoptie ‘milieucriteria OVL Pianoo mede als uitgangspunt genomen’ is dit jaar vervangen door ‘MVI-criteria Rijksoverheid mede als uitgangspunt genomen.’ Dit is een correctere formulering.

Vergelijking

Bij inkoop van OVL wordt/worden:	2021	2020	2019	2018
een inkoper betrokken	74%	78%	81%	86%
prestatie gevraagd inzake SROI/Social Return	59%	x	x	x
prestatie gevraagd inzake de opgave voor circulariteit	37%	31%	36%	28%
medewerker duurzaamheid betrokken	32%	32%	32%	34%
gekeken naar total cost of ownership (TCO)	26%	33%	34%	x
MVI-criteria Rijksoverheid mede als uitgangspunt genomen	18%	20%	25%	27%
prestatie gevraagd inzake innovatie	18%	13%	13%	27%
prestatie gevraagd inzake de energietransitie	15%	20%	19%	23%

VRAAG 38 – VERWACHTING VAN AANBESTEDEN

Toelichting

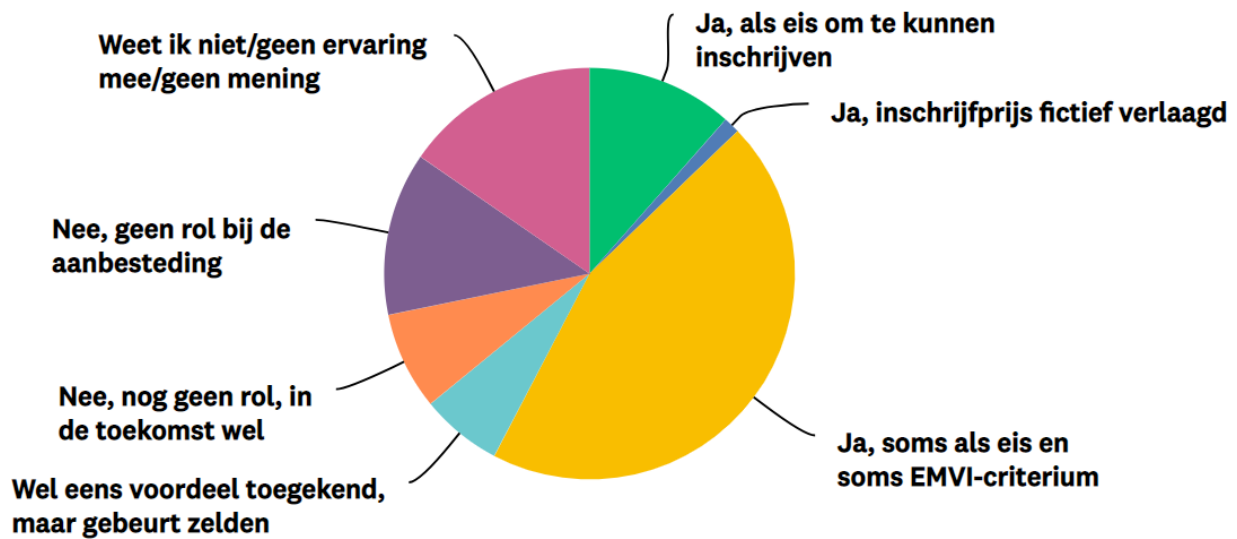
Wat verwacht men van het aanbesteden? Bij deze vraag mochten de respondenten slechts één antwoord aanvinken.

42% verwacht van aanbesteden dat men ontzorgd wordt. 19% kiest voor 'gelijke kansen bieden aan de markt' en 18% voor 'lagere kosten door een concurrerend prijsaanbod.' 18% van de respondenten verwacht niets: aanbesteden moet nou eenmaal.

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 39 – VOORDEEL VAN CERTIFICERING

Toelichting

‘Als er werk aanbesteed wordt, heeft de aanbieder dan een voordeel met een certificering (CO₂ prestatieladder, MVO-certificaat, EcoVadis, Cradle to cradle, ISO 14001, enzovoort)?’

Ook bij deze vraag mochten de respondenten slechts één antwoord aanvinken. Hieronder staan de volledige antwoorden, met daarachter de percentages in aflopende volgorde. Het antwoord dat deze certificaten een rol spelen – soms als eis om te kunnen inschrijven en soms als EMVI-criterium – scoort met 45% het hoogst.

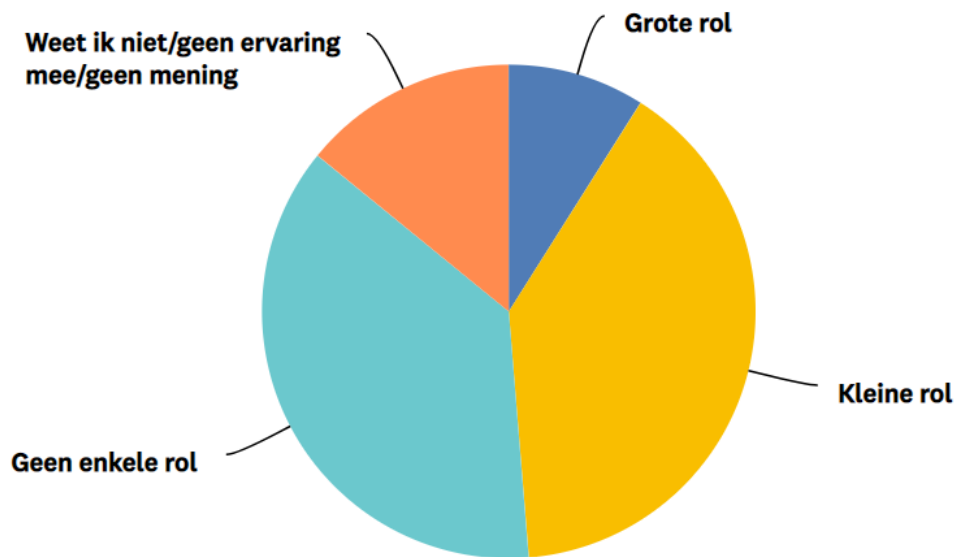
Opmerking van respondent

- ‘Als je Europees aanbesteed kun je dit soort ‘Nederlandse’ normen niet uitvragen, dit is een groot gemis.’

	2021
Ja, deze certificaten spelen een rol, soms als eis en soms als EMVI-criterium	45%
Nee, spelen geen rol bij de aanbesteding, ik verwacht niet dat dit op korte termijn verandert	13%
Ja, dergelijke certificaten worden met regelmaat gehanteerd als eis om te kunnen inschrijven	12%
Nee, dergelijke certificaten spelen nu nog geen rol bij de aanbesteding, in de toekomst gaan we hier wel waarde aan toekennen	8%
Er wordt wel eens voordeel aan toegekend, maar dit gebeurt zelden	6%
Ja, dergelijke certificaten spelen met regelmaat een rol, bij het bezit van dergelijke certificaten wordt de inschrijfprijs fictief verlaagd	1%
Weet ik niet/geen ervaring mee/ geen mening	15%

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 40 – GEMAAKT IN NEDERLAND

Toelichting

In hoeverre speelt bij de aanbesteding een rol of producten (deels) in Nederland gemaakt zijn en in Nederland leiden tot meer werkgelegenheid?

9% van de respondenten geeft aan dat dit een grote rol speelt. Bij 40% speelt het een kleine rol en bij 37% geen enkele rol.

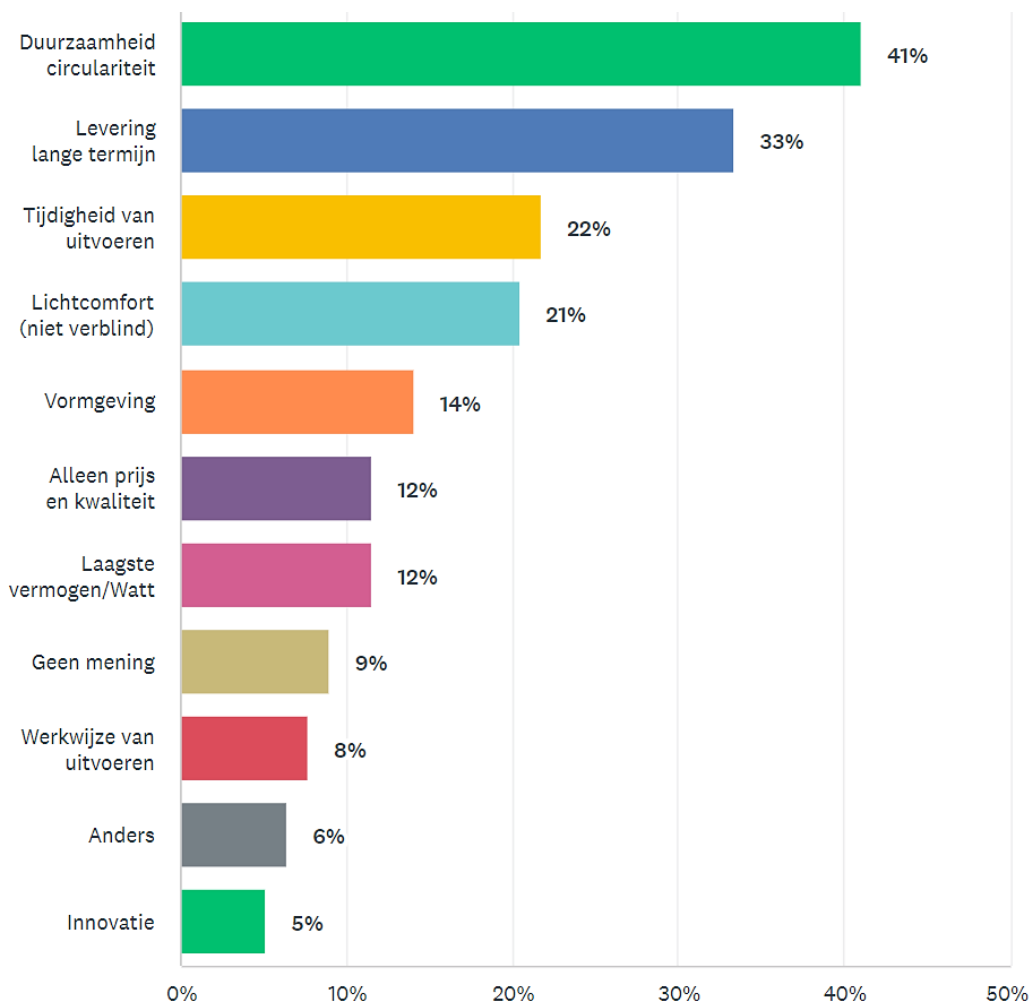
Opmerkingen van respondenten

- *'Niet het maken in Nederland speelt een rol, maar wel een Nederlands kantoor zodat de leverancier bereikbaar is.'*
- *'Wij moeten Europees aanbesteden dus mogen dit helaas niet eisen, hiervoor zijn we op de vingers getikt jaren terug. Zelfs referenties moeten Europees en mogen niet alleen of hoofdzakelijk Nederlands zijn.'*
- *'Nederland produceert nog te weinig. Vaak assemblage/eindproducten.'*

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 41 – AANBESTEDEN OP WAARDE

Toelichting

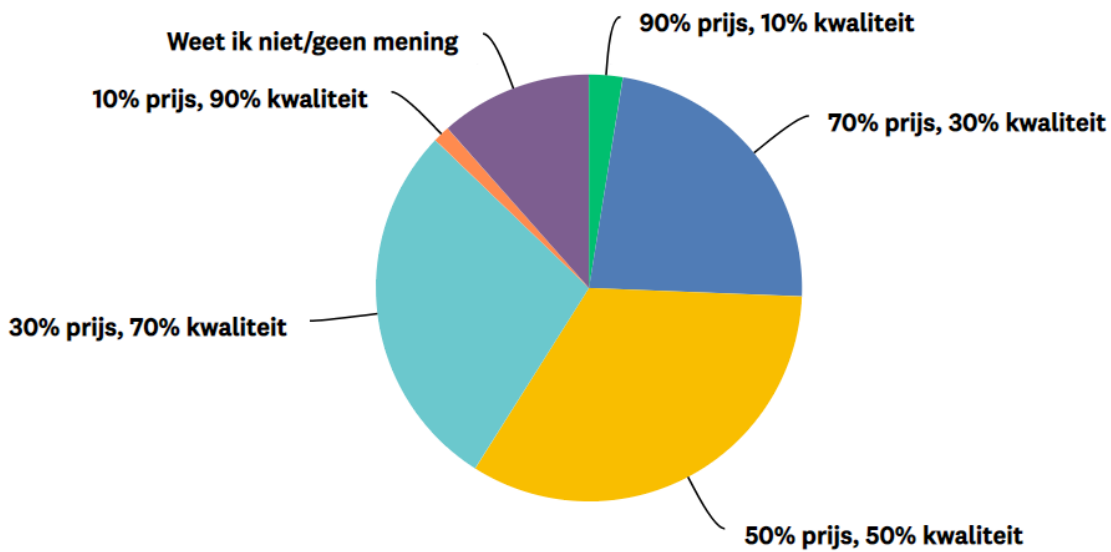
Welke aspecten spelen bij aanbesteden op waarde, naast prijs en (licht)kwaliteit, een belangrijke rol? Bij deze vraag mochten de respondenten twee antwoorden aanvinken.

Duurzaamheid/circulariteit scoort daarbij het hoogst met 41%. Ook de leveringsbetrouwbaarheid op de langere termijn wordt belangrijk gevonden en scoort 33%.

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 42 – VERHOUDING PRIJS/KWALITEIT

Toelichting

Aan de respondenten is gevraagd welke verhouding tussen prijs en kwaliteit hun voorkeur heeft bij aanbesteden op waarde.

Het antwoord 50%/50% scoort hierbij het hoogst met 33%. Daarna volgt 30% prijs/70% kwaliteit met 28%. Van de respondenten geeft 23% de voorkeur aan de verhouding 70% prijs/30% kwaliteit.

Opmerkingen van respondenten

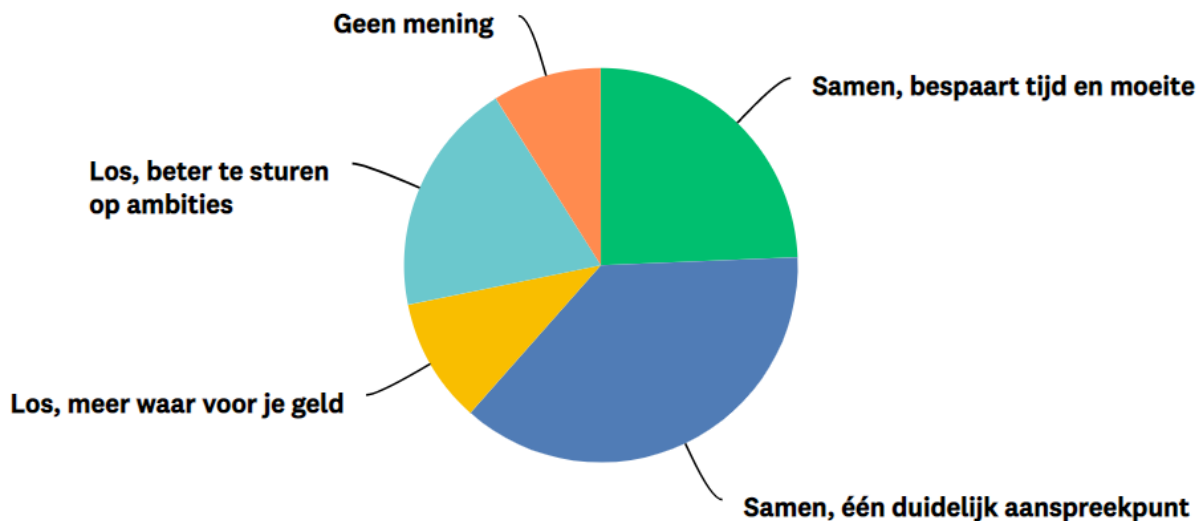
- *'100% prijs, de kwaliteit is afgedekt in eisen.'*
- *'Wij doen al een voorselectie van de leveranciers en producten, daarna is de prijs bepalend.'*
- *'30% prijs, 70% kwaliteit is mijn voorkeur. De laatste aanbesteding was het 90% prijs. Niet mijn idee!'*
- *'De kwaliteit van het geleverde werk is belangrijker geworden dan de kwaliteit van de geleverde materialen. Die zijn beter gegarandeerd.'*
- *'Dit hangt af van de aanbesteding.'*

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 43 – ONDERHOUD EN LEVERING

Toelichting

Bij openbare verlichting worden levering (van onder andere armaturen) en onderhoud vaak samen aanbesteed. Aan de respondenten is gevraagd welke van de stellingen hierover het meest aansluit bij hun eigen mening.

Hieronder staan de volledige antwoordopties, met daarachter de percentages in aflopende volgorde. In totaal geeft 61% van de respondenten de voorkeur aan het samen aanbesteden van levering en onderhoud.

	2021
Het heeft de voorkeur om levering en onderhoud samen aan te besteden. Dan is er één duidelijk aanspreekpunt en dat is goed voor de kwaliteit van het werk.	37%
Het heeft de voorkeur om levering en onderhoud samen aan te besteden. Het bespaart tijd en moeite , want dan hoeft niet alles apart aanbesteed te worden.	24%
Het heeft de voorkeur om producten (zoals armaturen of masten) apart in te kopen, dus los van het onderhoud. Een directe relatie tussen overheid en leveranciers maakt het mogelijk beter te sturen op ambities , zoals circulariteit.	19%
Het heeft de voorkeur om producten (zoals armaturen of masten) apart in te kopen, dus los van het onderhoud. De overheid krijgt dan meer waar voor haar geld .	10%
Weet ik niet/geen mening	9%

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 44 – CONTROLEREN VAN AANBESTEED WERK

Toelichting

Zeker bij aanbesteden op waarde is controle belangrijk: wordt dat wat aangeboden is, ook werkelijk geleverd? Klopt de geleverde kwaliteit met hetgeen is afgesproken?

De respondenten konden kiezen tussen drie stellingen:

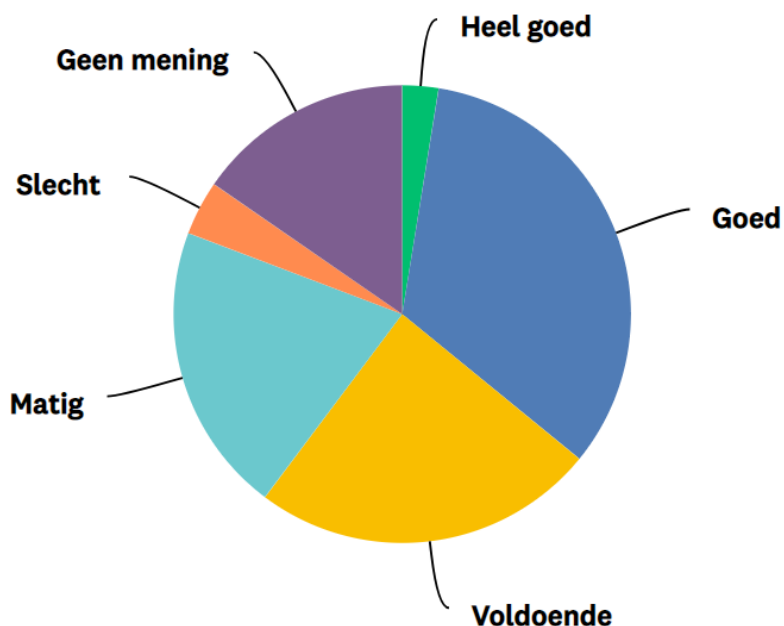
- Wij controleren **nauwkeurig** of hetgeen aangeboden is, ook geleverd wordt. Als dit niet het geval is, gaan wij hierover in gesprek met de aannemer. Als deze in gebreke blijft, worden er consequenties verbonden aan het niet nakomen van de verplichtingen.
- Wij controleren **globaal** of hetgeen aangeboden is ook geleverd wordt. Als er belangrijke zaken niet kloppen, gaan wij hierover in gesprek met de aannemer.
- Wij controleren **(vrijwel) niet**.

51% van de respondenten geeft aan dat men nauwkeurig controleert. 40% controleert globaal en 4% controleert (vrijwel) niet.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Nauwkeurig	51%	40%	38%	48%	49%	49%
Gloobaal	40%	49%	43%	43%	42%	40%
(Vrijwel) niet	4%	8%	8%	4%	6%	3%
Weet ik niet	5%	3%	10%	5%	3%	8%

VRAAG 45 – AANBESTEDINGSREGELS

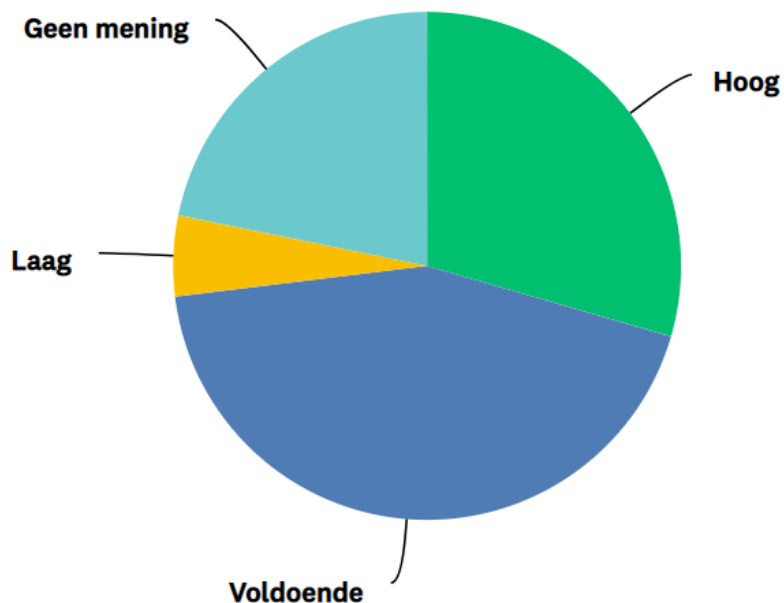
Toelichting

Aan de respondenten is gevraagd wat men vindt van de huidige aanbestedingsregels. Men kon kiezen uit onderstaande vijf stellingen. 33% geeft aan dat men de huidige regels goed vindt en dat er genoeg mogelijkheden zijn om op een goede manier uit te vragen. 4% vindt de huidige systematiek slecht.

	2021
Heel goed , de huidige systematiek biedt veel mogelijkheden en heeft weinig nadelen	3%
Goed , er zijn genoeg mogelijkheden om op een goede manier uit te vragen	33%
Voldoende , het is niet ideaal maar we kunnen er wel mee uit te voeren	24%
Matig , er zijn behoorlijk veel beperkingen die het lastig maken goed uit te vragen	21%
Slecht , de huidige systematiek heeft veel beperkingen en te weinig mogelijkheden	4%
Geen mening	15%

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 46 – NIVEAU VAN AANBESTEDINGEN

Toelichting

Wat is het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting?

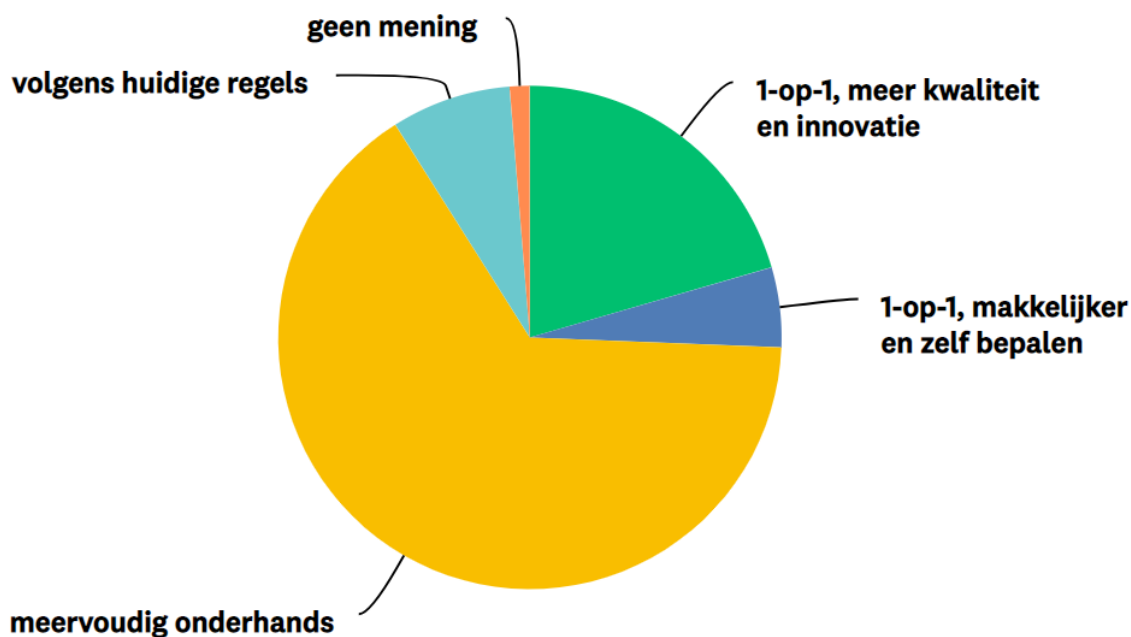
De respondenten konden bij deze vragen kiezen uit de onderstaande drie stellingen.

Het antwoord 'voldoende' scoort met 44% het hoogst.

	2021
Ik vind het niveau van de aanbestedingen over het algemeen hoog . Er worden weinig (procedure)fouten gemaakt, de uitvraag is duidelijk en het proces verloopt goed.	29%
Ik vind het niveau van de aanbestedingen over het algemeen voldoende . Er worden wel (procedure)fouten gemaakt en/of de uitvraag is niet altijd helemaal duidelijk, maar het is acceptabel.	44%
Ik vind het niveau van de aanbestedingen over het algemeen laag . Er worden te vaak (procedure)fouten gemaakt en/of de uitvraag is te onduidelijk waardoor er een uitgebreide nota van inlichtingen nodig is.	5%
Weet ik niet/geen mening	22%

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

VRAAG 47 – PERSOONLIJKE VOORKEUR

Toelichting

Stel, het zou niet verplicht zijn om aan te besteden. Wat zou dan de persoonlijke voorkeur hebben van de respondenten? Bij deze vraag kon men kiezen uit onderstaande vier stellingen. Een ruime meerderheid, namelijk 65%, kiest voor meervoudig onderhands aanbesteden omdat men dan een voorselectie kan maken van partijen met wie men in zee wil.

	2021
Dan zou ik niet aanbesteden, maar 1-op-1 samenwerking zoeken omdat ik denk dat dit meer kwaliteit en innovatie oplevert.	21%
Dan zou ik niet aanbesteden, maar 1-op-1 samenwerking zoeken omdat ik dit makkelijker vind en graag zelf bepaal met wie ik in zee ga.	5%
Dan zou ik toch aanbesteden, maar alleen nog maar meervoudig onderhands omdat ik dan een voorselectie kan maken van partijen met wie ik in zee wil.	65%
Dan zou ik toch aanbesteden volgens de huidige regels , omdat ik vind dat dit de beste garantie biedt voor gelijke kansen, eerlijkheid en transparantie.	8%
Geen mening	1%

Deze vraag is nieuw in de enquête, een vergelijking met vorig jaar is dus niet mogelijk.

ERIK NEUTEBOOM, gemeente Zwolle

Erik Neuteboom is projectleider/adviseur openbare verlichting en verkeerstechniek. Sinds 2006 is hij werkzaam bij de gemeente Zwolle. Erik is van huis uit opgeleid als elektricien en vooral praktisch ingesteld.

**'WAT IK MERK IN DEN LANDE
IS DAT GARANTIE VAAK HEEL ZWAAR WORDT INGEZET.
DAT WERKT IN MIJN OGEN NIET'**

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

In Zwolle ervaren we geen knelpunten en de regelgeving is mijns inziens voldoende helder. Een klein onderdeel van een aanbesteding is dat we bij voorkeur Nederlandse leveranciers betrekken. De omvang in Zwolle is echter dermate groot dat we Europees moeten aanbesteden en het lastig is om meer punten toe te kennen aan Nederlandse spelers. Ten tijde van onze eerste aanbesteding hadden we zeer lage referenties opgegeven, maar wel met referentie 'levering in Nederland.' Zelfs dat mag niet. Een Europese aanbesteding moet ook Europese referenties toepassen. Gelukkig heeft onze manier van aanbesteden tot nu toe toch altijd een gewenst resultaat opgeleverd.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Zwolle kijkt niet te veel naar aanbestedingen van derden, we hebben ons eigen format dat prima bevalt. Wat ik merk in den lande is dat garantie vaak heel zwaar wordt ingezet. Bijvoorbeeld 25 jaar en dan ook nog met controlemomenten en – in extreme gevallen – het verhalen van kosten voor het vervangen. Dat werkt in mijn ogen niet, om de eenvoudige reden dat 10 jaar al lang is en grote bedrijven boven die termijn risicoreserveringen moeten doen. Het bevordert mijns inziens juist het 'BV-tjes-gedrag' bij "onbekendere" leveranciers, die dan gewoon over 15 jaar de stekker eruit trekken. Daarnaast komt het allemaal bij de prijs op en kun je dus minder ombouwen naar ledverlichting met hetzelfde budget. De besparing op energie is een jaarlijks bedrag, waarmee je ook een klein deel van het risico zelf kunt nemen.

'MEN WIL WEL INNOVEREN, MAAR ER MOET OOK GELD VERDIEND WORDEN'

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Zwolle kiest hier bewust niet voor. Zwolle koopt rechtstreeks bij de leveranciers en stelt de materialen beschikbaar aan de aannemer die belast is met onderhoud en vervangingen. Hierdoor krijgen we veel lagere prijzen, weten we zeker wat er op de mast komt en is de onderhandelingspositie bij garantie sterker. Daarnaast heeft Zwolle een stevig ombouwprogramma naar ledarmaturen. Ook hierdoor is apart aanbesteden op dit moment beter passend.

Het samen aanbesteden van onderhoud en levering kan bij kleinere gemeenten echter juist weer beter werken. Aanbesteden en clusteren is geen doel op zich. Probeer dit niet leidend te maken, maar juist het proces wat het moet dienen.

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Ik denk het niet, omdat de regelgeving niet zomaar verandert. De geest van het aanbesteden blijft bestaan. Ook de aantallen die op de markt komen, zullen redelijk gelijk blijven. We zitten in Nederland nog lang niet aan de 50% besparing in 2030 uit het energieakkoord. Wel komen er vermoedelijk steeds meer EMVI-criteria bij, zoals duurzaamheid, circulariteit, privacy/security, connectiviteit, enzovoort.

B9. OVLNL

67%

lid van OVLNL om
op de hoogte te blijven

64%

lid van OVLNL om
deel uit te maken van netwerk

51%

lid van OVLNL voor
steunen algemeen belang OVL

28%

lid van OVLNL om info
via nieuwsbrief en website

63%

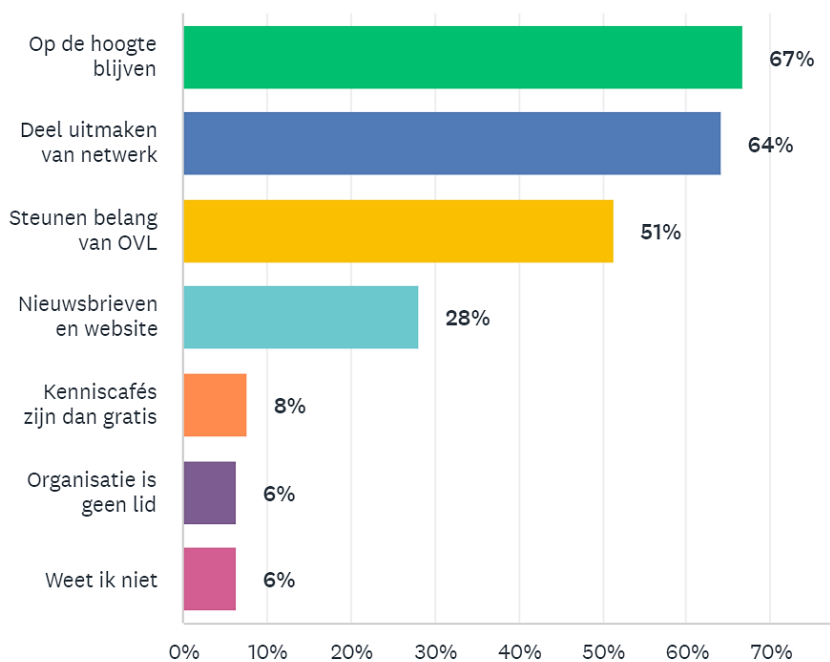
OVL-monitor vorig jaar
ook ingevuld

14%

OVL-monitor vorig jaar
niet ingevuld

VRAAG 48 – REDENEN OM LID TE ZIJN VAN OVLNL

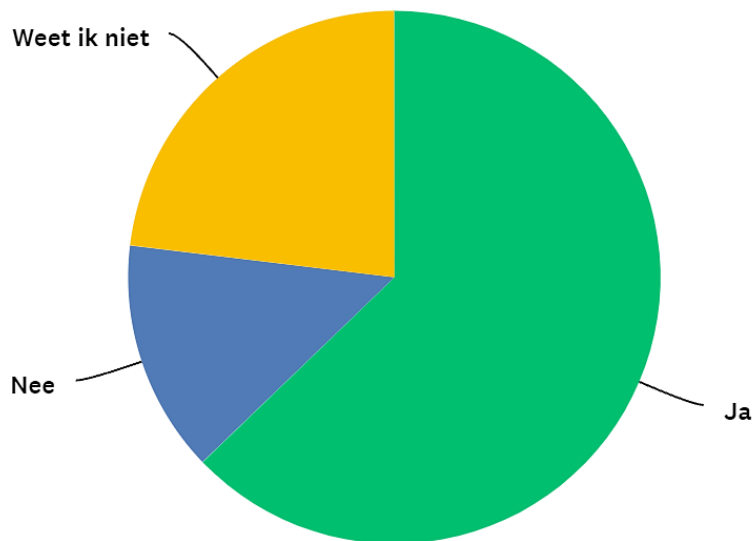
Toelichting

Men kon meerdere antwoorden aanvinken. Het op de hoogte blijven van de actuele ontwikkelingen in het werkveld scoort het hoogst, gevolgd door deel uitmaken van een netwerk en het steunen van het algemeen belang van openbare verlichting.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018
Op de hoogte blijven van actuele ontwikkelingen in het werkveld	67%	63%	69%	70%
Deel uitmaken van een netwerk, waarin je o.a. vragen kunt stellen	64%	44%	52%	51%
Het steunen van het algemeen belang van openbare verlichting	51%	47%	41%	53%
De informatie via nieuwsbrieven en website	28%	27%	24%	25%
De kenniscafés zijn dan gratis	8%	7%	4%	9%
Mijn organisatie is geen lid	6%	16%	15%	15%
Weet ik niet/geen mening	6%	8%	9%	8%

VRAAG 49 – OVL-MONITOR VORIG JAAR OOK INGEVULD?

Toelichting

63% van de respondenten heeft de enquête vorig jaar ook ingevuld. 14% heeft dat niet gedaan en 23% van de respondenten weet het niet.

Vergelijking

	2021	2020	2019	2018	2017
Ja	63%	50%	45%	39%	32%
Nee	14%	27%	38%	37%	40%
Weet ik niet	23%	23%	17%	24%	28%

SJORS MEULENDIJKS, Heijmans Infra B.V.

Sjors heeft al 35 jaar ervaring in technische infra-installaties. Sinds Heijmans in 2003 Stork Infratechniek overnam, is hij werkzaam in diverse functies binnen Verwerving. Sinds 2015 is Sjors Bedrijfsleider Verwerving binnen het regiobedrijf van Heijmans Infra B.V. met de focus op openbare verlichting, verkeersinstallaties en nieuwe ontwikkelingen zoals smart city, laadinfra, Bikescout en Assetlife.

'PUBLICATIE BETEKENT NIET DAT INSCHRIJVENDE PARTIJEN DIRECT GELEGENHEID HEBBEN OM DE STUKKEN DOOR TE NEMEN EN VRAGEN TE FORMULEREN.'

Ervaart u knelpunten bij inkoop van openbare verlichting door overheden?

Voldoen de huidige aanbestedingsregels wat u betreft?

In het algemeen zijn de regels prima. Helaas zien we de laatste tijd wel wat vaker gunning op laagste prijs en afwijkingen op de UAV/UAV-GC ook in relatie tot de Gids proportionaliteit. Verder lijkt het erop dat opdrachtgevers worstelen om te komen tot objectieve gunningscriteria bij EMVI aanbestedingen. Echt onderscheidend beoordelen, bijvoorbeeld rangschikken, komt maar zelden voor. Bovendien hebben opdrachtgevers vaak een breed scala aan eisen, maar een (te) klein budget. De tijd voor het stellen van vragen is vaak te kort. Publicatie betekent niet dat inschrijvende partijen direct gelegenheid hebben om de stukken door te nemen en vragen te formuleren. Hetzelfde geldt voor het verwerken van de Nota van Inlichtingen (NVI), met vaak veel nieuwe informatie. Met 2 weekenden binnen de minimale termijn van 10 kalenderdagen tussen NVI en inschrijving, blijft er vaak weinig tijd over om tot een juiste aanbieding te komen.

Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting in Nederland?

Er zijn grote niveaoverschillen in hoe aanbestedingen op de markt komen. Zo zien we bijvoorbeeld regelmatig dat er 'copy-paste' wordt toegepast, waarbij zinnen die geen relatie hebben met de uitgevraagde opdracht in de tekst zijn blijven staan. Wat ook gebeurt, is dat er een prestatie wordt uitgevraagd, maar dat de data (huidig presteren) van de installatie in de stukken ontbreekt. De opdrachtnemer wordt hierdoor gedwongen om risico's te nemen. Bovendien ontstaat hierdoor geen level playing field.

'HET VOORSCHRIJVEN VAN SPECIFIEKE PRODUCTEN KOMT INNOVATIE ZEKER NIET TEN GOEDE.'

Ook lijkt het bestek vaak op een opsomming van handelingen en leveringen, waarbij de uitgevraagde posten en bijbehorende aantallen geen directe relatie lijken te hebben met de onderhavige opdracht. Het is voor de inschrijver dan erg moeilijk om een inschatting te maken van het totale werkpakket en hier een capaciteitsplanning aan te koppelen, zeker als er geen omzetgarantie wordt afgegeven.

Onderhoud en levering worden bij openbare verlichting vaak samen aanbesteed.

Wat vindt u hiervan?

Dat levering onderdeel is van de aanbesteding is juist goed. Als aannemer overzien wij het gehele spectrum van producten en leveranciers. Door de levering bij de aannemer neer te leggen, voorkom je in veel gevallen onnodige vertraging. Levering en beschikbaarheid van personeel sluiten beter op elkaar aan. Ook de garantie is zo beter te regelen.

Wat vindt u ervan als overheden specifieke producten zouden gaan voorschrijven?

Komt dit innovatie ten goede of juist niet?

Het voorschrijven van specifieke producten komt innovatie zeker niet ten goede. Bijkomend voordeel van het niet voorschrijven van specifieke producten is dat dit de marktwerking bevordert. Beter is om bijvoorbeeld de gewenste vorm te beschrijven en de functionele specificaties. Dat bevordert juist innovatie en de creativiteit van de markt!

Denkt u dat er de komende vijf jaar veel gaat veranderen op het gebied van aanbestedingen openbare verlichting?

Verleiding gaat grote gevolgen hebben. Er komt een andere verdeling in het totale werkpakket. Het aandeel van onderhoud in het contract wordt namelijk lager doordat er minder onderhoud nodig is en er minder storingen optreden. Daarnaast gaan smart city toepassingen ervoor zorgen dat data steeds belangrijker worden. Deze data kunnen opdrachtgevers gebruiken om slimmer beleid te maken en beter uit te voeren. Bovendien zorgt de koppeling met overige systemen in de openbare ruimte voor een fijne, veiligere leefomgeving. Wat hier ook bij aansluit is dat er steeds meer aandacht voor duurzaamheid komt, onder andere elektrificeren van materieel, het materiaalgebruik en de inzet van circulair straatmeubilair.

DEEL C

ENQUÊTE MARKTPARTIJEN

ENQUÊTE MARKTPARTIJEN

In dit deel vindt u de 26 vragen die gesteld zijn aan de respondenten van de marktpartijen, inclusief de bijbehorende antwoordgrafieken, aantallen en percentages.

Inhoudsopgave

WIE HEBBEN DE ENQUÊTE VOOR INGEVULD

Vraag 1: Wat is de naam van uw organisatie? 103

Vraag 2: Wat voor soort organisatie/bedrijf is dit? 104

Vraag 3: Hoeveel mensen houden zich binnen uw organisatie bezig met OVL? 106

MAATSCHAPPELIJKE THEMA'S

Vraag 4: Wat zijn op dit moment de belangrijkste thema's in het werkveld OVL? 107

Vraag 5: Met welke thema's houdt uw organisatie zich bezig in relatie tot OVL? 108

Vraag 6: Op welke manier(en) is uw organisatie bezig met circulariteit OVL? 109

Vraag 7: Omgevingsgericht ontwerpen: eens of oneens met de stelling? 110

TECHNISCHE ONTWIKKELINGEN

Vraag 8: Wat zijn volgens u de drie belangrijkste technische ontwikkelingen voor OVL? 111

Vraag 9: Wat zijn volgens u de drie belangrijkste technische ontwikkelingen voor OVL over 2 tot 5 jaar? 113

Vraag 10: Wat is de belangrijkste belemmering voor overheden bij de overstap naar led? 115

Vraag 11: Smart city: welke stellingen kiest u? 116

INNOVATIE

Vraag 12: Wie neemt/nemen het voortouw bij innovaties? 117

Vraag 13: Innovaties testen: welke stelling kiest u? 118

Vraag 14: Wat vindt u van het budget dat overheden uittrekken voor innovatie? 119

Vraag 15: Wat zijn volgens u de belangrijkste belemmeringen voor innovatie? 120

INKOOP EN AANBESTEDING

Vraag 16: Welke vorm van aanbesteding heeft uw voorkeur? 121

Vraag 17: Dienen certificeringen een rol te spelen bij aanbestedingen? 122

Vraag 18: Verhouding tussen prijs en kwaliteit, wat heeft uw voorkeur? 123

Vraag 19: Onderhoud en levering samen aanbesteden: welke stelling kiest u? 124

Vraag 20: Welke aspecten dienen belangrijk te zijn bij aanbesteden op waarde? 125

Vraag 21: Hoe wordt aanbesteed werk gecontroleerd? 127

Vraag 22: Wat vindt u van de aanbestedingsregels? 128

Vraag 23: Niveau van de aanbestedingen: welke stelling kiest u? 129

Vraag 24: Wat heeft uw persoonlijke voorkeur? 130

OVERIGE VRAGEN

Vraag 25: Wat is voor u/uw organisatie een belangrijke reden om lid te zijn van OVLNL/IGOV? 131

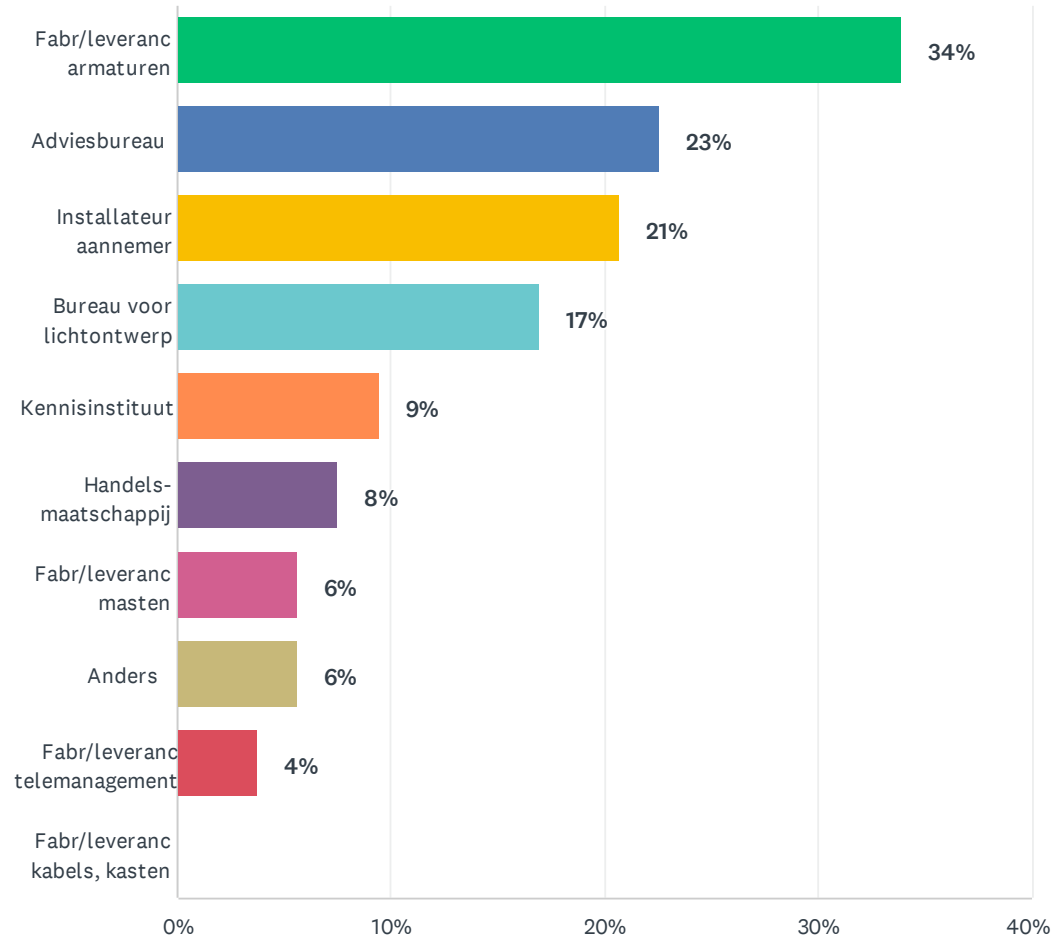
Vraag 26: Heeft u de enquête voor de OVL-monitor vorig jaar ook ingevuld? 132

V1 Wat is de naam van uw organisatie? (De rapportage is anoniem. Bij de analyse van de gegevens heeft het echter meerwaarde om te weten van welke organisatie de reactie komt, o.a. om te weten hoeveel mensen van één bedrijf gereageerd hebben.)

Beantwoord: 41 Overgeslagen: 12

V2 Bij wat voor soort organisatie/bedrijf werkt u?

Beantwoord: 53 Overgeslagen: 0

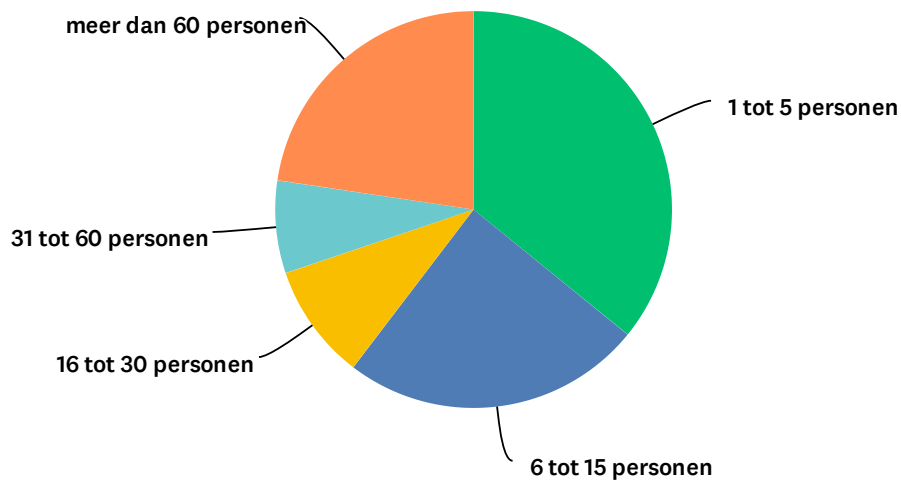

OVL-Monitor vragenlijst marktpartijen - 2021

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Fabr/leveranc armaturen	34%	18
Adviesbureau	23%	12
Installateur aannemer	21%	11
Bureau voor lichtontwerp	17%	9
Kennisinstituut	9%	5
Handels- maatschappij	8%	4
Fabr/leveranc masten	6%	3
Anders	6%	3
Fabr/leveranc telemanagement	4%	2
Fabr/leveranc kabels, kasten	0%	0
Totaal aantal respondenten: 53		

V3 Hoeveel mensen houden zich binnen uw organisatie bezig met OVL?

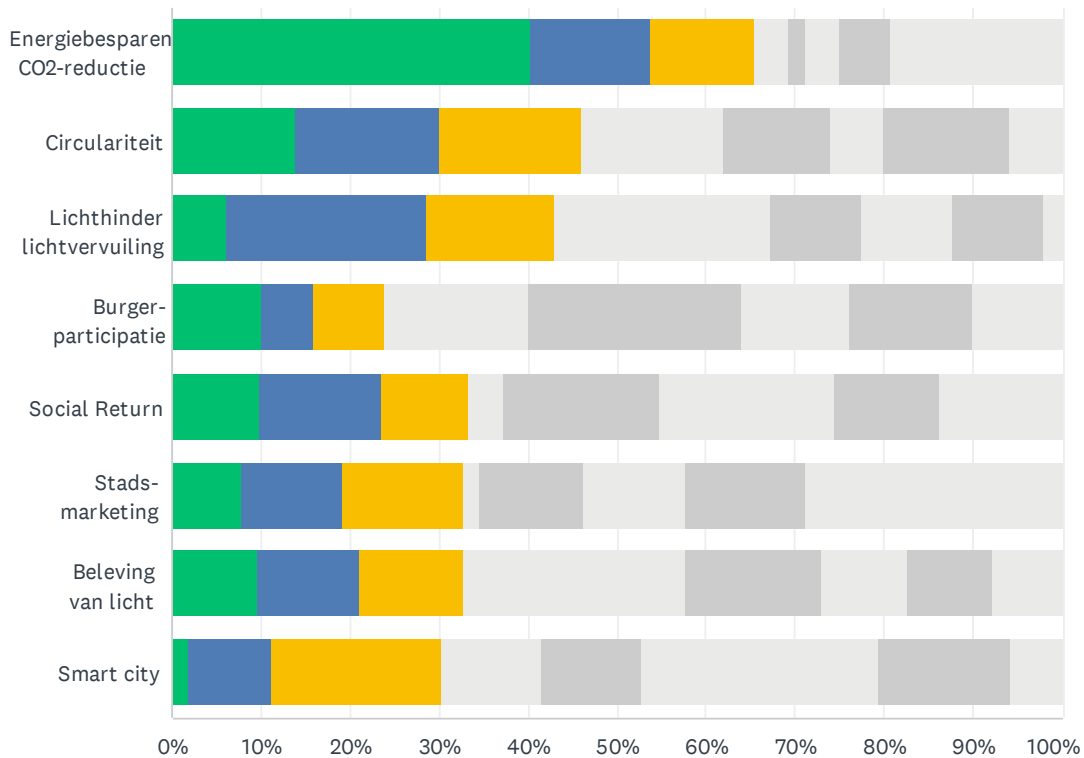
Beantwoord: 53 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
1 tot 5 personen	36%	19
6 tot 15 personen	25%	13
16 tot 30 personen	9%	5
31 tot 60 personen	8%	4
meer dan 60 personen	23%	12
TOTAAL		53

V4 Wat zijn op dit moment de belangrijkste maatschappelijke thema's in het werkveld OVL?

Beantwoord: 53 Overgeslagen: 0

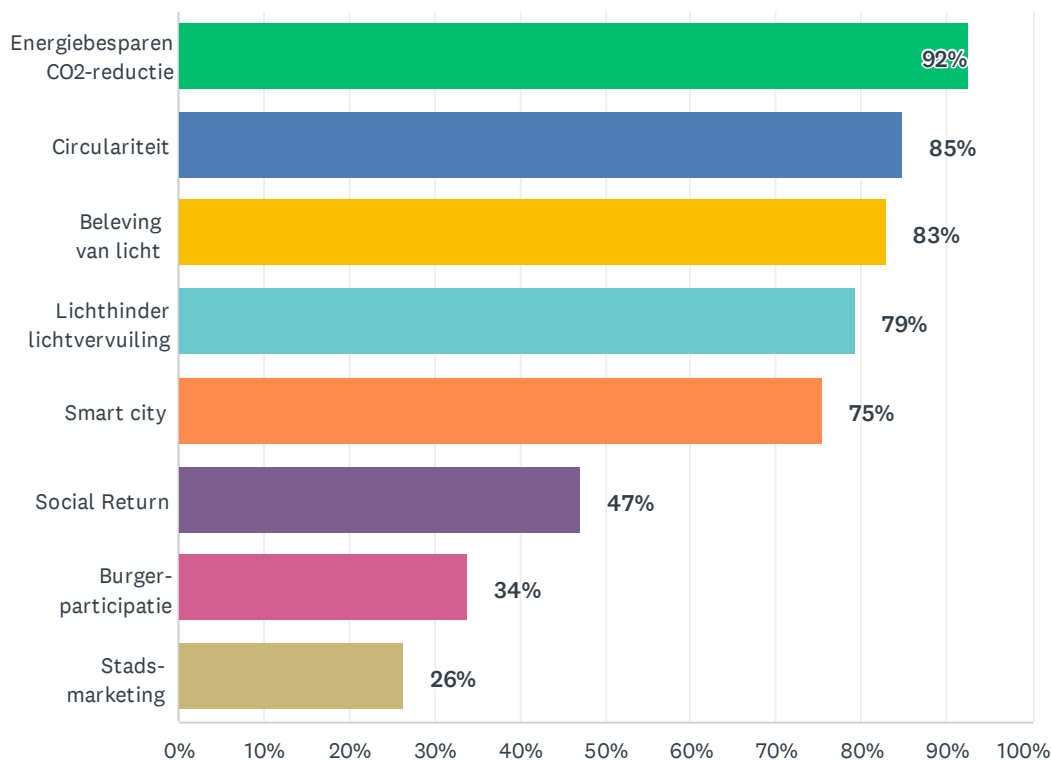

1 2 3 4 5 6 7 8

	1	2	3	4	5	6	7	8	TOTAAL
Energiebesparen CO2-reductie	40% 21	13% 7	12% 6	4% 2	2% 1	4% 2	6% 3	19% 10	52
Circulariteit	14% 7	16% 8	16% 8	16% 8	12% 6	6% 3	14% 7	6% 3	50
Lichthinder lichtvervuiling	6% 3	22% 11	14% 7	24% 12	10% 5	10% 5	10% 5	2% 1	49
Burger- participatie	10% 5	6% 3	8% 4	16% 8	24% 12	12% 6	14% 7	10% 5	50
Social Return	10% 5	14% 7	10% 5	4% 2	18% 9	20% 10	12% 6	14% 7	51
Stads- marketing	8% 4	12% 6	13% 7	2% 1	12% 6	12% 6	13% 7	29% 15	52
Beleving van licht	10% 5	12% 6	12% 6	25% 13	15% 8	10% 5	10% 5	8% 4	52
Smart city	2% 1	9% 5	19% 10	11% 6	11% 6	26% 14	15% 8	6% 3	53

V5 Met welke maatschappelijke thema's houdt uw organisatie zich bezig in relatie tot OVL? (Meerdere antwoorden mogelijk)

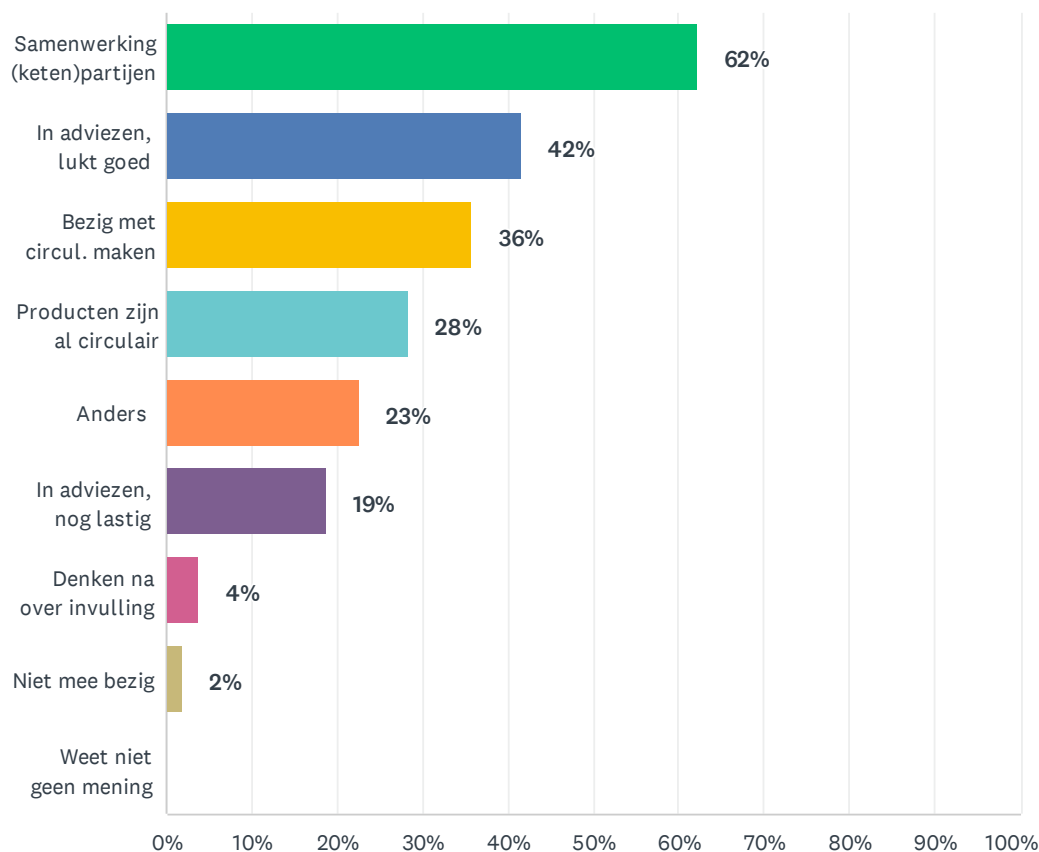
Beantwoord: 53 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Energiebesparen CO2-reductie	92%	49
Circulariteit	85%	45
Beleving van licht	83%	44
Lichthinder lichtvervuiling	79%	42
Smart city	75%	40
Social Return	47%	25
Burger- participatie	34%	18
Stads- marketing	26%	14
Totaal aantal respondenten: 53		

V6 Op welke manier(en) is uw organisatie bezig met circulariteit OVL?

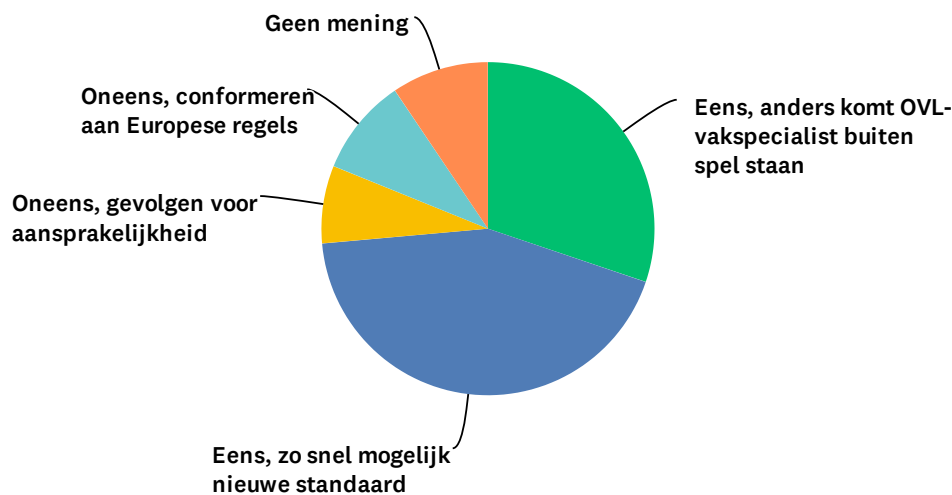
Beantwoord: 53 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES
Samenwerking (keten)partijen	62% 33
In adviezen, lukt goed	42% 22
Bezig met circul. maken	36% 19
Producten zijn al circulair	28% 15
Anders	23% 12
In adviezen, nog lastig	19% 10
Denken na over invulling	4% 2
Niet mee bezig	2% 1
Weet niet geen mening	0% 0
Totaal aantal respondenten: 53	

V7 Wat vindt u van de volgende stelling: "In een duurzame, veilige en leefbare participatie-maatschappij past het niet om mono-disciplinair en op basis van technische normen de openbare verlichting te ontwerpen en moet vanuit het belang van alle stakeholders en de weggebruiker ontworpen worden."

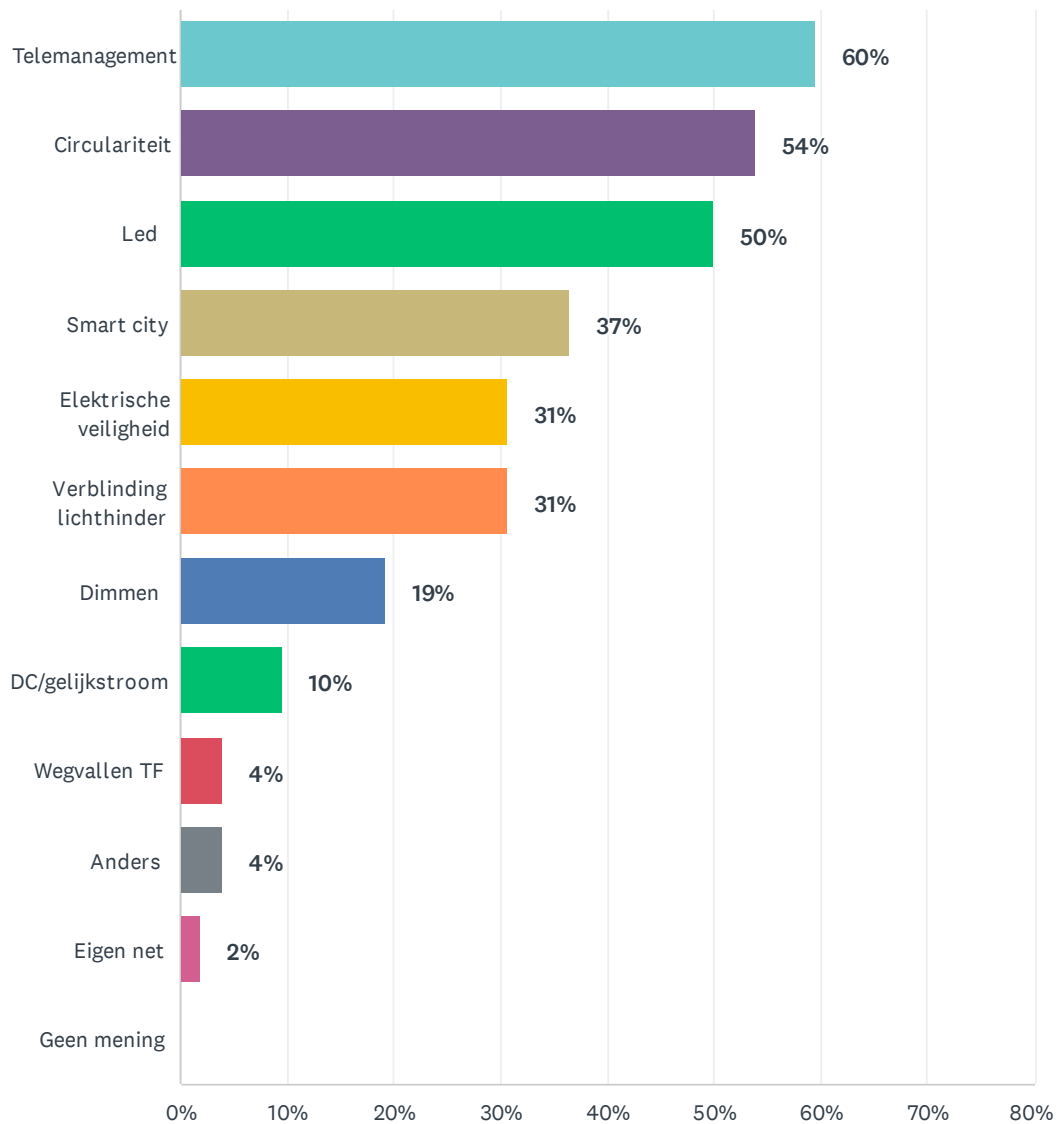
Beantwoord: 53 Overgeslagen: 0

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Eens, anders komt OVL-vakspecialist buiten spel staan	30%	16
Eens, zo snel mogelijk nieuwe standaard	43%	23
Oneens, gevolgen voor aansprakelijkheid	8%	4
Oneens, conformeren aan Europese regels	9%	5
Geen mening	9%	5
TOTAAL		53

V8 Wat zijn volgens u op dit moment de drie belangrijkste technische thema's voor het werkveld OVL?

Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

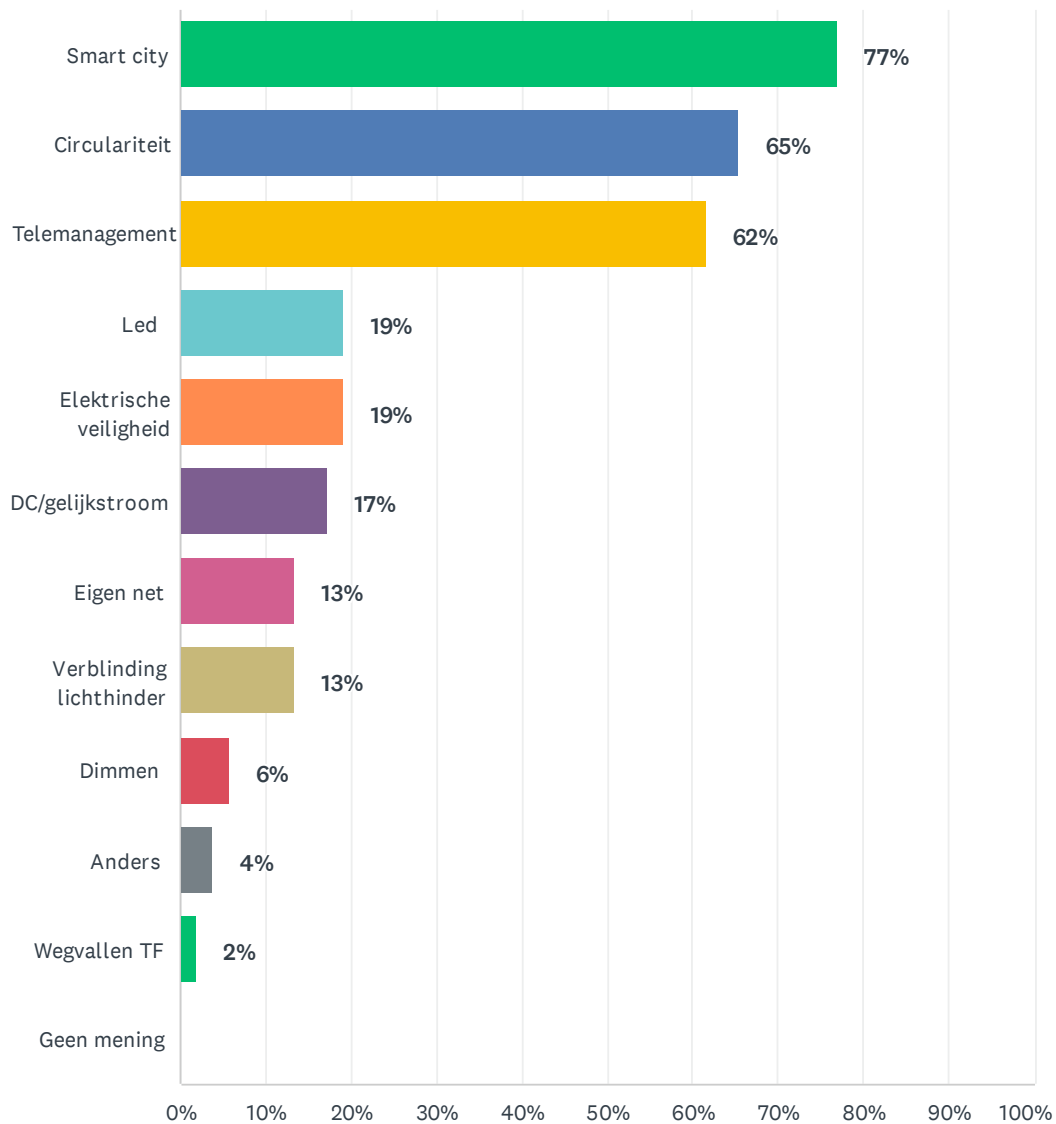
OVL-Monitor vragenlijst marktpartijen - 2021

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Telemanagement	60%	31
Circulariteit	54%	28
Led	50%	26
Smart city	37%	19
Elektrische veiligheid	31%	16
Verblinding lichthinder	31%	16
Dimmen	19%	10
DC/gelijkstroom	10%	5
Wegvallen TF	4%	2
Anders	4%	2
Eigen net	2%	1
Geen mening	0%	0
Totaal aantal respondenten: 52		

V9 Wat zijn naar uw verwachting over 2 tot 5 jaar de drie belangrijkste technische thema's voor het werkveld OVL?

Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

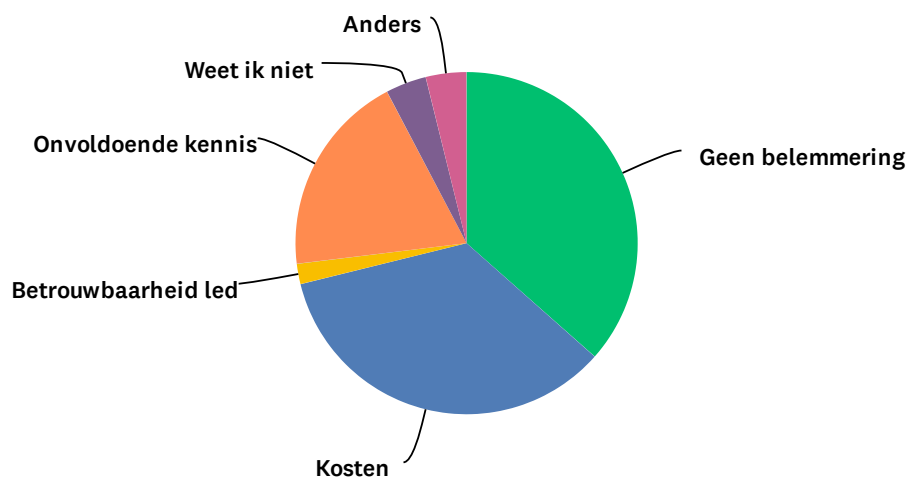

OVL-Monitor vragenlijst marktpartijen - 2021

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Smart city	77%	40
Circulariteit	65%	34
Telemanagement	62%	32
Led	19%	10
Elektrische veiligheid	19%	10
DC/gelijkstroom	17%	9
Eigen net	13%	7
Verblinding lichthinder	13%	7
Dimmen	6%	3
Anders	4%	2
Wegvallen TF	2%	1
Geen mening	0%	0
Totaal aantal respondenten: 52		

V10 Wat is naar uw idee de belangrijkste belemmering voor overheden bij de overstap naar led?

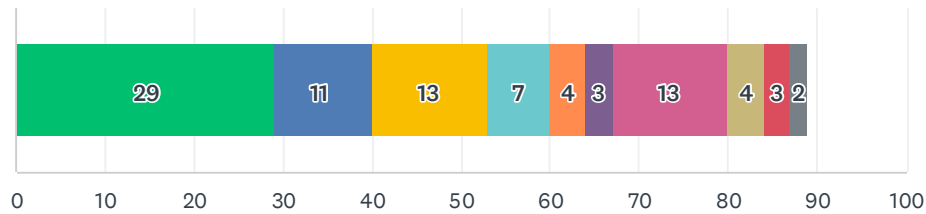
Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES
Geen belemmering	37% 19
Kosten	35% 18
Betrouwbaarheid led	2% 1
Lichtkwaliteit	0% 0
Onvoldoende kennis	19% 10
Weet ik niet	4% 2
Anders	4% 2
TOTAAL	52

V11 Welke van de onderstaande stellingen over smart city sluiten het beste aan bij uw eigen ideeën? (Maximaal twee antwoorden aanvinken).

Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

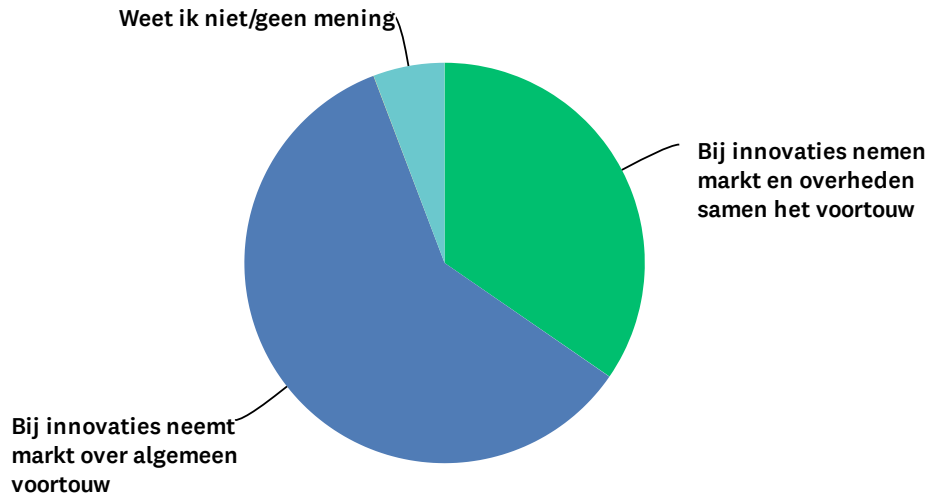

- Positief, kan bijdrage leveren aan leefbaarheid openbare ruimte
- Positief, voorzieningen beter laten aansluiten bij wensen burgers
- Positief, kan overheid helpen bij taakuitvoering en nemen besluiten
- Ik zie voor- en nadelen bij smart city, bij mij wegen beide even zwaar
- Zorgen m.n. om techniek: hoe regelen dat het goed werkt en betrouwbaar is
- Zorgen m.n. om ethiek: hoe waarborgen we privacy van burgers
- Zorgen m.n. om organisatie: regelen verantwoordelijkheden, beheer(s)baar
- Zorgen m.n. om toegevoegde waarde: willen we al deze data verzamelen
- Ik denk wel na over smart city, maar ik heb er (nog) geen mening over
- Ik houd me niet met dit onderwerp bezig

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Positief, kan bijdrage leveren aan leefbaarheid openbare ruimte	56%	29
Positief, voorzieningen beter laten aansluiten bij wensen burgers	21%	11
Positief, kan overheid helpen bij taakuitvoering en nemen besluiten	25%	13
Ik zie voor- en nadelen bij smart city, bij mij wegen beide even zwaar	13%	7
Zorgen m.n. om techniek: hoe regelen dat het goed werkt en betrouwbaar is	8%	4
Zorgen m.n. om ethiek: hoe waarborgen we privacy van burgers	6%	3
Zorgen m.n. om organisatie: regelen verantwoordelijkheden, beheer(s)baar	25%	13
Zorgen m.n. om toegevoegde waarde: willen we al deze data verzamelen	8%	4
Ik denk wel na over smart city, maar ik heb er (nog) geen mening over	6%	3
Ik houd me niet met dit onderwerp bezig	4%	2
Totaal aantal respondenten: 52		

V12 Welke stelling beschrijft naar uw mening het beste de huidige situatie?

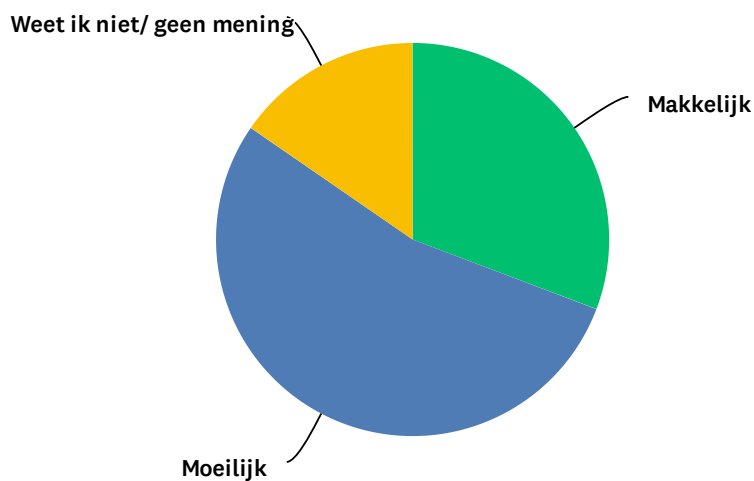
Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Bij innovaties nemen markt en overheden samen het voortouw	35%	18
Bij innovaties neemt markt over algemeen voortouw	60%	31
Bij innovaties neemt de overheid over het algemeen het voortouw	0%	0
Weet ik niet/geen mening	6%	3
TOTAAL		52

V13 Is het makkelijk of moeilijk om overheden te vinden die innovaties willen testen?

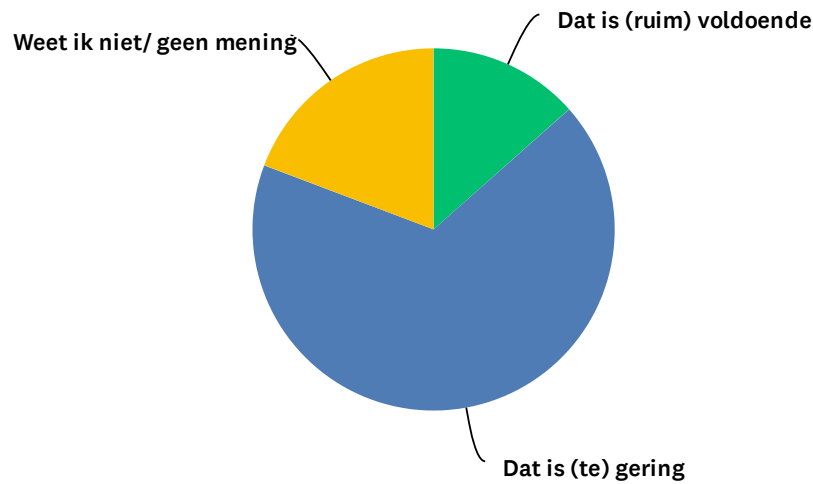
Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Makkelijk	31%	16
Moeilijk	54%	28
Weet ik niet/ geen mening	15%	8
TOTAAL		52

V14 Wat vindt u van het budget dat overheden uittrekken voor (het testen van) innovaties?

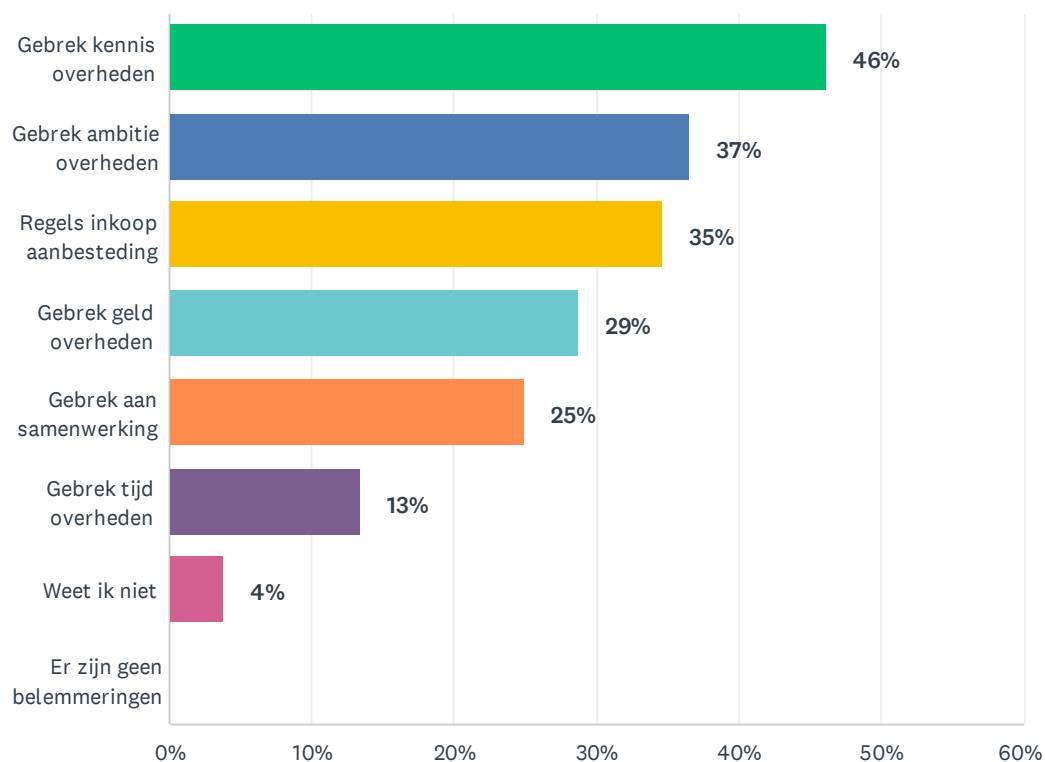
Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Dat is (ruim) voldoende	13%	7
Dat is (te) gering	67%	35
Weet ik niet/ geen mening	19%	10
TOTAAL		52

V15 Wat zijn volgens u de belangrijkste belemmeringen voor innovatie? (maximaal 2 antwoorden aanvinken)

Beantwoord: 52 Overgeslagen: 1

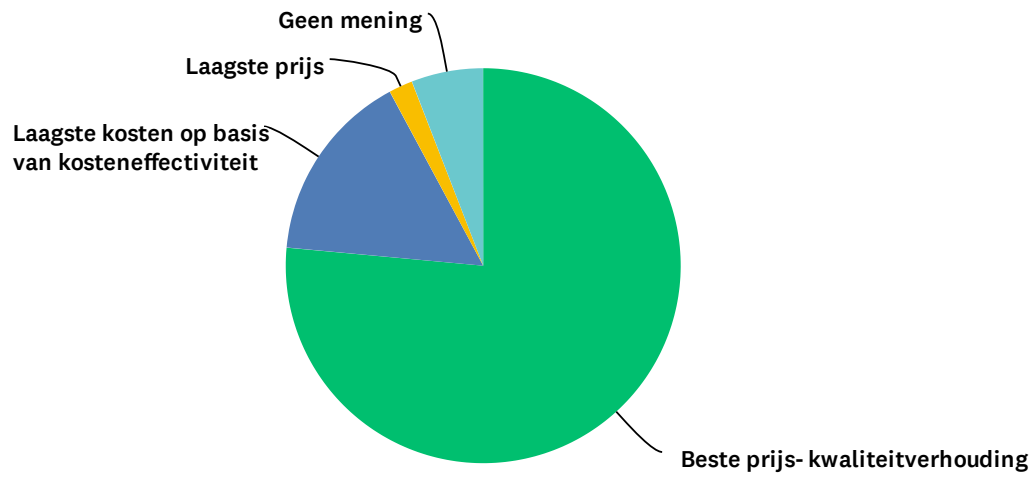

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Gebrek kennis overheden	46%	24
Gebrek ambitie overheden	37%	19
Regels inkoop aanbesteding	35%	18
Gebrek geld overheden	29%	15
Gebrek aan samenwerking	25%	13
Gebrek tijd overheden	13%	7
Weet ik niet	4%	2
Er zijn geen belemmeringen	0%	0
Totaal aantal respondenten: 52		

V16 Welke vorm van aanbesteding heeft uw voorkeur?

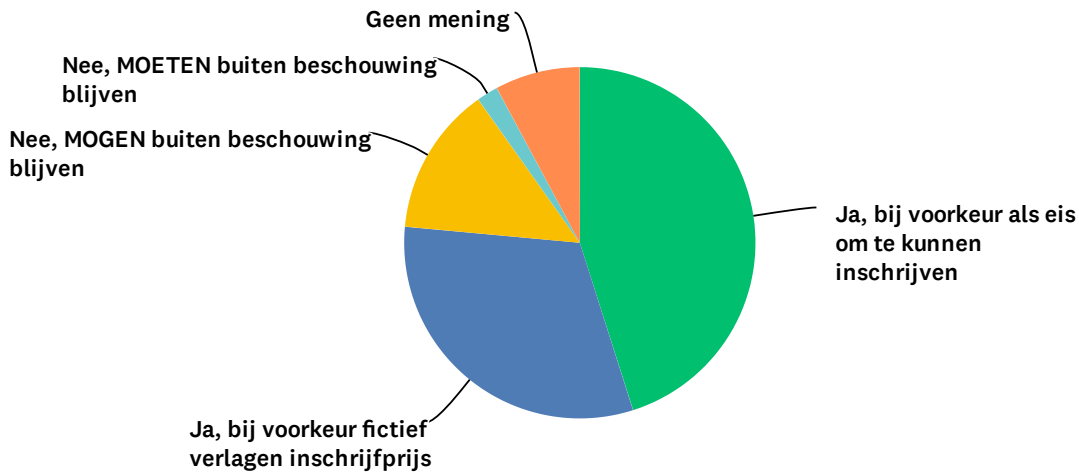
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Beste prijs- kwaliteitverhouding	76%	39
Laagste kosten op basis van kosteneffectiviteit	16%	8
Laagste prijs	2%	1
Geen mening	6%	3
TOTAAL		51

V17 Vindt u dat het hebben van een certificering (CO2 prestatieladder, MVO-certificaat, EcoVadis, Cradle to cradle, ISO 14001, etc) een rol dient te spelen aan aanbestedingen?

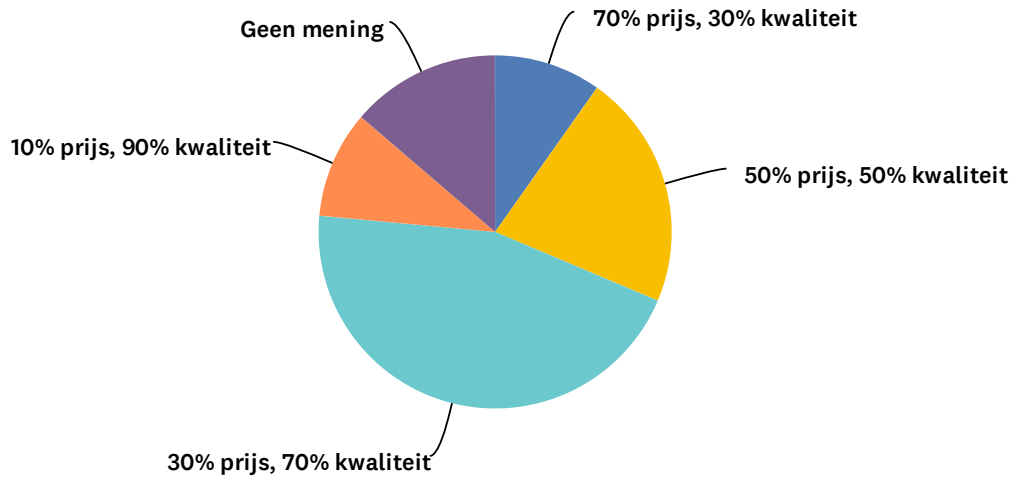
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja, bij voorkeur als eis om te kunnen inschrijven	45%	23
Ja, bij voorkeur fictief verlagen inschrijfprijs	31%	16
Nee, MOGEN buiten beschouwing blijven	14%	7
Nee, MOETEN buiten beschouwing blijven	2%	1
Geen mening	8%	4
TOTAAL		51

V18 Welke verhouding tussen prijs en kwaliteit heeft bij aanbesteden op waarde (beste prijs-kwaliteitverhouding) de voorkeur?

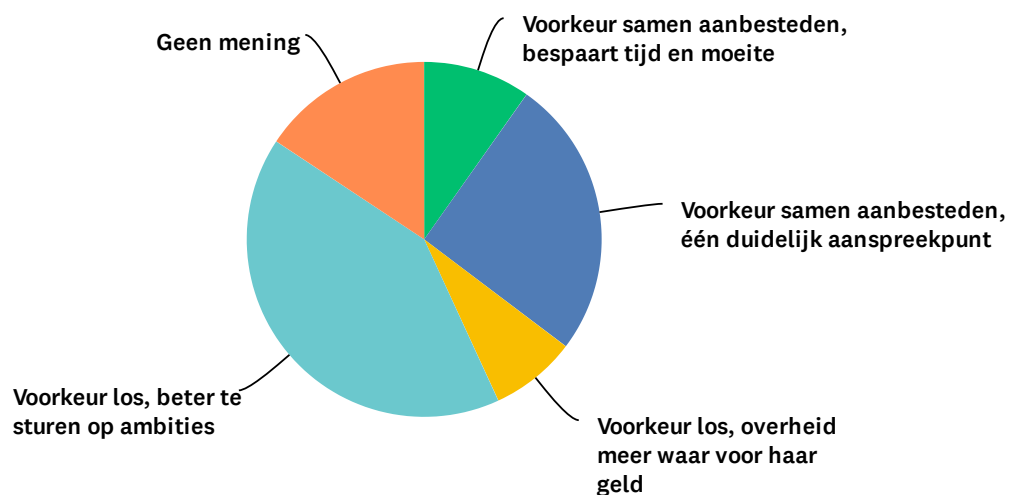
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
90% prijs, 10% kwaliteit	0%	0
70% prijs, 30% kwaliteit	10%	5
50% prijs, 50% kwaliteit	22%	11
30% prijs, 70% kwaliteit	45%	23
10% prijs, 90% kwaliteit	10%	5
Geen mening	14%	7
TOTAAL		51

V19 Onderhoud en levering worden vaak samen aanbesteed. Welke van de onderstaande stellingen sluit het meest aan bij uw eigen mening?

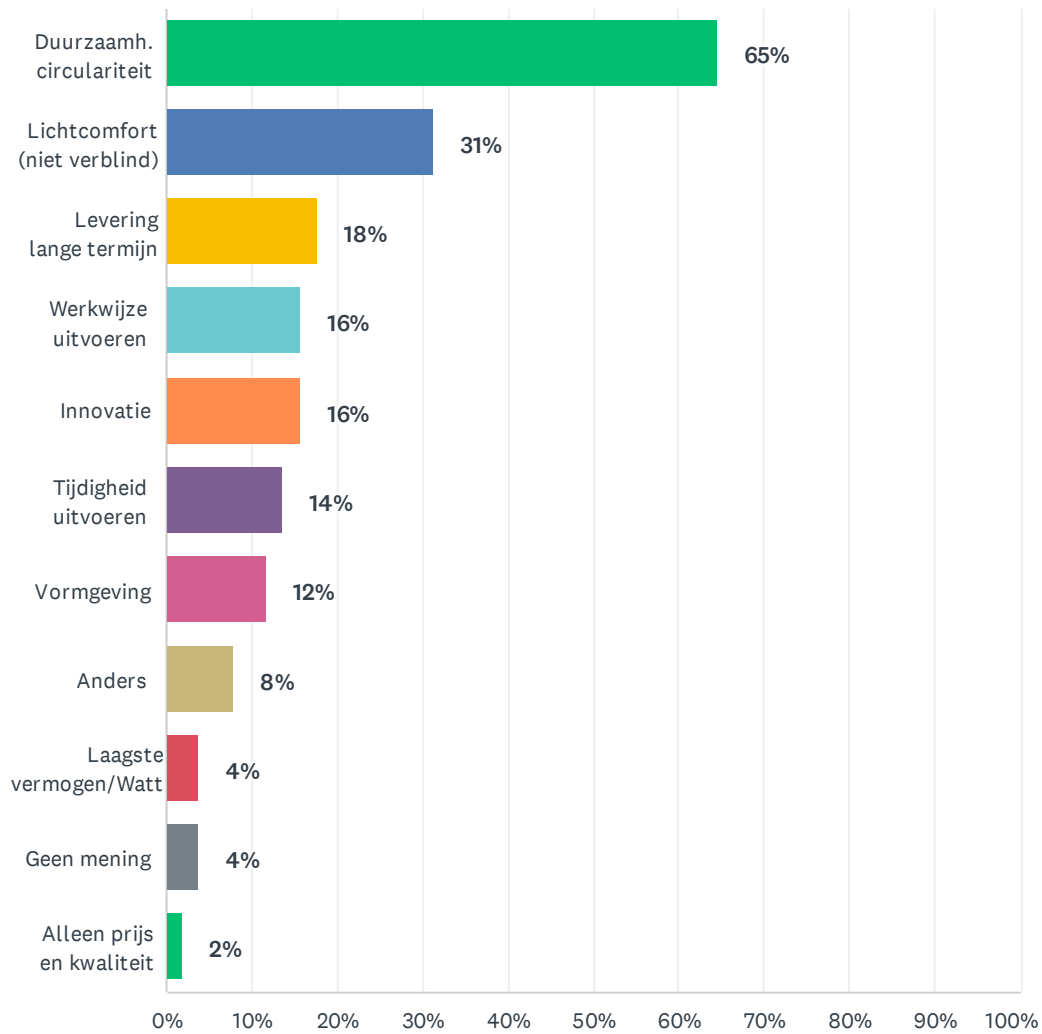
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Voorkeur samen aanbesteden, bespaart tijd en moeite	10%	5
Voorkeur samen aanbesteden, één duidelijk aanspreekpunt	25%	13
Voorkeur los, overheid meer waar voor haar geld	8%	4
Voorkeur los, beter te sturen op ambities	41%	21
Geen mening	16%	8
TOTAAL		51

V20 Welke aspecten zou volgens u bij aanbesteden op waarde, naast prijs en (licht)kwaliteit, een belangrijke rol moeten spelen? U mag twee antwoorden aanvinken.

Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

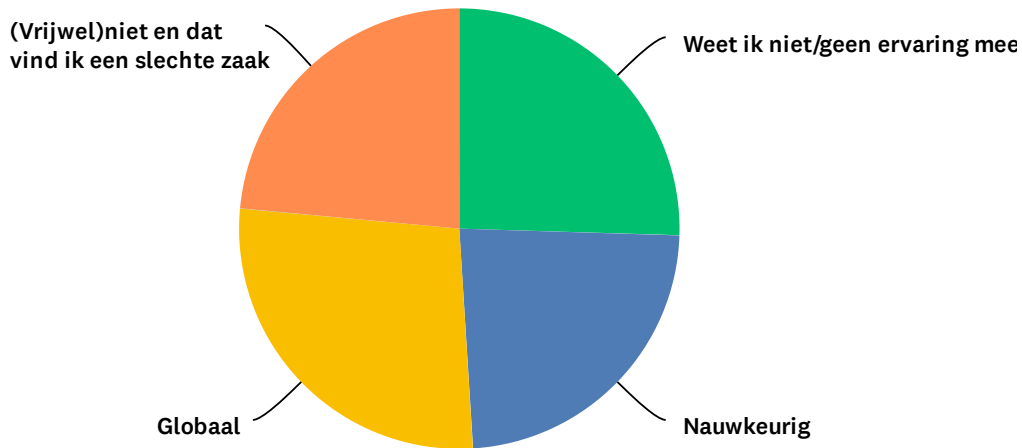

OVL-Monitor vragenlijst marktpartijen - 2021

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Duurzaamh. circulariteit	65%	33
Lichtcomfort (niet verblind)	31%	16
Levering lange termijn	18%	9
Werkwijze uitvoeren	16%	8
Innovatie	16%	8
Tijdigheid uitvoeren	14%	7
Vormgeving	12%	6
Anders	8%	4
Laagste vermogen/Watt	4%	2
Geen mening	4%	2
Alleen prijs en kwaliteit	2%	1
Totaal aantal respondenten: 51		

V21 Hoe vindt u dat opdrachtgevers over het algemeen controleren of dat wat aangeboden is ook geleverd wordt?

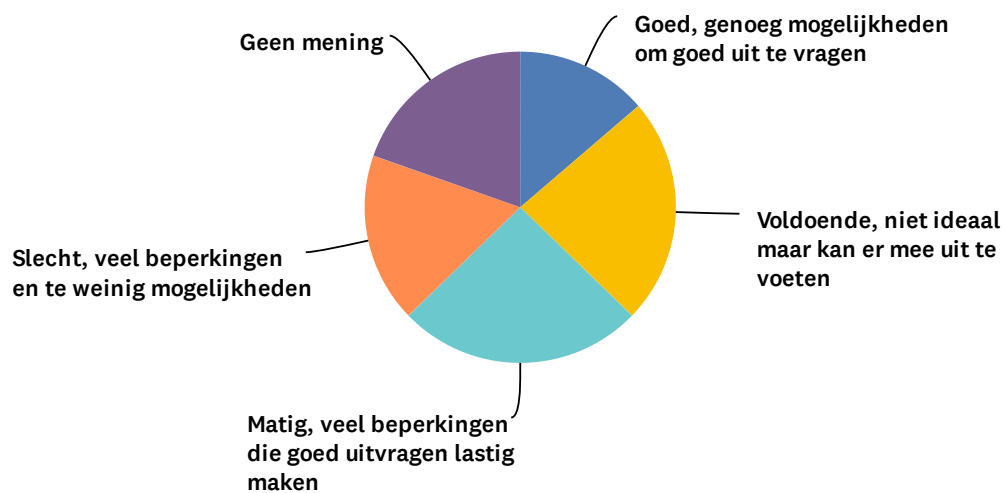
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Weet ik niet/geen ervaring mee	25%	13
Nauwkeurig	24%	12
Globaal	27%	14
Vrijwel niet en dat is prima, gaat om onderling vertrouwen	0%	0
(Vrijwel)niet en dat vind ik een slechte zaak	24%	12
TOTAAL		51

V22 Wat vindt u van de huidige aanbestedingsregels?

Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

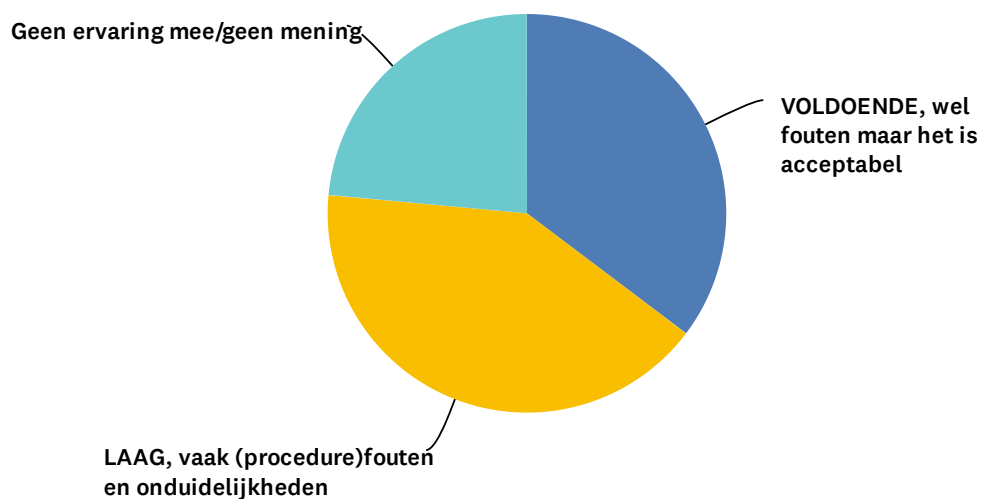

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Heel goed, veel mogelijkheden en weinig nadelen	0%	0
Goed, genoeg mogelijkheden om goed uit te vragen	14%	7
Voldoende, niet ideaal maar kan er mee uit te voeten	24%	12
Matig, veel beperkingen die goed uitvragen lastig maken	25%	13
Slecht, veel beperkingen en te weinig mogelijkheden	18%	9
Geen mening	20%	10
TOTAAL		51

V23 Wat vindt u in het algemeen van het niveau van de aanbestedingen openbare verlichting?

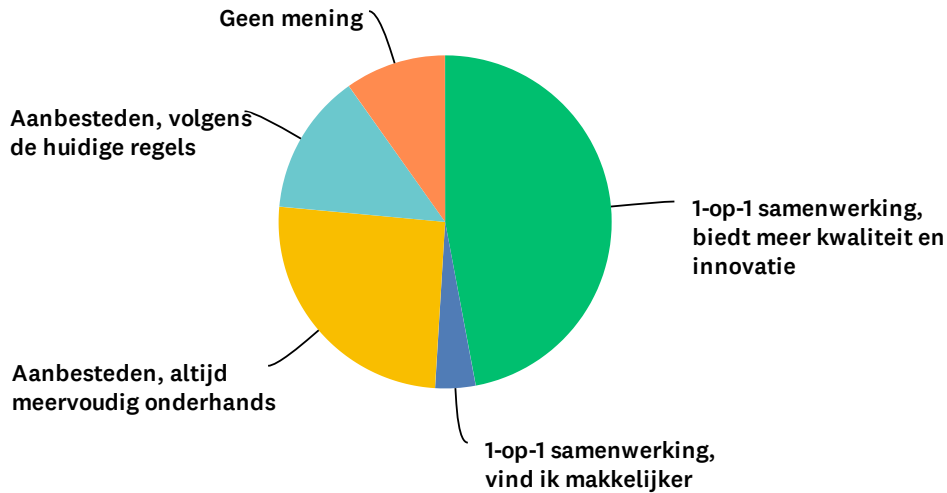
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
HOOG, weinig (procedure)fouten, uitvraag is duidelijk	0%	0
VOLDOENDE, wel fouten maar het is acceptabel	35%	18
LAAG, vaak (procedure)fouten en onduidelijkheden	41%	21
Geen ervaring mee/geen mening	24%	12
TOTAAL		51

V24 Stel, het zou niet verplicht zijn om aan te besteden. Wat zou dan uw persoonlijke voorkeur hebben?

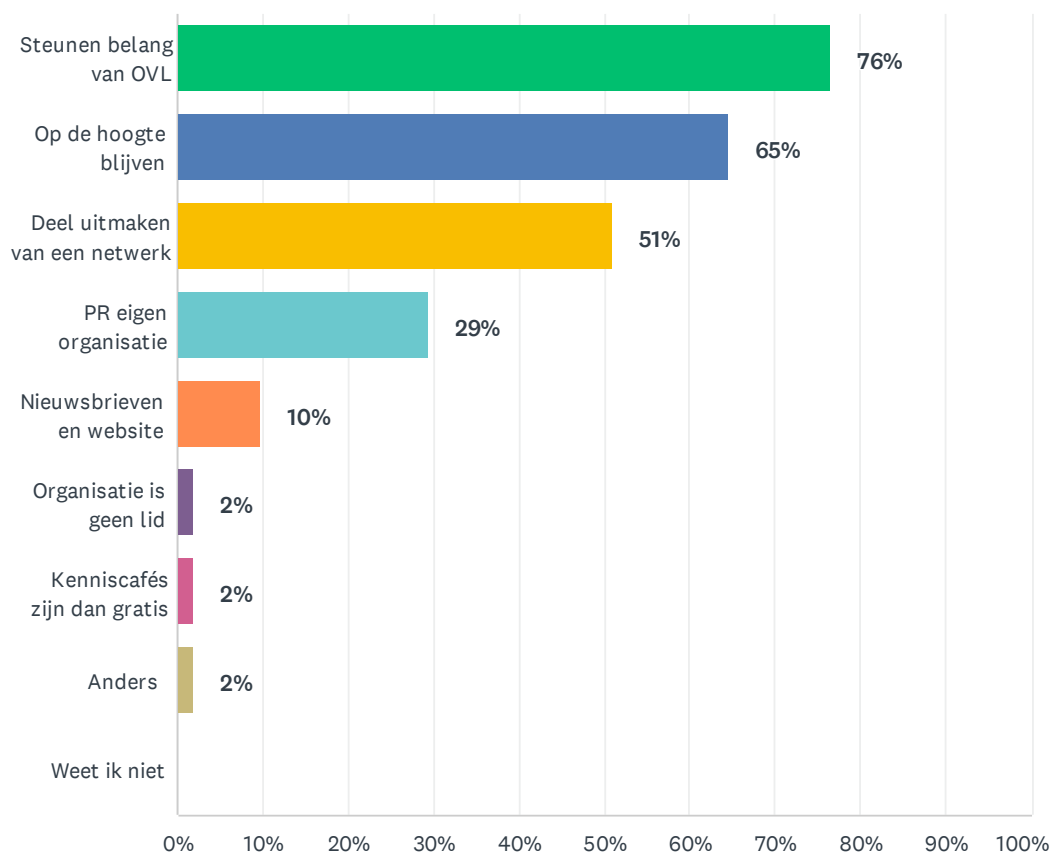
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
1-op-1 samenwerking, biedt meer kwaliteit en innovatie	47%	24
1-op-1 samenwerking, vind ik makkelijker	4%	2
Aanbesteden, altijd meervoudig onderhands	25%	13
Aanbesteden, volgens de huidige regels	14%	7
Geen mening	10%	5
TOTAAL		51

V25 Wat is voor u/uw organisatie een belangrijke reden om lid te zijn van OVLNL? (Meerdere antwoorden mogelijk)

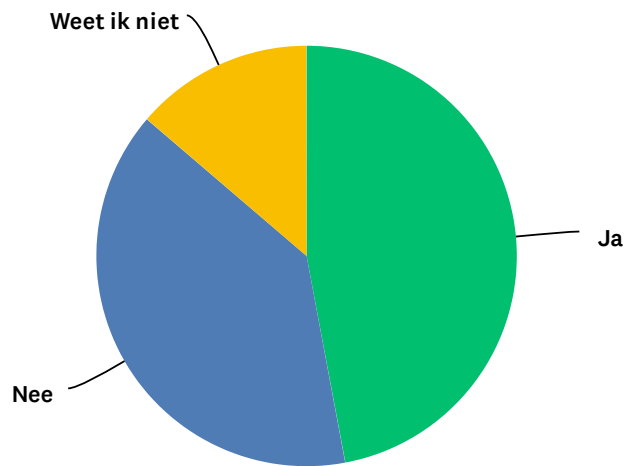
Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Steunen belang van OVL	76%	39
Op de hoogte blijven	65%	33
Deel uitmaken van een netwerk	51%	26
PR eigen organisatie	29%	15
Nieuwsbrieven en website	10%	5
Organisatie is geen lid	2%	1
Kenniscafés zijn dan gratis	2%	1
Anders	2%	1
Weet ik niet	0%	0
Totaal aantal respondenten: 51		

V26 Heeft u de enquête voor de OVL-monitor vorig jaar ook ingevuld?

Beantwoord: 51 Overgeslagen: 2

ANTWOORDKEUZEN	REACTIES	
Ja	47%	24
Nee	39%	20
Weet ik niet	14%	7
TOTAAL		51

COLOFON

De OVL-monitor is een uitgave van:
Stichting Openbare Verlichting Nederland (OVLNL)

Website www.ovlnl.nl
E-mail info@ovlnl.nl

Handelsregister Amsterdam 65.13.8961

Opdrachtgever

OVLNL/IGOV, 2021

Uitvoering

Beatrijs Oerlemans & Daaf de Kok

Licht en Donker Advies

Vormgeving

de Bladenkamer | grafisch ontwerpers

i.s.m. Licht en Donker Advies

Disclaimer

OVLNL en degenen die aan deze publicatie hebben meegewerkt, hebben de hierin opgenomen gegevens zorgvuldig verzameld. Desondanks is het mogelijk dat de informatie die hier wordt gepubliceerd onvolledig is of fouten bevat. Hoewel OVLNL haar best doet om alle informatie, diensten en producten zo goed en foutloos mogelijk aan te bieden, kan het niet verantwoordelijk gesteld worden voor eventuele fouten of andere consequenties, voortkomend uit het gebruik van deze publicatie en de gegevens. Gebruikers aanvaarden het risico daarvan. OVLNL wijst derhalve, mede ten behoeve van degenen die aan deze publicatie hebben meegewerkt, elke aansprakelijkheid van de hand.

STICHTING OPENBARE VERLICHTING NEDERLAND BUNDELT KRACHTEN.

OVLNL geeft impulsen, denkt mee en deelt.
Om de sector openbare verlichting verder te laten ontwikkelen
en in de spotlights te houden.

Een organisatie van en voor de openbare verlichting. Die midden in de samenleving staat, gevoel heeft voor ontwikkelingen en veranderingen, daarop anticipeert en ontwikkelingen initieert. Brengt overheid, ondernemers, onderwijs, onderzoek en omgeving samen.

Meedoen? Schrijf in op www.ovlnl.nl

Hét Openbare Verlichting Kennisplatform van Nederland

OVLNLNL